

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
แบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

พระมหาจากรุพงษ์ จีงประยูร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2553

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
แบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

พระมหาจรรุพงษ์ จิ่งประยูร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
แบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พระมหาจากรุงษ์ จิ่งประยูร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
พฤษภาคม 2553

พระมหาจุฬารามราชวิทยาลัย. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

โดยกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลรักษ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์.

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดย
กิจกรรมการสอนแบบร่วมมือแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลรักษ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่ม แบบกลุ่ม
(Cluster Random Scngling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนแบบ
ร่วมมือ แบบ CIRC และกลุ่มควบคุม 40 คน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองกลุ่ม
ละ 60 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกันในการสอน ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomize Control Group
pretest – posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยกิจกรรมการเรียน
แบบร่วมมือ แบบ CIRC แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วรรณคดีไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าสถิติ t-test Independent และ t-test Dependent.

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วรรณคดีไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หลังการทดลอง
สูงกว่าก่อนการทดลอง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วรรณคดีไทย สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE COMPARISON OF MATHAYOMSUKSA III STUDENTS' ACHIEVEMENT ON THAI
LITERATURE THROUGH THE INSTRUCTIONAL ACTIVITIES BASED ON CIRC
COMPARATIVE LEARNING ACTIVITIES AND THE TEACHERS' MANUAL

AN ABSTRACT

BY

JARUPONG JUANGPRAYOON

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Degree in Secondary Education

at Srinakharinwirot Univesity

May 2010

Jarupong Juangprayoon. (2010). *The Comparison of Mathayomsuksa III Students' Achievement on Thai Literature Through the Instructional Activities Based on CIRC Comparative Learning Activities and the Teachers' Manual*. Master's Project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asist. Prof. Kachornsri Jatikananda.

The purpose of this study was to compare mathayomsuksa III students' achievement on Thai literature through the instructional activities based on *CIRC comparative learning activities and the teachers' manual*.

The samples were 80 mathayomsuksa III students at Rung Rueng U-phatum School, Bangna, Bangkok ; in the second semester of 2009 academic year. They were randomly assigned into two groups, the experimental and the control groups with 40 students in each. The experimental group was taught through eighteen 60 - minute periods through the instructional activities based *CIRC*; whereas the control group was taught through the teachers' manual. Each group was taught with the same content. The research design was Randomized Control Group Pretest – Posttest Design.

The instrument used in this study were lesson plans and the achievement test. The t – test dependent and t – test Independent were statistically analyzed the data.

The result of this study indicated that:

1. The students' achievement of the experimental group was significantly higher after the experiment at the .05 level
2. The students' achievement of the control group was significantly higher after the experiment at the .05 level
3. The students' achievement of the experimental group was significantly higher than the control group at the .05 level

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา และคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา สุขารมณ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ ซึ่งได้สละเวลาให้คำปรึกษาตลอดจน ช่วยแนะนำข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งเรืองอุบลรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นผลให้สารนิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งเรืองอุบลรัตน์และอาจารย์นภดล ฉลาดดีที่ให้การ สนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลรัตน์ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทำ วิจัย และเป็นตัวอย่างในการทดลอง การวิจัยครั้งนี้จึงสำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู บุคลากรในโรงเรียนรุ่งเรืองอุบลรัตน์มีท่าน อาจารย์นวลตา กาญจนะวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งเรืองอุบลรัตน์ อาจารย์ประไพ เพ็ชรสูงเนิน หัวหน้าช่วงชั้นที่ 3 และอาจารย์สุนันทา อ้นประดิษฐ์ หัวหน้าสายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และคุณอดิสร จันได คุณธานี จันทรมาศ พร้อมทั้งเพื่อนสาขาวิชาการมัธยมศึกษา (กลุ่มการสอนภาษาไทย) ที่ให้ความ ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของ พระอุปัชฌาย์ ของบิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ให้แก่ผู้วิจัย จนประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

พระมหาจรรุพงษ์ จิ่งประยูร

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยกิจกรรมการ
เรียนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
รุ่งเรืองอุบลันท์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ของ พระมหาจรรุพงษ์ จึงประยูร ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
มัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา วัฒนะศิริ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยกิจกรรมแบบร่วมมือ แบบ CIRC.....	8
ประวัติการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	8
ความหมายของกิจกรรมแบบร่วมมือ.....	9
ลักษณะกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ.....	12
ทฤษฎีและข้อตกลงเบื้องต้นของการสอนแบบร่วมมือ.....	16
แนวความคิดของการสอนแบบร่วมมือ.....	17
ประโยชน์ของการสอนแบบร่วมมือ.....	19
เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ.....	23
การสอนโดยใช้กิจกรรม แบบ CIRC.....	29
รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน แบบ CIRC.....	31
แผนภูมิแบบจำลองของการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธี แบบ CIRC.....	35
แผนภูมิจำลองแบบการสอนภาษาด้วยวิธี แบบ CIRC.....	36
บททดสอบของครูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้กิจกรรม แบบ CIRC.....	37
ขั้นตอนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบ CIRC.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแบบร่วมมือ.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู.....	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	44
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	44
ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	45
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	46
กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	47
ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	49
ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	50
ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	51
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	52
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	57
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	71
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	71
ขอบเขตของการวิจัย.....	71
วิธีดำเนินการวิจัย.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก.....	87
ภาคผนวก ข.....	151
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	153

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	61
2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้รับการสอนโดยกิจกรรมแบบร่วมมือ แบบ CIRC.....	68
3 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง.....	69
4 ผลการเปรียบเทียบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู.....	70

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....

7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ เป็นสื่อที่ใช้ติดต่อกันเพื่อช่วยทำให้วัฒนธรรมอื่นๆ เจริญงอกงามขึ้น ภาษาที่มีความเป็นระเบียบแบบแผนด้วยการสร้างข้อตกลงในหมู่ชนชาตินั้น ภาษาไทยจึงเป็นศูนย์กลางยึดเหนี่ยวจิตใจคนไทยทั้งชาติ ดังนั้นภาษาก็เปรียบได้กับรั้วของชาติ ถ้าชนชาติใดรักษาภาษาของตนไว้ได้ดี ให้บริสุทธิ์ ก็จะได้ชื่อว่า รักษาความเป็นชาติ รักษาระเบียบความงดงามของภาษา ประเพณีวัฒนธรรม เอกลักษณ์ประจำชาติ ดังพระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตอนหนึ่งว่า (2533: 1) "ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ไทยเป็นประเทศซึ่งมีชนบประเพณี ศิลปกรรมและภาษา ซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล เราผู้เป็นอนุชนจึงควรภูมิใจช่วยกัน คุ้มครองรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่บรรพบุรุษได้ อุดส่าห์สร้างสรรค์ขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป"

ความสำคัญของภาษาไทยจึงมิได้เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสารหากแต่เป็นรากฐานของความเป็นไทย เป็นกลไกในการพัฒนาชาติ ดังนั้นในฐานะของชนชาวไทยจึงควรตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวเพื่อธำรงและพัฒนาชาติ ดังนั้นการสอนวิชาภาษาไทยจึงเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และสอดคล้องกับแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2539-2550 เรื่องหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานทางภาษาไทย เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้และทักษะในระดับที่สูงขึ้น (การปฏิรูปการศึกษา. 2539: 24) ในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้น สิ่งที่สำคัญว่าเป็นหัวใจสำคัญ คือ การสอนให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การดู การเขียน ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำความสำคัญดังกล่าวของภาษาไทยมากำหนดหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นวิชาบังคับให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนในทุกระดับชั้น กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน และสอบให้ผ่าน จึงจะถือว่าจบหลักสูตร

วรรณคดีไทย เป็นสมบัติล้ำค่าของแผ่นดินที่กวีทั้งหลายได้รังสรรค์ไว้ในทุกยุคทุกสมัย วรรณคดีจึงสะท้อนภาพของสังคมไทย โดยใช้ตัวอักษรที่มีแง่มุมในด้านวรรณศิลป์เป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอด จึงกล่าวได้ว่า วรรณคดีไทยคือสมบัติคู่บ้านคู่เมือง และมีส่วนสำคัญในการแสดงถึงความเป็นชาติมาช้านาน ปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาทุกระดับได้มีการบรรจุวรรณคดีไทยเอาไว้ใน

หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ทั้งนี้ก็เพราะในหมวด 4 ของแนวการศึกษาที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 12)ได้กล่าวถึงการเน้นความสำคัญของความรู้ของผู้เรียนในข้อหนึ่งไว้ว่า ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และ สังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และ ระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น การศึกษาวรรณคดีไทยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยทำให้แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บรรลุจุดมุ่งหมายได้เป็นอย่างดี เพราะวรรณคดีก็คือ ภาพสะท้อนสังคม หรือ กระจกเงาบานใหญ่ของสภาพสังคมไทย

ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียน นอกจากจะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่า และช่วยกันธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทยแล้ว การสอนวรรณคดีไทยยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวคิด พฤติกรรม ค่านิยมของผู้คนในยุคสมัยนั้นๆ ข้อคิดคำสอน ตลอดจนอนุทาหรือข้อคิดที่ได้จากวรรณคดี ล้วนเป็นภูมิปัญญาอันล้ำค่ายิ่งที่กวีทั้งหลายได้ฝากไว้ ในกลวิธีการประพันธ์ที่สามารถสร้างแง่มุมให้เกิดขึ้นอย่างกลมกลืน ในวัตถุประสงค์ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเอาไว้ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา สารสำคัญของการเรียนรู้ในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และ เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ถูกต้องในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 5)

สิ่งที่จะสามารถเชื่อมโยงความสำคัญของภาษาไทยกับวรรณคดีให้สามารถพัฒนาได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการอ่านเข้ามาช่วยทำให้เกิดความเข้าใจ และสร้างสรรคจักรวาลวัฒนธรรมความเป็นชาติให้สืบต่อไป

การอ่านถือเป็นทักษะการรับสารที่สำคัญ เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนจะได้แสวงหาความรู้ของตนเองให้ฉลาดรอบรู้ ทันทโลกทันเหตุการณ์ ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี สุจริต เพียรชอบ และสหายใจ อินทรมพรรย์ (2536: 39) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ใช้ในการแสวงหาสรรพวิชาการ ความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการอ่าน และมีอัตราความเร็วในการอ่านสูง ย่อมที่จะแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับที่ ฉวีลักษณ์ บุญญาญจน์ (2523) กล่าวไว้ว่า การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจไขไปหาความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลก และถ้านำความรู้จากการอ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหาให้แก่สังคมแล้ว บุคคลเหล่านี้ จะเป็นพลเมืองดีของสังคม สังคมใดมีบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการอ่านอยู่มาก สังคมนั้นก็ย่อมเจริญอย่างรวดเร็ว

ฉะนั้นการอ่านจึงทำหน้าที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งต้องได้รับการขัดเกลาจากครู และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเข้าใจ จึงจะช่วยพานักเรียนไปสู่ความสำเร็จในการเพิ่มพูนความรู้ จรรยาวิชาภาษาไทย และรักษาวรรณคดีไทยอันเป็นเอกลักษณ์และความงดงามของวัฒนธรรมมรดกของชาติไทย

ในปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารซัพพอร์ตในเยาวชนไทยหันเหต่อการศึกษาวรรณคดีไทย ละทิ้งความงดงามในการอ่านภาษาไทย ทำให้เกิดความแตกแยกทางความคิด ขาดการสืบสานวัฒนธรรมทางภาษาอันดีงาม ด้วยยุคสมัยให้ความสำคัญต่อสิ่งเร้าด้านเทคโนโลยี ฉะนั้นในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนไทยตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย วรรณคดีไทย จึงจำเป็นต้องพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิถีของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (เสียง ชูสกุล. 2525: 1) กล่าวถึงการเรียนรู้มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการความฉลาดทางร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะๆ และต่อเนื่อง

การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิดรู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีการฝึก กระบวนการกลุ่มหรือทักษะทางสังคม ช่วยให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาและทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูผู้สอนกำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบในการทำงานเท่าๆ กัน มีทักษะในการทำงานกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากช่วยฝึกทักษะทางสังคมแล้วยังฝึกการศึกษาค้นคว้า ช่วยปลูกฝังบุคลิกภาพและประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอีกด้วย (ปสาสน์ กงตาล. 2535: 19-20) โลกในปัจจุบันมีความต้องการความร่วมมือระหว่างบุคคลชุมชนและระหว่างชาติต่างๆ เพิ่มมากขึ้น จุดเด่นของการเรียนแบบร่วมมือ คือเน้นให้นักเรียนมีความสัมพันธ์กับการทำงาน เช่น การสรุป การลงมติ การรวมกลุ่ม การหาวิธีให้แต่ละคนมีโอกาสได้พูดและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Johnson; & Johnson. 1989) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ นอกจากจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ อย่างหลากหลายแล้วยังสามารถทำให้นักเรียนสามารถปรับประยุกต์ใช้ในสอดคล้องกับวิถีโลกในปัจจุบันด้วย

ด้วยความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลมณี เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือรูปแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนภาษาไทยเพื่อให้เห็นความงดงามและความรู้ในวรรณคดีไทย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ในการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น มีสภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษา ฐานะ เศรษฐกิจทางไม่ต่างกัน ไม่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 80 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน 40 คน สอนด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือแบบ CIRC และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน 40 คน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองได้แก่วรรณคดีไทยเรื่องอิศรญาณภาษิตและพระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร จากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจิตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โดยสอนกลุ่มละ 18 คาบ คาบละ 60 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 18 คาบ

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีสอน 2 วิธี คือ

- วิธีสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบร่วมมือแบบ CIRC
- วิธีสอนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การเรียนแบบร่วมมือ** หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูพิจารณาแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ตามคะแนนสูง ปานกลาง ต่ำ นักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนจึงมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและสมาชิกต้องมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน และรับผิดชอบต่องานของกลุ่ม โดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกัน

2. **การเรียนแบบร่วมมือแบบ CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition)** หมายถึง รูปแบบการสอนที่พัฒนาโดยมิดเดน สลาวิน และสตีเวนส์ คณะอาจารย์มหาวิทยาลัย John Hopkins สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1996 เป็นวิธีการเรียนรู้แบบเป็นทีมของนักเรียน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบ CIRC มีดังต่อไปนี้ คือ

- 2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเรื่องใหม่
- 2.2 ขั้นฝึกเป็นกลุ่ม ฝึกโดยมีครูควบคุมและฝึกอิสระ
- 2.3 ขั้นทดสอบเรื่องที่เรียนใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยทดสอบรายบุคคล
- 2.4 ขั้นตระหนักถึงความสำเร็จในกลุ่มเพื่อชี้ให้เห็นคุณค่าของความร่วมมือ

3. **การสอนตามคู่มือครู** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนกำหนดและตามเนื้อหาของหลักสูตรสถานศึกษา ที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งแต่ละสถานศึกษาจะจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติรวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสร้างความสนใจ โดยใช้การพูดคุย ชักถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่เรียนรู้ใหม่

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนทราบ ว่า เมื่อเรียนจบเนื้อหาที่กำหนดให้แล้ว นักเรียน ต้องบอกใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง รายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และลักษณะการ ใช้ภาษาของเรื่องได้

2. ทบทวนความรู้เดิม ครูทบทวนความรู้เดิม เพื่อนำไปสู่จุดประสงค์ในการเรียนรู้เรื่องใหม่ โดยการสนทนาซักถาม

3. เสนอบทเรียนใหม่ นักเรียนศึกษาบทอ่าน และอภิปรายกลุ่มย่อยตามหัวข้อในใบกิจกรรม

4. ให้แนวทางในการเรียนรู้ ครูอธิบายใจความสำคัญ การวิเคราะห์รายละเอียดแนวคิดของเรื่อง และการใช้ภาษาในเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนจับใจความสำคัญจากบทอ่าน หาข้อสรุปของเรื่อง และวิเคราะห์สำนวนภาษา โดยการตอบคำถามจากเรื่อง

2. นักเรียนร่วมกันเขียนสรุปใจความสำคัญ แนวคิดของเรื่องและความคิดเห็นโดยออกมา อภิปรายหน้าชั้นเรียน

3. ครูช่วยปรับแก้ข้อบกพร่องสำนวนภาษา

4. ครูส่งเสริมความแม่นยำด้วยการอภิปรายซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนอ่าน วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร และวิจารณ์เรื่องทีอ่านตามที่ตนเข้าใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผล

ประเมินผลจากกิจกรรมกลุ่ม การทดสอบทั้งจากแบบประเมินตนเองทำกิจกรรม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

4. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่แสดง พฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องอิศรญาณภาษิต และเรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้และการวิเคราะห์ ซึ่งวัดได้จากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย** หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้และการวิเคราะห์วรรณคดีไทย เรื่อง อิศรญาณภาษิต และพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ผ่านการทดลองหาคุณภาพแล้วจำนวน 40 ข้อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบร่วมมือแบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนโดยกิจกรรมแบบร่วมมือ แบบ CIRC
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.2 ความหมายของกิจกรรมแบบร่วมมือ
 - 1.3 ลักษณะกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ
 - 1.4 ทฤษฎีและข้อตกลงเบื้องต้นของการสอนแบบร่วมมือ
 - 1.5 แนวความคิดของการสอนแบบร่วมมือ
 - 1.6 ประโยชน์ของการสอนแบบร่วมมือ
 - 1.7 เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ
 - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแบบร่วมมือ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
 - 3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.4 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.5 ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.6 ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.7 ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.8 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.9 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยกิจกรรมแบบร่วมมือ แบบ CIRC

1.1 ประวัติการเรียนแบบร่วมมือ

เกือบตลอดทศวรรษที่ 20 กระแสการแข่งขัน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ มีอิทธิพลและส่งผลต่อรูปแบบจัดการศึกษาของนานาประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา มีลักษณะมุ่งการแข่งขันในความสำเร็จของการเรียน คือ การเป็นที่หนึ่งเหนือผู้เรียนคนอื่นๆ มาร์กาเรท มีด (Margaret Mead, 1970) นักมานุษยวิทยาที่มีชื่อเสียง ได้ให้ความเห็นว่าลักษณะเด่นของมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กันแบบการร่วมมือไม่ใช่การแข่งขัน มนุษย์ผูกพันกันด้วยรักและความร่วมมือร่วมใจกัน เป็นพื้นฐานของ

มนุษยชาติจึงดำรงอยู่ได้ (Owens. 1994)

เมื่อต้นศตวรรษ 1970 นักการศึกษาและนักสังคมวิทยา เห็นว่าการเรียนที่มุ่งการแข่งขันมาตลอดนั้นแม้จะมีข้อดี คือ สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนเต็มศักยภาพของตน แต่ก็มีผลทางลบกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเพื่อนๆ เช่น ขาดแรงจูงใจในการเรียน รู้สึกเป็นปมด้อย นักเรียนบางคนอาจพยายามสร้างปมเด่น ด้วยการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมหรือมีพฤติกรรมในทางไม่พึงประสงค์

สลาวิน (Slavin. 1995) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างจริงจัง มีการวิจัยเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบดั้งเดิมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากงานวิจัยยืนยันว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการนำแนวคิดและรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้อย่างกว้างขวางหลายสถานการณ์ เช่น นำไปใช้กับระดับประถมศึกษากระทั่งถึงอุดมศึกษา นำไปใช้กับหลายเนื้อหาวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย เป็นต้น นำไปใช้สอนทักษะพื้นฐานถึงทักษะระดับสูง มีการนำแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในหลายๆ สถานการณ์หลายเงื่อนไขทำให้มีการพัฒนา การเรียนรู้แบบร่วมมือหลายๆ รูปแบบ

1.2 ความหมายของกิจกรรมแบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือหมายถึง การเรียนที่นักเรียนมาเรียนมาเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก และมีการทำงานด้วยกันเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน เป็นวิธีเรียนวิธีหนึ่งที่ได้รับคามสนใจ และนำไปประยุกต์ในการเรียนการสอนทุกวิชาและทุกระดับชั้น การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้มีแนวโน้มที่จะเป็นโครงสร้างหลักสำหรับการเรียนในชั้นเรียนและเหมาะที่นำมาใช้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเป็นส่วนกลาง จุดดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือคือ การจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน เรียนรู้จากกันและกัน ทำให้มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่คนเราต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเรียนรู้จากการใช้ภาษาโต้ตอบและสนทนากัน

มีงานวิจัยจำนวนมากในประเทศสหรัฐอเมริกาที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า ดีกว่าการเรียนรู้แบบแข่งขันและการเรียนเป็นรายบุคคล วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้มีหลายวิธีด้วยกัน แต่ละวิธีทำให้ทั้งกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ เช่น การใช้เหตุผล การเกิดความคิดใหม่ๆ และการมีวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย นอกจากนี้ นักเรียนที่ทำงานในกลุ่มแบบร่วมมือ ยังมีแนวโน้มในการเกิดแรงจูงใจภายในมากขึ้น มีความรู้สึกสนใจในผู้อื่นมีสภาพจิตที่ดี และได้มีผู้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2531: 4) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือหมายถึง วิธีสอนอีกแบบหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยปกติจะมี 4 คน เป็นเด็กเก่ง

1 คน เรียนปานกลาง 2 คนและเรียนอ่อน 1 คน ผลการเรียนรู้ของเด็กจะพิจารณาเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะดูค่าเฉลี่ยทั้งกลุ่ม ตอนที่สอง จะพิจารณาคะแนนสอบเป็นรายบุคคล การสอบทั้ง 2 ครั้ง เด็กต่างคนต่างสอบ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกัน ดังนั้นเด็กเก่งจึงพยายามช่วยเด็กอ่อนเพราะจะได้คะแนนของกลุ่มดีขึ้น และมีรางวัลเป็นการเสริมแรงให้ด้วย หากค่าเฉลี่ยของกลุ่มใดได้เกินเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้จะมีผลดีต่อเด็ก

ชาญชัย อาจิณสมจาร (2533: 19) กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือไว้คือ การใช้การสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อนักเรียนจะได้ทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มสูงสุด และหมายความมากกว่าแค่การเอาเด็กๆ เข้ามาร่วมเป็นกลุ่มย่อยๆ และบอกให้ทำงาน แต่จะต้องทำให้นักเรียนเชื่อว่าเขาอาจจะจมหรือว่ายน้ำไปพร้อมๆ กัน โดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

พรรณรัศมี เเงาธรรมสาร (2533: 35) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่าเป็นการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกัน นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกันและรับผิดชอบการทำงานของตัวเองเท่าๆ กับรับผิดชอบการทำงานขอสมาชิกในกลุ่มด้วย

ปสาสน์ กงตาล (2535: 19) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบหนึ่งซึ่งมีลักษณะการจัดให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย สำหรับทำงานร่วมกันแก้ปัญหาและทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูกำหนด โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มด้วย ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้น สมาชิกในกลุ่มนั้นจะต้องรับผิดชอบร่วมกันและสมาชิกจะมีการพูดคุยกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมต่างๆ

เปรมจิต จกรภัยลาร์เซน (2536: 1) ได้สรุปไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือคือ วิธีสอนที่จัดสภาพการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนๆ ู้ร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อย นักเรียนในกลุ่มมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เนื้อหาวิชา และช่วยกันในการเรียนเพื่อบรรลุจุดประสงค์ของกลุ่ม

กาญจนา สุจินะพงษ์ (2539: 8) ได้สรุปไว้ว่าการเรียนแบบร่วมมือหมายถึง การเรียนการสอนที่จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ปกติจะจัดกลุ่มละ 4 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันเป็นนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ความสามารถปานกลางและความสามารถต่ำ กลุ่มจะกำหนดหน้าที่สมาชิกแต่ละคนแตกต่างกัน ครูจะมอบหมายงานให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มทำงานร่วมกัน หน้าที่ของนักเรียนจะต้องช่วยกันทำงาน รับผิดชอบและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของกลุ่มหลังจากมีการทดสอบแล้วครูจะให้การเสริมแรงแก่นักเรียนของกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยเกิน

พิมพ์พันธ์ เดชคุปต์ (2544: 6) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึงวิธีสอนแบบหนึ่งโดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานพร้อมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก โดยที่ทุกคนมีความรับผิดชอบเป็นของตนเองและทำงานส่วนรวมร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์กันและกันมีทักษะการทำงานกลุ่มเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความพอใจ อันเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มร่วมมือตามเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้

วัตินาพร ระงับทุกข์ (2542: 34) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่มทั้ง โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่ม ไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

สมเดช บุญประจักษ์ (2540: 54) ได้สรุปความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบหนึ่ง ที่กำหนดให้นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการเรียนแตกต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 4 คนแบบละความสามารถเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน โดยที่สมาชิกทุกคนมีเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน คือ เกิดการเรียนรู้หรือประสบการณ์ความสำเร็จร่วมกัน เมื่อกลุ่มได้รับปัญหาทุกคนในกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงเหตุผลโต้ตอบกันหรือสนับสนุนความเห็นกันและกันให้เป็นหน้าที่ของสมาชิก ในกลุ่มที่จะช่วยให้เข้าในงาน ให้ทุกคนสามารถอธิบายสิ่งที่ทำและให้เหตุผลได้อย่างชัดเจน มีการมอบหมายหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น ประธานเป็นผู้จัดบันทึก ผู้คอยดูแลให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ผู้ตรวจสอบผลงาน ขณะเดียวกันก็ต้องช่วยกันรับผิดชอบการเรียนรู้ในงานทุกขั้นตอนของสมาชิกกลุ่ม โดยการนำผลงานของแต่ละคนมาอธิบาย อภิปราย และลงสรุปร่วมกัน เพื่อให้มั่นใจว่าสมาชิกกลุ่มทุกคนเกิดการเรียนรู้สามารถที่จะตอบคำถามหรืออธิบายงานของกลุ่มได้ทุกขั้นตอนไม่จำเพาะในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น ทั้งนี้ให้ทุกคนอยู่ในสภาพที่พร้อมจะเสนอผลงานเมื่อถูกสุ่มให้นำเสนอ ความสำเร็จของกลุ่มส่วนหนึ่งจะประเมินจากค่าเฉลี่ยคะแนนหรือผลงานของทุกคนในกลุ่ม ฉะนั้น สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุดและเป็นหน้าที่ๆ จะต้องให้ความช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้เช่นเดียวกัน เพราะคะแนนของแต่ละคนส่งผลต่อค่าเฉลี่ยของกลุ่ม อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน เกิดการร่วมมือรับผิดชอบและช่วยเหลือกัน มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและฝึกการทำงานร่วมกันผู้อื่น

สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4-6 คน โดยที่ผู้เรียนในกลุ่มมีระดับความสามารถต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานที่มอบหมายด้วยกันและมีความรับผิดชอบร่วมกัน

1.3 ลักษณะกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ

มีนักการศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศกล่าวถึงลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson; & Johnson. 1991: 10-15) กล่าวถึงลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 5 ประการดังนี้

1. การสร้างความรู้สึกพึ่งพากันและกันทางบวกให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน (Positive interdependence) วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกพึ่งพากันจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการพึ่งพากันในด้านการได้รับประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน เช่น รางวัลหรือคะแนน และพึ่งพากันในด้านกระบวนการการทำงานเพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมายโดยมีการกำหนดบทบาทของแต่ละคนที่เท่าเทียมกันและสัมพันธ์ต่อกันจึงจะทำให้ทำงานสำเร็จ และการแบ่งงานให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม ให้มีลักษณะที่ต่อเนื่องกัน ถ้าขาดสมาชิกคนใดจะทำให้งานดำเนินต่อไปไม่ได้

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างนักเรียน (Face-to-face promotive interaction) คือนักเรียนในแต่ละกลุ่มจะมีการอภิปราย อธิบาย ชักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้เหตุผลซึ่งกันและกัน ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตน สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือ สนับสนุนกระตุ้น ส่งเสริมและให้กำลังใจกันและกันในการทำงานและการเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกของแต่ละบุคคล (Individual accountability) คือความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน โดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องรับผิดชอบในผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องใด มีการกระตุ้นกันและกันให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์มีการตรวจสอบ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือไม่ โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีความมั่นใจและพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นการประกันว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันกับกลุ่มอย่างดีเยี่ยม

4. ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small group skills) การทำงานกลุ่มย่อยจะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะทางสังคมและทักษะในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นนักเรียนควรจะทำความรู้จักกัน เรียนรู้ลักษณะนิสัย และสร้างความไว้วางใจต่อกันและกัน รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลรู้จักติดต่อสื่อสารและสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะ

ช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ โดยสมาชิกกลุ่มต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผนร่วมกัน และที่สำคัญจะต้องมีการประเมินผลงานของกลุ่ม ประเมินกระบวนการทำงานของกลุ่ม ประเมินบทบาทของสมาชิกกลุ่มว่า สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถปรับปรุงการทำงานของตนให้ดีขึ้นได้อย่างไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจว่าควรมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร ดังนั้นกระบวนการกลุ่มจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญนำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม

คาแกน (Kagan. 1994: 1-11) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือว่า ต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน โดยมีแนวคิดสำคัญ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นกลุ่ม (Team) ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ประมาณ 2-6 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน ภายในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่แตกต่างกัน
2. มีความตั้งใจ (Willing) เป็นความตั้งใจที่ร่วมมือในการเรียนและทำงาน โดยช่วยเหลือกันและกันมีการยอมรับซึ่งกันและกัน
3. มีการจัดการ (Management) การจัดการเพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
4. มีทักษะ (Skills) เป็นทักษะทางสังคมรวมทั้งทักษะการสื่อความหมาย การช่วยสอนและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีหลักการสำคัญ 4 ประการ (Basic principles) เป็นตัวบ่งชี้ว่าเป็นการเรียนเป็นกลุ่มหรือการเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบร่วมมือต้องมีหลักการ 4 ประการดังนี้
 1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive interdependence) การช่วยเหลือพึ่งพาและกันเพื่อสู่ความสำเร็จและตระหนักว่าความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม
 2. ความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual accountability) ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการค้นคว้าทำงาน สมาชิกทุกคนต้องเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนเหมือนกันจึงถือว่าเป็นความสำเร็จของกลุ่ม
 3. ความเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วม (Equal participation) ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งทำได้โดยกำหนดบทบาทของแต่ละคน
 4. การมีปฏิสัมพันธ์ไปพร้อมๆ กัน (Simultaneous interaction) สมาชิกทุกคนจะทำงาน คิด อ่าน ฟัง ฯลฯ ไปพร้อมๆ กัน
 5. มีเทคนิคหรือรูปแบบการจัดกิจกรรม (Structures) รูปแบบการจัดกิจกรรมหรือเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเป็นสิ่งที่ใช้เป็นคำสั่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน เทคนิคต่างๆ จะต้องเลือกใช้ให้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการแต่ละเทคนิคนั้นออกแบบได้เหมาะสมกับเป้าหมายที่แตกต่างกัน

คลีย์ (วรรณทิพา รอดแรงค่า. 2540: 101; อ้างอิงจาก Kley. 1991) นอกจากองค์ประกอบนี้แล้วยังมี

ลักษณะอื่นที่สามารถบ่งบอกให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม ซึ่งเสนอไว้ดังตารางที่ 2.1 ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมกับการเรียนแบบร่วมมือ คลีย์ (วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2540: 101; อ้างอิงจาก Kley, 1991) สลาวิน (Slavin, 1995: 12-111) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เป้าหมายของกลุ่ม (Group Goals) หมายถึง กลุ่มมีเป้าหมายร่วมกันคือ การยอมรับผลงานของกลุ่ม
2. การรับผิดชอบเป็นรายบุคคล (Individual accountability) หมายถึง ความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งขึ้นกับผลการเรียนรู้รายบุคคลของสมาชิกในกลุ่มและงานพิเศษที่ได้รับมอบเป็นรายบุคคลผลงานของการประเมินรายบุคคล จะมีผลต่อคะแนนความสำเร็จของกลุ่ม
3. โอกาสในความสำเร็จเท่าเทียมกัน (Equal opportunities for success) หมายถึง การที่นักเรียนได้รับโอกาสที่จะทำคะแนนให้กับกลุ่มของตนได้เท่าเทียมกัน
4. การแข่งขันเป็นทีม (Team competition) การเรียนแบบร่วมมือจะมีการแข่งขันระหว่างทีม ซึ่งหมายถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นภายในทีม
5. งานพิเศษ (Task specialization) หมายถึง การออกแบบงานย่อยๆ ของแต่ละกลุ่มให้นักเรียนแต่ละคนรับผิดชอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือกลุ่มของตนให้ประสบผลสำเร็จ ลักษณะงานจะเป็นการพึ่งพาซึ่งกันและกันมีการตรวจสอบความถูกต้อง
6. การดัดแปลงความต้องการของแต่ละบุคคลให้เหมาะสม (Adaptation to individual needs) หมายถึง การเรียนแบบร่วมมือแต่ละประเภทจะมีบางประเภทได้ดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

พิมพ์พันธ์ เศษะบุปต์ (2544: 6) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 6 ข้อดังนี้

1. องค์ประกอบของกลุ่มประกอบด้วยผู้นำ สมาชิก และกระบวนการกลุ่ม
 2. สมาชิกมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
 3. กลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถทางการเรียนคละกัน เพศคละกัน เชื้อชาติคละกัน
 4. สมาชิกทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ชัดเจนและทำงานไปพร้อมๆ กัน รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคละกัน
 5. สมาชิกทุกๆ คนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน
 6. คะแนนของกลุ่มคือคะแนนที่ได้จากคะแนนสมาชิกแต่ละคนร่วมกัน
- ดี ดับเบลยู จอร์นสัน และอาร์ ที จอร์นสัน (ขวัญหทัย สมัครคุณ, 2541: 31-33; อ้างอิงจาก

D.W. Johnson; & R.T. Johnson. 1990: 55-59) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก ลักษณะสำคัญนี้มาจากหลักการที่ว่า ทุกคนทำเพื่อเป้าหมายเดียวกันของกลุ่มและผลงานของแต่ละคนก็เป็นผลของกลุ่ม ในการเรียนแบบร่วมมือสมาชิกกลุ่มต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน กลุ่มจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้บทเรียนที่ได้รับ และแน่ใจว่าสมาชิกทุกคนสามารถเรียนรู้บทเรียนนั้น การที่จะแน่ใจว่าเพื่อนมาชิกจะรับรู้บทเรียน ทุกคนต้องช่วยเหลือกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีลักษณะความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกัน สมาชิกแต่ละคนต้องยอมรับว่างานของคนอื่นก็มีความสำคัญต่อตนเองและต่อกลุ่ม และผลงานของตนเองก็มีความสำคัญต่อคนอื่นและต่อกลุ่มด้วย

2. การปฏิสัมพันธ์โดยตรงของสมาชิก ลักษณะสำคัญนี้มาจากหลักการที่ว่า ผลงานที่ดีมากจากการใช้ความสามารถ การสร้างสรรค์ของบุคคลหลายคน เพราะลำพังบุคคลเพียงคนเดียวไม่สามารถทำงานทุกอย่างสำเร็จ ต้องอาศัยการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการเรียนแบบร่วมมือต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยเหลือกัน มีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กัน โดยตรง มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การอธิบายให้เพื่อนได้เกิดการเรียนรู้ การรับฟังเหตุผลของสมาชิกภายในกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์โดยตรงของผู้เรียนจะก่อให้เกิดผล ดังนี้

2.1 ทำให้เกิดกระบวนการคิด ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อ ผู้เรียนอธิบาย ให้ผู้อื่นเข้าใจ ในการหาคำตอบ การอธิบายการ แก้ปัญหา การอภิปรายถึงธรรมชาติของมโนทัศน์ของสิ่งที่เรียน การให้ความรู้แก่เพื่อน เป็นการพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน

2.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้รับอิทธิพลทางสังคมที่หลากหลายยิ่งขึ้น มีการช่วยเหลือสนับสนุนกัน ทำให้ผู้เรียนรู้เหตุผลของกันและกัน ได้รูปแบบการทำงานทางสังคมร่วมกัน

จากการศึกษา ลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนที่แบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศ ความสามารถด้านการเรียน ที่ได้มาทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายที่จะประสบความสำเร็จร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม ที่มีกระบวนการทำงานกลุ่มเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ทฤษฎีและข้อตกลงเบื้องต้นของการสอนแบบร่วมมือ

แนวคิดการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งช่วย

พัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญาและด้านสังคมทั้งนี้ เพราะว่ามีมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ย่อมมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นซึ่งสามารถพัฒนาได้ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเรียนรู้ นอกจากนี้เทคนิคการร่วมมือกันเรียนรู้ยังช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสติปัญญา ให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุดได้โดยมีเพื่อนวัยเดียวกัน กลุ่มเดียวกันเป็นผู้คอยแนะนำหรือช่วยเหลือ

ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนที่อยู่วัยเดียวกันย่อมจะมีภาษาสื่อสารเข้าใจง่ายกว่าครูผู้สอน (สลาวิล, 1990) เป้าหมายและลักษณะของผลผลิตของรูปแบบการสอนแบบร่วมแรงร่วมใจนั้น สุลัดดา ลอยฟ้า (2537) ได้อธิบายว่าการจัดกิจกรรมต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทัศนคติและค่านิยมในตัวผู้เรียนที่จำเป็นทั้งในและนอกห้องเรียน การจำลองรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ในห้องเรียน การเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดแนวความคิดที่หลากหลายระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การพัฒนาพฤติกรรมแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล รวมทั้งการพัฒนาทักษะลักษณะของผู้เรียนให้รู้จักตนเองและเพิ่มคุณค่าของตนเอง จากกิจกรรมดังกล่าวจะมีผลต่อผู้เรียน 3 ประการคือ

1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน (Cognitive knowledge)
2. ทักษะทางสังคมโดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกัน (Social skills)
3. การรู้จักตนเองและตระหนักในคุณค่าของตนเอง (Self-esteem)

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสลาวิล (1990) ซึ่งกล่าวว่าการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจนี้จะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัวและศักยภาพในตนเอง ร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จหรือความสำเร็จของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะมีการพูดคุยกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากเพื่อนและสิ่งที่เป็นผลพลอยได้คือการที่ผู้เรียนได้รู้สึกถึงคุณค่าของตนเองเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม ซึ่งแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มและเมื่อประสบผลสำเร็จในการทำงานหรือเนื้อหาวิชาการแล้ว จะเพิ่มความสนใจในการทำกิจกรรมมากขึ้นซึ่งจะเป็นผลให้ผู้เรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองในชั้นเรียน นอกจากนี้การสอนแบบร่วมแรงร่วมใจ ยังก่อให้เกิดบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนได้พูดคุยกัน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนและเพื่อนเข้าใจปัญหาชัดเจนขึ้น แม้บางครั้งจะไม่สามารถหาคำตอบได้ แต่ระดับการติดตามปัญหาจะสูงกว่าที่ครูเป็นผู้กำหนดให้ผู้เรียนทำคนเดียว และการถ่ายทอดความคิดการเรียบเรียงถ้อยคำอธิบายออกมา จะช่วยปรับความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น สำหรับบทบาทของครูเปลี่ยนไปจากเดิมคือ ต้องไม่ถือว่าเป็นตัวเองเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในชั้นเรียนคนเดียว แต่เป็นการสร้างสภาพแวดล้อม วิธีดำเนินการที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาคำตอบได้จากการร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งเกิดจากการกระทำของตนเองเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งเกิดจากการกระทำของตนเองและจากเพื่อนผู้เรียนด้วยกัน ทั้งนี้การเรียนการสอนตามรูปแบบนี้อาจกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้ (สุลัดดา ลอยฟ้า, 2537)

1. การสอนแบบร่วมมือ จะสร้างแรงจูงใจในการเรียนมากกว่าการเรียนรายบุคคลหรือการแข่งขันความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม จะสร้างพลังในทางบวกให้แก่กลุ่ม
2. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มของการสอนแบบร่วมมือ จะเรียนจากกันและกันจะพึ่งพากันเรียนรู้
3. การปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม นอกจากจะพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนแล้วยังพัฒนาทักษะทางสังคมไปในตัวด้วย เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนากิจกรรมทางสติปัญญาที่เพิ่มพูนการเรียนรู้มากกว่าการเรียนการสอนรายบุคคล
4. การร่วมมือจะเพิ่มพูนความรู้ในทางบวกต่อกันและกันระหว่สมาชิกภายในกลุ่ม ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและห่างเหินในทางตรงข้าม จะสร้างความสัมพันธ์และรู้สึกที่ดีต่อบุคคลอื่น
5. การร่วมมือจะพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตัวเอง รู้จักตนเองจากการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งจากสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ตระหนักว่าตนเองได้รับความยอมรับและเอาใจใส่จากสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่ม
6. ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จากงานที่กำหนดให้กลุ่มรับผิดชอบหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงานมากเท่าใดผู้เรียนจะสามารถพัฒนาทักษะทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการทำงานร่วมกันมากขึ้น ทักษะทางสังคมที่จำเป็นต่างๆ สามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ เพื่อประสิทธิภาพของการทำงาน

1.5 แนวความคิดของการสอนแบบร่วมมือ

การสอนแบบร่วมมือเป็นวิธีที่เหมาะสมอีกวิธีหนึ่ง เนื่องจากขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มนักเรียนจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกของกลุ่ม และการที่แต่ละคนมีวัยใกล้เคียงกันทำให้สามารถสื่อสารกันได้ดีเป็นอย่างดี แต่การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีรูปแบบหรือมีการจัดระบบอย่างดี นักการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ รวมทั้งวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ แนวคิดหลักที่จะนำไปสู่การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 6 ประการ ดังนี้

1. การจัดกลุ่ม กลุ่มที่จะเรียนรู้ด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพควรเป็นกลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ และต่ำ และหญิงชายเท่าๆ กัน ในบางกรณีอาจจัดกลุ่มโดยวิธีอื่น เช่น ในการศึกษาเรื่องสถิติเฉพาะ เช่น การทำโครงการวิทยาศาสตร์ ควรจัดกลุ่มนักเรียนที่มีการสนใจเหมือนกัน หรือจัดกลุ่มโดยวิธีสุ่มเพื่อต้องการทบทวนความรู้และจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันประมาณ 6 สัปดาห์จึงเปลี่ยนมาจัดกลุ่มใหม่
2. อุดมการณ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นของนักเรียนที่จะร่วมงานกัน นักเรียนจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันสิ่งเหล่านี้ต้องสร้างให้เกิดขึ้นและให้คงไว้โดยให้ทำกิจกรรมหลากหลาย เช่น การสร้างความมุ่งมั่นของกลุ่มที่จะทำงานร่วมกัน การสร้างความมุ่งมั่นของชั้นเรียนที่จะช่วยกัน

3. การจัดการ เพื่อให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพรวมการจัดการของครูและการจัดการของนักเรียนภายในกลุ่ม ครูจะต้องมีการจัดการที่ดี เพื่อให้การทำงานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น การควบคุมเวลา การกำหนดสัญญาณให้นักเรียนหยุดทำกิจกรรม ฯลฯ

4. ทักษะทางสังคม เป็นทักษะในการทำงานร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้ความช่วยเหลือกันให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

5. หลักการพื้นฐาน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีแนวคิดที่ว่า เมื่อเราได้รับประโยชน์จากเพื่อน เพื่อนก็จะได้รับประโยชน์จากเรา ความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของแต่ละคน ยอมรับว่าแต่ละคนในกลุ่มต่างมีความสามารถและมีความสำคัญต่อกลุ่ม แต่ละคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ให้กลุ่มสำเร็จ ทุกคนในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วม ในงานของกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันทุกคนในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดระยะเวลาที่ทำงานในกลุ่ม

6. โครงสร้างของกิจกรรม รูปแบบของกิจกรรมในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่จะศึกษา ตัวอย่างเช่น กิจกรรมจับคู่สลับกันพูดในหัวข้อและในเวลาที่กำหนด (Timed-pair-share) เช่น เมื่อคนหนึ่งพูดอีกคนหนึ่งฟังแล้วสลับกันคนละ 1 นาที นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเขียนแสดงความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในกระดาษแผ่นเดียวกัน แล้ววนไปเรื่อยๆ (round table) จนนักเรียนทุกคนเขียนทั้งหมด แล้วนำมาสรุป มอบหมายให้ตัวแทนของสมาชิกในกลุ่มไปรวมกลุ่มใหม่ เรียกว่ากลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert group) กลุ่มเชี่ยวชาญนี้จะศึกษาเรื่องย่อยที่แบ่งไว้เป็นตอนในช่วงเวลาหนึ่ง แล้วกลับมาอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มเดิมฟัง (Home group) ในที่สุดนักเรียนทั้งหมดจะเรียนรู้เรื่องทั้งหมดจากเพื่อน นั่นคือนักเรียนแต่ละคนใน 1 กลุ่ม ได้รับมอบหมายงานเพียง 1 ชิ้นย่อย แต่ต้องต่อชิ้นย่อยให้เต็มรูปแบบ (Jigsaw) นั่นคือต้องเรียนรู้ทั้งเรื่องแล้วมีการทดสอบเป็นคะแนนของแต่ละคน จะเห็นว่ารูปแบบของกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้โดยร่วมมือร่วมใจกันทำงานในกลุ่ม ไม่ว่าจะในรูปแบบใดนักเรียนจะได้ใช้ความคิดและต้องมีการปฏิบัติด้วย แล้วจะแสดงความคิดของตนเองแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่มกับเพื่อนต่างกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจจะให้นักเรียนพัฒนากระบวนการคิด ทักษะในการสื่อสาร ทักษะทางสังคมรวมทั้งการจัดการ จากแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนดังกล่าวมาแล้วกิจกรรมส่วนใหญ่ภายในห้องเรียนจะดำเนินไปด้วยตัวของนักเรียนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้วางแผนจัดกิจกรรมและจัดหาแหล่งข้อมูลที่จะให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ขยายความรู้ความคิดของนักเรียนให้สมบูรณ์ คุณครูจึงมีบทบาทสำคัญหลายประการมากกว่าเป็นผู้สอนอย่างเดียว จากการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนในรูปแบบร่วมมือร่วมใจนี้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคนพัฒนาก้าวหน้าขึ้น

1.6 ประโยชน์ของการสอนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทำให้นักเรียนได้ทำงานร่วมมือกัน มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้มีทักษะในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson; & Johnson. 1987: 27-30) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้สรุปได้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของนักเรียนแล้วอธิบายให้เพื่อนฟังได้และทำให้เพื่อนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. นักเรียนที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง จะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น การสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัวทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่และมีความสนใจมากยิ่งขึ้น
3. นักเรียนทุกคนต่างก็พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะครูคิดคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มด้วยนักเรียนทุกคนเข้าใจดีว่าคะแนนของตน มีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้นทุกคนต้องพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
4. นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคมมีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอันแท้จริง
5. นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องมีการบทบาทกระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น
6. นักเรียนเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาจะรู้สึกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน เพราะเขาต้องมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย
7. ในการตอบคำถามในห้องเรียน หากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ แต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่มนักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็ถือว่าผิดทั้งกลุ่ม คนอื่นๆ อาจจะให้ความช่วยเหลือบ้าง ทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความผูกพันกันมากขึ้น บารูดี (Baroody. 1993: 2-102) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาได้ดี
2. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา และการใช้เหตุผล แนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อน 3 แนวทางคือ
 - การอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มย่อยให้นักเรียนได้แก้ปัญหาโดยคำนึงถึงบุคคลอื่น ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบและปรับปรุงแนวคิดและคำตอบ
 - ช่วยให้เห็นใจปัญหาของแต่ละคนในกลุ่มเนื่องจากพื้นฐานความรู้ของแต่ละคนต่างกัน
 - นักเรียนเข้าใจการแก้ปัญหาจากการทำงานกลุ่ม
3. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง
4. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมทักษะทางสังคมและทักษะการสื่อสาร

อาเรนด์ส (Arends. 1994: 345-346) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้สรุปได้ 5 ประการ คือ

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2-6 คนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกันนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่ไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้สึภาคภูมิใจ รู้จักสละเวลา และช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดีขึ้น ส่วนนักเรียนที่ไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อน มีความอบอุ่น รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือคือ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน จนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันได้มาทำงานร่วมกัน พึ่งพาซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็นกัน เข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น

3. ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดี และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคมการเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และส่งผลให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้แก่ความเป็นผู้นำการสร้างควมไว้วางใจกัน การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับข้อขัดแย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น

4. ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหา ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะได้รับทำความเข้าใจในปัญหาาร่วมกัน จากนั้นก็ระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุของปัญหาสมาชิกในกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาอภิปรายให้เหตุผลซึ่งกันและกันจนสามารถตกลงร่วมกันได้ว่า จะเลือกวิธีการใดในการแก้ปัญหาจึงเหมาะสมพร้อมทั้งลงมือร่วมกันแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตลอดจนทำการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มด้วย

5. ด้านการทำให้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ย่อมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จได้ กรมวิชาการ (2543: 45-46) กล่าวถึง ประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ สรุปได้ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุกๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่มทุกๆ คนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกันทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำ อย่างเท่าเทียมกัน

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักสละเวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดเป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มาคิดวิเคราะห์ และเกิดการตัดสินใจ

5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน

6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

กาญจนา คุณารักษ์ (2541: 69) สมศักดิ์ ขจรชัยกุล (2538: 2) และสุมณฑา พรหมบุญ (2541: 38-39) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของการเรียนแบบร่วมมือกันสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างกว้างขวางเพราะเป็นการร่วมมือกันเรียนภายในกลุ่มนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในเพศและระดับความสามารถทางการเรียน ภูมิหลัง นักเรียนภายในกลุ่มได้เรียนรู้พร้อมกันแบ่งบทบาทหน้าที่ และแก้ปัญหาพร้อมกัน มีการเสนอแนะซักถาม ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ และส่งเสริมให้ฝึกการคิดในระดับการวิเคราะห์การสังเคราะห์และการประเมินค่า

2. ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป็นการช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริงเพราะลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับฝึกหัดต่อการเรียนรู้ของตนเองเช่นเดียวกับการเรียนรู้ของกลุ่มได้ลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกฝนทักษะการเป็นผู้นำผู้ตามและได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตของผู้เรียนมากที่สุด

4. ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตย ฝึกการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ฝึกการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน เพื่อน ครู สถานศึกษา สังคม และประเทศชาติต่อไป

5. ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นานขึ้น มีความสามารถในการใช้เหตุผลรักการทำงาน และมีใจจดจ่ออยู่กับงาน ยินดีให้ความร่วมมือในเรื่องต่างๆ

6. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม มีหัวหน้ากลุ่ม มีผู้ช่วย มีเพื่อนร่วมกลุ่มเป็นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่มช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมซึ่งเป็นประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานในชีวิตจริง

7. ส่งเสริมความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มการร่วมกันเรียนภายในกลุ่มผู้เรียนทุกคนช่วยกันสนับสนุนซึ่งกันและกัน ให้ความไว้วางใจกัน มุ่งมั่นให้งานของกลุ่มบรรลุเป้าหมาย จนเกิดความรู้สึกว่างานตนคือกลุ่มและงานกลุ่มคืองานตน

8. ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและเห็นคุณค่าของตนรวมถึงได้รู้จักผู้อื่นและเห็นคุณค่าของผู้อื่นดียิ่งขึ้น เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีอัตโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวก

9. เพิ่มความเต็มใจในการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การให้ความสนใจในผู้อื่น และการใช้เวลาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

10. ช่วยลดปัญหาทางวินัยในชั้นเรียนเนื่องจากผู้เรียนทุกคนได้ฝึกฝนจนกระทั่งเกิดวินัยในตนเอง ผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับการยอมรับจากครู จากเพื่อน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทำให้ยอมรับตนเองและผู้อื่นมีความสุขในการอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ ปัญหาทางวินัยจึงลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด

11. ผู้เรียนเรียนด้วยความรู้สึกสบายใจมีความเพลิดเพลินบรรลุผลสำเร็จในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งชั้นสูงขึ้น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น การช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อนทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้น

12. ผู้เรียนที่เรียนอ่อนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ทำกิจกรรม และประสบความสำเร็จในการเรียน ส่วนผู้เรียนที่เรียนเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นเรียนมากขึ้น มีความรู้สึกที่ตนเองมีหน้าที่ต่อ เพื่อนร่วมกลุ่ม มีหน้าที่ต่อสังคมมากขึ้น มีชิ้นงานเฉพาะของตนเท่านั้น รู้จักการเป็นผู้ให้มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือต่อผู้เรียน มีทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและการทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะการเรียนแบบร่วมมือในห้องเรียนเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในการช่วยพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

1.7 เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ

เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือมีอยู่ 2 แบบคือ เทคนิคที่ใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคที่ไม่ได้ใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอน ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะเลือกใช้เทคนิคการสอนแบบร่วมมือแบบ CIRC ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการอ่านและเขียน และจัดกิจกรรมเป็นทีมซึ่งต้องเร้าผู้เรียนด้วยกิจกรรมเสียก่อน อาจจะสอดแทรกเนื้อหาในชั้นเรียนตอนใดก็ได้ หรือใช้ในชั้น

สรุป ขั้นตอนทวน ชั้นวัดผลของคาบเรียนใดคาบเรียนหนึ่งตามที่ครูผู้สอนกำหนดเทคนิควิธีเรียนแบบร่วมมือที่มีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. เทคนิคการพูดเป็นคู่ (Rally robin) เป็นเทคนิควิธีเรียนแบบร่วมมือที่นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย แล้วครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด ตอบ แสดงความคิดเห็นเป็นคู่ๆ แต่ละคู่จะผลัดกันพูด และฟัง โดยใช้เวลาเท่าๆ กัน (Kagan. 1995: 35)

2. เทคนิคการเขียนเป็นคู่ (Rally table) เป็นเทคนิคคล้ายกับการพูดเป็นคู่ ต่างกันเพียงแต่ละคู่ผลัดกันเขียนหรือวาดแทนการพูด (Kagan. 1995: 35)

3. เทคนิคการพูดรอบวง (Round table) เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มผลัดกันพูดตอบ อธิบาย ซึ่งเป็นการพูดที่ผลัดกันทีละคนตามเวลาที่กำหนดจนครบ 4 คน (Kagan. 1995: 32-33)

4. เทคนิคการเขียนรอบวง (Round table) เป็นเทคนิคที่เหมือนกับการพูดรอบวงแตกต่างกันที่เน้นการเขียนแทนการพูด เมื่อครูถามปัญหาหรือให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะผลัดกันเขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ทีละคนตามเวลาที่กำหนด (Kagan. 1995: 34-35)

5. เทคนิคการเขียนพร้อมกันรอบวง (Simultaneous round table) เทคนิคนี้เหมือนการเขียนรอบวงแตกต่างกันที่เน้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเขียนคำตอบพร้อมกัน (Kagan. 1995: 32-33)

6. เทคนิคคู่ตรวจสอบ (Pairs check) เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันทำงาน เมื่อได้รับคำถามหรือปัญหาจากครู นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นคนทำและอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะ หลังจากที่ทำข้อที่ 1 เสร็จนักเรียนคู่นั้นจะสลับหน้าที่กัน เมื่อทำเสร็จครบแต่ละ 2 ข้อ แต่ละคู่จะนำคำตอบมาและเปลี่ยนและตรวจสอบคำตอบของคู่อื่น (Kagan. 1995: 32-33)

7. เทคนิคร่วมกันคิด (Numbered heads toger) เทคนิคนี้แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มด้วยกลุ่มละ 4 คนที่มีความสามารถละกัน แต่ละคนมีหลายเลขประจำตัว แล้วครูถามคำถาม หรือมอบหมายงานให้ทำแล้วให้นักเรียนได้อธิบายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจคำตอบ ครูจึงเรียนหมายเลขประจำตัวผู้เรียน หมายเลขที่ครูเรียกจะเป็นผู้ตอบคำถามดังกล่าว (Kagan. 1995: 28-29)

8. เทคนิคการเรียงแถว (Line-ups) เป็นเทคนิคง่ายๆ โดยให้นักเรียนยืนแถวลำดับภาพ คำ หรือสิ่งที่ครูกำหนดให้ เช่น ครูให้ภาพต่างๆ แก่นักเรียนแล้วให้นักเรียนยืนเรียงลำดับภาพขั้นตอนของวงจรชีวิตของแมลง ห่วงโซ่อาหาร เป็นต้น (Kagan. 1995: 25)

9. เทคนิคการแก้ปัญหาด้วยจิ๊กซอ (Jigsaw problem solving) เป็นเทคนิคที่สมาชิกแต่ละคนคิดคำตอบของตนไว้ แล้วนำคำตอบของแต่ละคนมารวมกัน เพื่อแก้ปัญหาให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์เหมาะสมที่สุด (Kagan. 1995: 32-33)

10. เทคนิควงกลมซ้อน (Inside-outside circle) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนนั่งยืนเป็นวงกลมซ้อนกัน 2 วง จำนวนเท่ากัน วงในหัวหน้าออกนอก วงนอกหันหน้าเข้า นักเรียนที่อยู่ตรงกันจับคู่กันเพื่อ

สัมภาษณ์ซึ่งกันและกัน หรืออภิปรายปัญหาาร่วมกัน จากนั้นจะหมุนเวียนเพื่อเปลี่ยนคู่ใหม่ไปเรื่อยๆ ไม่ซ้ำคู่กัน โดยนักเรียนวงนอกและวงในเคลื่อนไปในทิศทางตรงกันข้ามกัน (Kagan. 1995: 20-21)

11. เทคนิคแบบมุมสนทนา (Corners) เป็นเทคนิควิธีที่ครูเสนอปัญหา และประกาศมุมต่างๆ ภายในห้องเรียนแทนแต่ละข้อ แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มย่อมเขียนหมายเลขข้อที่ชอบมากกว่า และเคลื่อนเข้าสู่มุมที่เลือกไว้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มตามมุมต่างๆ หลังจากนั้นจะเปิดโอกาสให้นักเรียนในมุมในมุมหนึ่งอภิปรายเรื่องราวที่ได้ศึกษาให้เพื่อนในมุมในมุมอื่นฟัง (Kagan. 1995: 20-21)

12. เทคนิคการอภิปรายเป็นคู่ (Pair discussion) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดหัวข้อหรือคำถาม แล้วให้สมาชิกที่นั่งใกล้กันร่วมกันคิดและอภิปรายเป็นคู่ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2541: 45; อ้างอิงจาก Kagan. 1995: 35)

13. เทคนิคเพื่อนเรียน (Parters) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนในกลุ่มจับคู่เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในบางครั้งคู่หนึ่งอาจไปขอคำแนะนำ คำอธิบายจากคู่อื่นๆ ที่คาดว่าจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดีกว่าและเช่นเดียวกันเมื่อนักเรียนคู่หนึ่งเกิดความเข้าใจที่แจ่มชัดแล้ว ก็จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนคู่อื่นๆ ต่อไป (อรพรรณ พรสีมา. 2540: 17)

14. เทคนิคการคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด (Think – pair - sharre) เป็นเทคนิคที่เริ่มจากปัญหาที่ครูผู้สอนกำหนดนักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อนแล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนที่เป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของแต่ละคู่มาอภิปรายพร้อมกัน 4 คน เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือดีที่สุดจึงนำคำตอบของแต่ละคู่มาอภิปรายพร้อมกัน 4 คน เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือดีที่สุดจึงนำคำตอบเล่าให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2541: 41-44; อ้างอิงจาก Kagan. 1995 : 46-47)

15. เทคนิคการทำเป็นกลุ่ม ทำเป็นคู่ และทำคนเดียว (Team – pair - solo) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดปัญหาหรืองานให้แล้วนักเรียนทานร่วมกันทั้งกลุ่มจนงานสำเร็จ จากนั้นจะแยกทำงานเป็นคู่จนงานสำเร็จสุดท้ายนักเรียนแต่ละคนแยกมาทำเองจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2541: 41-45; อ้างอิงจาก Kagan. 1995: 10)

16. เทคนิคการอภิปรายเป็นทีม (Team discussion) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดหัวข้อหรือคำถาม แล้วให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันระดมความคิด และพูดอภิปรายพร้อมกัน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2541: 45; อ้างอิงจาก Kagan. 1995: 38)

17. เทคนิคโครงการเป็นทีม (Team project) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับวิชาวิทยาศาสตร์มาก เทคนิคนี้เริ่มจากครูอธิบายโครงการให้นักเรียนเข้าใจก่อนและกำหนดเวลา และกำหนดบทบาทที่เท่าเทียมกันของสมาชิกในกลุ่ม และมีการหมุนเวียนบทบาท แจกอุปกรณ์ต่างๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำโครงการที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นจะมีการนำเสนอโครงการของแต่ละกลุ่ม (Kagan. 1995: 42-43)

18. เทคนิคสัมภาษณ์เป็นทีม (Team - interview) เป็นเทคนิคที่มีการกำหนดหมายเลขของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แล้วครูผู้สอนกำหนดหัวข้อและอธิบายหัวข้อและอธิบายหัวข้อให้นักเรียนทั้งชั้นสุ่มหมายเลขของนักเรียนในกลุ่มขึ้นขึ้นแล้วให้เพื่อนๆ ร่วมทีมเป็นผู้สัมภาษณ์และผลัดกันถามโดยเรียงลำดับเพื่อนให้ทุกคนมีส่วนร่วมเท่าๆ กัน เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนด คนที่ถูกสัมภาษณ์นั้นลง และนักเรียนหมายเลขต่อไปนี้และถูกสัมภาษณ์หมุนเวียนเช่นนี้เรื่อยไปจนครบทุกคน (Kagan. 1995: 40-41)

19. เทคนิคบัตรคำช่วยจำ (Color-coded co-op cards) เป็นเทคนิคที่ฝึกให้นักเรียนจำจดข้อมูลจากการเล่นเกมที่ใช้บัตรคำถาม บัตรคำตอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มที่เตรียมบัตรมาเป็นผู้ถาม และมีการให้คะแนนกับกลุ่มที่ตอบได้ถูกต้อง (Kagan. 1995: 38)

20. เทคนิคการสร้างแบบ (Formations) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนกำหนดให้วัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนสร้าง แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชิ้นงาน หรือสาธิตงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ให้นักเรียนสาธิตว่าฤดูกาลเกิดขึ้นได้อย่างไร สาธิตการทำงานของกังหันลม สร้างวงจรของห่วงโซ่อาหาร หรือสายใยอาหาร (Kagan. 1995: 22)

21. เทคนิคเกมส่งปัญหา (Send-a-problem) เป็นเทคนิคที่นักเรียนสนุกกับเกมโดยนักเรียนทุกคนในกลุ่มตั้งปัญหาด้วยตัวเองคนละ 1 คำถามไว้ด้านหลังหน้าของบัตรและคำตอบซ่อนอยู่หลังบัตรนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัว 1-4 เริ่มแรกนักเรียนหมายเลข 4 ส่งปัญหาของกลุ่มให้หมายเลข 1 ในกลุ่มถัดไป ซึ่งจะเป็นผู้อ่านคำถามและตรวจคำตอบส่วนสมาชิกคนอื่นในกลุ่มตอบคำถามในข้อถัดไปจะหมุนเวียนให้สมาชิกหมายเลขตามลำดับ คือ นักเรียนหมายเลข 2 เป็นผู้อ่านคำถามและตรวจคำตอบจนครบทุกคนในกลุ่ม แล้วเริ่มใหม่ในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ในรอบต่อไป (Kagan. 1995: 36-37)

22. เทคนิคแลกเปลี่ยนปัญหา (Trade-a-problem) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนแต่ละคู่ตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียนและเขียนคำตอบเก็บไว้จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคู่แลกเปลี่ยนคำถามกับเพื่อนคู่อื่นแต่ละคู่จะช่วยกันแก้ปัญหาจนเสร็จ แล้วนำเปรียบเทียบกับวิธีการแก้ปัญหาของเพื่อนเจ้าของปัญหานั้น (Kagan. 1995: 59)

23. เทคนิคแบบเล่นเลียนแบบ (Match mine) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งเรียงวัตถุที่กำหนดให้เหมือนกัน โดยผลัดกันบอกซึ่งแต่ละคนจะทำตามคำบอกเท่านั้นห้ามไม่ให้ ดูกัน วิธีนี้ใช้ประโยชน์ในการฝึกทักษะด้านการสื่อสารให้แก่กันได้ (Kagan. 1995: 16)

24. เทคนิคเครือข่ายความคิด (Team word webbing) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนเขียนแนวคิดหลักและองค์ประกอบย่อยของความคิดหลักพร้อมทั้งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับ

องค์ประกอบย่อยบนแผ่นกระดาษลักษณะแผนภูมิความรู้ (Kagan. 1995: 36)

25. เทคนิคร่วมกันอ่านเขียน (Copperative Intergrated Reading and Compossition : CIRC) เป็นเทคนิคร่วมกันอ่านเขียน การเขียน และทักษะทางภาษาใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นหลักสูตรและวิธีการสอน ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มการอ่านแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนจับคู่กัน แล้วแต่ละคู่จะถูกกำหนดให้เป็นกลุ่ม ที่ประกอบด้วยสมาชิกอีกคู่หนึ่งที่มาจากกลุ่มการอ่านอื่น ตัวอย่างเช่น ในทีมหนึ่งประกอบด้วยผู้เรียนสองคนที่มาจากกลุ่มการอ่านที่เก่ง และผู้เรียนอีกสองคนที่มาจากกลุ่มการอ่านที่อ่านอ่อนกว่า ส่วนผู้เรียนที่จัดว่ามีปัญหาทางการอ่าน ก็ให้กระจายกันอยู่ในทีมอื่น มีกิจกรรมต่างๆ จำนวนหลายกิจกรรม ที่จะต้องทำงานร่วมกันแบบเป็นคู่ๆ อย่างไรก็ตาม อีกคู่หนึ่งที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันสามารถช่วยเหลือกันได้ ผู้เรียนในทีมจะใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานที่เป็นอิสระจากผู้สอน ผู้เรียนของกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะได้รับรางวัล

26. โปรแกรม CIRC (Copperative Intergrated Reading and Compossition) คือ โปรแกรมสำหรับการอ่าน การเขียนและทักษะทางภาษา (Language arts) ใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นหลักสูตรและวิธีการสอน โดยการพยายามนำการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้โปรแกรม CIRC พัฒนาขึ้น โดย Mdden, Slavin และ Strvens ในปี 1986 นับว่าเป็น โปรแกรมที่ใหม่ที่สุดของหลักวิธีการเรียนรู้เป็นทีม ซึ่งเป็นโปรแกรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่น่าสนใจยิ่ง เนื่องจากเป็นโปรแกรมการเรียนการสอนที่นำการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการอ่านและการเขียน โดยตรง CIRC – Reading สำหรับการอ่านนักเรียนได้รับการสอนภายในกลุ่มการอ่าน หลังจากนั้นให้นักเรียนแยกออกเป็นทีม เพื่อทำงานตามกิจกรรมแบบร่วมมือ โดยการจับคู่กันอ่าน การทำนายเรื่องที่อ่าน การสรุปเรื่องให้อีกคนหนึ่งฟัง การเขียนตอบคำถามจากเรื่อง การฝึกสะกดคำศัพท์ การถอดรหัสและฝึกเรื่องคำศัพท์ นักเรียนทำงานร่วมกันในทีมเพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ และได้ทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน CIRC-Writing / Language Arts สำหรับการเขียน สำหรับการเขียน วิธีการที่ใช้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของกระบวนการวางแผน (plan) ร่างต้นฉบับ (draft) ทบทวนแก้ไข (revise) รวบรวมและลำดับเรื่อง (edit) และพิมพ์หรือเนื้อหา และกลวิธีของการเขียน CIRC สำหรับการอ่านและการเขียนนั้น โดยปกติแล้วจะใช้ควบคู่กันไปด้วยกันแต่กระนั้นก็สามารถใช้โปรแกรมนี้แยกในการสอนอ่านหรือสอนการเขียนเพียงอย่างเดียวได้อย่างหนึ่งได้โปรแกรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีลักษณะกิจกรรมโดยรวมดังนี้ คือ

1. การสอนเริ่มต้นจากครู (Teacher Instruction)
2. การฝึกปฏิบัติภายในทีม (Team Practice) นักเรียนทำงานในกลุ่มซึ่งมีสมาชิก 4-5 คน โดยมีความสามารถแตกต่างกัน เรียนรู้กันจากที่ครูได้มอบหมายให้โดยการใช้ Worksheet หรืออุปกรณ์การฝึกอื่นๆ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียน นักเรียนจะได้ประเมินเพื่อสมาชิกในกลุ่มซึ่งกันและกัน
3. นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง (Individual Assessment) ในเรื่องของ

ข้อความรู้หรือทักษะที่เขาได้รับในบทเรียน

4. คะแนนจากประเมินนักเรียนแต่ละคน จะรวมเป็นคะแนนของทีม (Team Recognition) ทีมใดที่ได้คะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะได้รับใบประกาศนียบัตรหรือรางวัลอื่นๆ การจัดกลุ่มนักเรียน นักเรียนจะทำงานตามกิจกรรมที่กำหนด ภายในกลุ่มกรเรียนรู้ที่มีนักเรียนซึ่งมีความสามารถแตกต่างกันในกลุ่มการอ่านนั้น นักเรียนจะถูกกำหนดให้อยู่ในกลุ่มการอ่านจำนวน 2-3 กลุ่ม ขึ้นอยู่กับระดับการอ่านของเขา โดยครูเป็นผู้กำหนดให้ว่า นักเรียนคนใดจัดอยู่ในกลุ่มเก่ง ปานกลาง หรืออ่อน หลังจากการแบ่งนักเรียนจับคู่กันแล้วแต่ละคู่ จะถูกกำหนดให้เป็นทีม ที่ประกอบด้วยสมาชิกอีกคู่หนึ่งที่มาจากกลุ่มการอ่านอื่น ตัวอย่างเช่น ในทีมหนึ่งประกอบด้วยนักเรียนสองคนทีมาจากกลุ่มการอ่านที่เก่ง (Top Reading Group) และนักเรียนอีกสองคน ทีมาจากกลุ่มการอ่านที่อ่อนกว่า (Low Reading Group) ส่วนนักเรียนที่จัดว่ามีปัญหาทางการอ่าน ก็ให้การกระจายกันอยู่ในทีมต่าง มีกิจกรรมต่างๆ จำนวนหลายกิจกรรมที่จะต้องทำงานร่วมกันแบบเป็นคู่ๆ แต่อย่างไรก็ตาม อีกคู่หนึ่งที่อยู่ทีมเดียวกันสามารถช่วยเหลือกันได้ นักเรียนในทีมจะใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานที่เป็นอิสระจากครู การให้คะแนน คะแนนของนักเรียนได้จากการตอบคำถาม (Quizzes) การแต่งประโยค (Composition) และสมุดรายงาน (Book Reports) โดยนำมารวมกันเป็นคะแนนของทีม ได้แก่

1. ทีมที่ค่าคะแนนในทุกกิจกรรมได้ถึง 90% ของกิจกรรมที่ได้รับในสัปดาห์หนึ่งๆ จะได้รับการประกาศว่าเป็น "Super Team" และได้รับประกาศนียบัตร
2. ทีมที่ได้คะแนน 80 – 90 % ของกิจกรรมที่ได้รับในสัปดาห์หนึ่งๆ จะได้รับประกาศนียบัตรในระดับรองลงมา ขั้นตอนการดำเนินงาน สามารถทำได้ตามขั้นตอนในตารางต่อไปนี้

ขั้นตอน /วิธีการ

1. แจกเรื่องสำหรับอ่านให้นักเรียนทุกคน ครูแนะนำ คำศัพท์ใหม่ ทบทวนคำศัพท์เก่าให้นักเรียนตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน
2. นักเรียนทุกคนอ่านเรื่องเองในใจครึ่งเรื่อง
3. จับคู่กันผลัดกันอ่านคนละ 1 วรรค ขณะที่คนหนึ่งอ่าน อีกคนหนึ่งจะต้องคอยตามไปด้วยเพื่อตรวจดูว่าคู่ของตน อ่านผิดหรือไม่ จะได้ช่วยกันแก้ไข
4. เมื่ออ่านมาได้ครึ่งเรื่องให้นักเรียนหยุด เขียนบรรยาย ลักษณะของเรื่อง ทำนายเรื่องต่อไปว่าปัญหาจะถูกแก้ไข อย่างไรเขียนลงในกระดาษของตนเอง แล้วเขียนตอบเป็นผลงานของทีมอีก 1 ชุด (ทุกคนช่วยกัน)
5. นักเรียนอ่านเองในใจต่อจบจบ แล้วจับคู่ผลัดกันอ่านคนละวรรคจนจบเรื่อง ทีม 1 ชุด (ช่วยกัน)

6. แจกรายการคำศัพท์ใหม่หรือคำศัพท์ใหม่หรือคำศัพท์ยากจากเรื่อง ให้นักเรียนจับคู่กับสมาชิกในทีม ฟีกอ่านออกเสียงจน สามารถอ่านได้ถูกต้องและคล่องแคล่วจับคู่กันในทีม

7. แจกรายการคำจากเรื่องที่อ่านให้นักเรียนเขียนแสดงความหมายของคำ วลี หรือเขียนประโยค แสดงความหมายของคำ แต่ละคำ (ทุกคนช่วยกัน)

8. นักเรียนอภิปรายเรื่องที่อ่านภายในกลุ่ม แล้วให้นักเรียน สรุปประเด็นหรือจุดสำคัญของเรื่องกับคู่ตน โดยให้นักเรียนใช้คำพูดของตนเอง แล้วให้ช่วยกันเขียนสรุปเป็นผลงานของทีม 1 ชุด (ช่วยกัน)

9. แจกรายการคำที่เขียนไม่สมบูรณ์ (Disappearing List) ให้นักเรียนผลัดกันถามเพื่อสะกดคำให้ถูกต้อง (ขั้นตอนนี้ ทำการฝึก 1 ครั้ง เว้น 1 ครั้ง) ทุกคน (ผลัดกันในทีม)

10. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินสมาชิกทุกคนในทีม ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ หลังจากเรียน 2 ครั้งไปแล้ว นักเรียนจะถูกทดสอบโดยให้เขียนประโยคจากคำศัพท์ที่กำหนดให้ทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และอ่านรายการคำศัพท์แบบออกเสียงให้ครูฟัง ในขั้นนี้ นักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือกันได้ (ประกาศผลทีมยอดเยี่ยมทุกครั้งี่ 2 ของการฝึกฝนในแต่ละสัปดาห์) การเรียนแบบร่วมมือสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือที่ใช้ในกิจกรรมการสอนตลอดคาบเรียน หรือตั้งแต่ 1 คาบเรียนขึ้นไป วิธีการหรือเทคนิคเหล่านี้มีลักษณะการจัดกิจกรรมแตกต่างกัน ซึ่ง แต่ละเทคนิคได้ออกแบบเหมาะสมกับการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม การแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มละสัมฤทธิ์ การจัดแบบกลุ่มการสอนเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล โปรแกรมการร่วมมือในการอ่านละเขียน (Cooperative Intergrated Reading and Composition) เทคนิคการเรียนร่วมกัน (Learning Together) การเรียนแบบวงจร การเรียนรู้ (Circle of Learning) เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม

2. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือที่ใช้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกิจกรรม การเรียนการสอนแต่ละคาบ คือ ใช้ในขั้นนำสู่บทเรียน ขั้นสอน โดยสอดแทรกในขั้นตอนใดๆ ของการสอน ขั้นทบทวน หรือขั้นวัดผลของคาบเรียนใดคาบเรียนหนึ่ง โดยมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นวิธีที่ใช้เวลาช่วงสั้นประมาณ 5-10 นาที จนถึง 1 คาบเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรูปแบบที่พัฒนาโดย คาแกน (Kagan) เทคนิคเหล่านี้ ได้แก่ เทคนิคการพูดเป็นคู่ เทคนิคการเขียนเป็นคู่ เทคนิคการพูดรอบวง เทคนิคการเขียนรอบวง เทคนิคการเขียนพร้อมกันรอบวง เทคนิคคู่ตรวจสอบ เทคนิคร่วมกันคิด เทคนิคการเรียงแถว เทคนิคการแก้ปัญหาด้วยจิ๊กซอ เทคนิควงกลมซ้อน เทคนิคแบบมุมสนทนา เทคนิคการอภิปรายเป็นคู่ เทคนิคการอภิปรายเป็นทีมเทคนิคโครงการเป็นทีม เทคนิคการคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด เทคนิคบัตรคำช่วยจำ เทคนิคการสร้างแบบเทคนิคเกมส่งปัญหา เทคนิคแลกเปลี่ยนปัญหา เทคนิคเพื่อนเรียน เทคนิคแบบเล่นเลียนแบบ เทคนิคเครือข่ายความคิด เทคนิคการทำงานเป็นกลุ่ม ทำเป็นคู่ และทำคนเดียว เทคนิคสัมภาษณ์เป็นทีม

การสอนโดยใช้กิจกรรม CIRC (Cooperative Intergrated Reading and Composition)

ปรีชา นามพล (2545) รูปแบบการสอน CIRC พัฒนาโดยมิดเดน สลาวิน และสติเวนส์ คณะอาจารย์มหาวิทยาลัย John Hopkins สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1896 CIRC เป็นโปรแกรมที่ค่อนข้างใหม่ ของวิธีการเรียนรู้แบบเป็นทีมของนักเรียน

สำหรับการอ่าน นักเรียนจะได้รับการสอนภายในกลุ่มการอ่าน หลังจากนั้นให้แยกออกเป็นทีมเพื่อทำงานตามกิจกรรมแบบร่วมมือ โดยจับคู่กันอ่าน การทำนายเรื่องที่อ่าน สรุปเรื่องที่อ่านให้เพื่อนอีกคนฟัง ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ฝึกสะกดคำและฝึกเรื่องคำศัพท์ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและฝึกทักษะอื่นๆที่เกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน

สำหรับการเขียนขึ้นอยู่กักรูปแบบกระบวนการเขียน ใช้รูปแบบเป็นกลุ่มเหมือนการอ่าน โดยนักเรียนจะร่วมกันวางแผนร่างฉบับ ทบทวนแก้ไข รวบรวม ลำดับเรื่อง พินิจหรือแสดงผลงาน โดยครูจะเป็นผู้แนะนำเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง รูปแบบและกลวิธีในการเขียน

การทดสอบย่อย จะทดสอบต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในทีมมีความพร้อมเสียก่อน รางวัลสำหรับทีมก็คือ ใบประกาศนียบัตร โดยจะขึ้นอยู่กับค่าเฉลี่ยของสมาชิกในทีมทุกคนที่ได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ในการอ่านและเขียน

กิจกรรมการเรียนแบบ CIRC จะใช้กิจกรรมการอ่านควบคู่กับการเขียน โดยปกติแล้วจะใช้สอนควบคู่กัน ไปเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็สามารถใช้โปรแกรมนี้แยกในการสอนอ่าน หรือสอนเขียนเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งก็ได้

สุนทรี คนเที่ยง (2544) (ปรีชา นามพล. 2545; อ้างอิงจาก สุนทรี คนเที่ยง. 2545) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมแบบ CIRC ว่ามี 4 ขั้นตอนคือ

1. นำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเรื่องใหม่
2. ขึ้นฝึกเป็นกลุ่ม ฝึกโดยมีครูควบคุมและฝึกแบบอิสระ
3. ขึ้นทดสอบเรื่องที่เรียนใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยทดสอบรายบุคคล
4. ขึ้นตระหนักถึงความสำเร็จในกลุ่มเพื่อชี้ให้เห็นคุณค่าของความร่วมมือ

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544) (ปรีชา นามพล. 2545; อ้างอิงจาก พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมแบบ CIRC ก็คือการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning Method) แต่ใช้เทคนิคการสอนอ่านควบคู่กับการสอนเขียน ซึ่งเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือนี้สามารถแบ่งโดยใช้เวลาเป็นเกณฑ์ได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือใช้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบ เช่น อาจใช้ตอนนำเข้าสู่บทเรียน ขึ้นสอน ขึ้นสรุป ขึ้นประเมินผล ซึ่งใช้เวลาในช่วงสั้นๆ ประมาณ 5-10 นาที

2. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือที่ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือตลอดคาบเรียน

หรือตั้งแต่ 1 คาบเรียนขึ้นไป ปิยวรรณ ศิริรัตน์ (2543) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือใช้เทคนิค CIRC มีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมเนื้อหา จัดเนื้อหาตามระดับความสามารถของผู้เรียน
2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มการอ่าน แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 2 คน นักเรียนอ่อน 2 คน (ครูอาจจะมีการจัดกลุ่มใหม่ เมื่อเรียนครบ 4-6 สัปดาห์)
3. ขึ้นฝึกทำงานเป็นกลุ่ม
3. ให้นักเรียนในกลุ่มรับผิดชอบในการทำงาน โดยร่วมมือกันมีเด็กเก่งช่วยเด็กอ่อนในด้าน การอ่านและการเขียน

ขั้นประเมินการเรียนรู้

ครูสังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน ว่าสามารถทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน โดยการเขียนสรุปเรื่องและนำมาเล่าถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องหรือไม่หลังจากเรียนจบแล้ว นักเรียนจะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคลแล้วนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

ขั้นตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม

เกียรติบัตรหรือคำชมแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นคุณค่าของความร่วมมือและความสำเร็จของกลุ่ม

ขจรศักดิ์ สุนดี (2545) ได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบ CIRC ว่ามี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน โดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนทราบและทบทวนเนื้อหาการเรียนไปแล้วหรือคำศัพท์เก่า แนะนำเนื้อหาการเรียนหรือคำศัพท์ใหม่ ตลอดจนอธิบายวิธีการเรียน เกณฑ์ที่ทุกคนต้องทำได้ รวมถึงการทำแบบทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติกิจกรรมการอ่านในกลุ่ม ดังนี้

กิจกรรมพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตาม ประกอบด้วยกิจกรรมฝึกอ่านกับเพื่อน การอ่านออกเสียงคำ การให้ความหมายของคำ และกิจกรรมการสรุปเรื่อง

กิจกรรมการสอนอ่านจับใจความ เมื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง ครูจะจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความกับนักเรียน โดยตรง มีขั้นตอนดังนี้

- ครูเสนอเรื่องที่จะให้อ่าน
- ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
- ปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล
- การตรวจสอบจากเพื่อน
- ฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

- ประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผล

ในกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง จะทำการวัดผลและประเมินผลโดยใช้การซักถามสนทนา การอ่านออกเสียงคำ การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง การทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่อง และในรอบ สัปดาห์จะนำคะแนนทุกกิจกรรมของนักเรียนทุกคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มใดที่ทำ คะแนนได้ถึงเกณฑ์ ร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับการประกาศให้เป็นกลุ่มยอดเยี่ยม “Super Teams” และ ได้รับใบประกาศเกียรติบัตรและกลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 คะแนน จะได้รับการประกาศให้เป็นกลุ่มเก่ง (Great Team) และได้รับใบประกาศเกียรติบัตรที่รองลงมา

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ CIRC (Cooperative Intergrated Reading and Compositive) CIRC ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประการ คือ กิจกรรมพื้นฐาน กิจกรรมการสอนจับใจความโดยตรง และกิจกรรมผสมผสานระหว่างการเขียน การใช้ภาษาในแต่ละกิจกรรมเหล่านี้ นักเรียนจะเรียนและทำงานในกลุ่มย่อยของตน ในกิจกรรมจะมีลำดับขั้นตอนของบุคคล ลักษณะที่สำคัญของ CIRC มีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มการอ่าน นักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ตามระดับความสามารถในการอ่าน ประมาณ 2-3 กลุ่ม
2. การจัดกลุ่มย่อย ในแต่ละกลุ่มการอ่านนักเรียนจะจับคู่กัน จากนั้นแต่ละคู่จะถูกกำหนดให้เข้ากลุ่มย่อย กล่าวคือสมาชิกในกลุ่มย่อยจะประกอบไปด้วยสมาชิกจากกลุ่มอ่านกลุ่มละ 2 คน (ถ้ากลุ่มการอ่านมี 3 คนกลุ่มย่อยจะมีสมาชิก 6 คน) กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ทำในกลุ่มย่อยมักจะถูกให้เป็นคู่ๆ ในขณะที่เดียวกันจะมี 1 คู่ที่กำลังเรียนการอ่านจากครูในกลุ่มการอ่านของตนในเวลาส่วนมาก
3. กิจกรรมพื้นฐานครูกำหนดเรื่องหรือให้นักเรียนในกลุ่มอ่าน โดยแต่ละกลุ่มอภิปรายตามความสามารถของแต่ละกลุ่มทุกๆ วัน วันละ 20 นาที ในการสอนครูจะกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่าน แนะนำคำศัพท์ใหม่ ทบทวนคำศัพท์เดิม อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน กิจกรรมแต่ละขั้นตอนปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. แนะนำศัพท์ใหม่ สาธิตความหมายของคำ นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์หลายๆ ครั้งจนคล่อง อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน เน้นทักษะการทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้า รวมทั้งระบุปัญหาในเรื่องจากนั้นรับชุดเอกสารรายบุคคลทำกิจกรรมต่างๆ ในกลุ่มย่อยของตน เช่น

2. กิจกรรมการอ่านเพื่อนคู่กลุ่ม (Partner Reading) โดยอ่านเรื่องที่กำหนดให้ในใจ จากนั้นผลัดเปลี่ยนการอ่านออกเสียงกับเพื่อนคู่กลุ่ม ย่อหน้าต่อย่อหน้า คนที่ฟังจะคอยแก้ไขเมื่ออ่านผิดพลาดครูคอยตรวจสอบโดยเดินไปมารอบๆ และฟังการอ่านของนักเรียน

3. กิจกรรมการฝึกไวยากรณ์ในเรื่องที่อ่านและการเขียนสัมพันธ์กับนักเรียนจะต้องตอบคำถามที่เตรียมไว้ในชุดประกอบการสอนที่ถามเกี่ยวกับไวยากรณ์ที่ปรากฏในเรื่องที่อ่าน เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องได้ครั้งหนึ่งจะถูกสั่งให้หยุดแล้วให้ระบุตัวละครในเรื่อง สถานที่และสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องรวมถึงการทำนายว่าปัญหาจะเกิดขึ้นอีกอย่างไรสุดท้ายจะเป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องทั้งหมดและให้นักเรียนเขียนเรื่องที่อ่านประมาณ 2-3 ย่อหน้า อาจเขียนเรื่องคล้ายกันแต่ตอนจบแตกต่างกันไป เป็นต้น

4. กิจกรรมการอ่านออกเสียงคำศัพท์ คำศัพท์ใหม่หรือคำศัพท์ที่ยากในเรื่องจะถูกกำหนดไว้ นักเรียนจะต้องอ่านออกเสียงคำศัพท์เหล่านั้นให้ถูกต้องและรวดเร็วโดยให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงกับเพื่อนคู่กลุ่ม โดยผลัดกันอ่านออกเสียงคำศัพท์เหล่านั้นให้ถูกต้องและรวดเร็วและถูกต้อง

5. กิจกรรมความเข้าใจความหมายคำศัพท์จากคำศัพท์ใหม่ทั้งหมดในเรื่องที่อ่าน นักเรียนจะต้องหาความหมายจากพจนานุกรมแล้วแต่ประโยคโดยใช้คำศัพท์ดังกล่าว

1. กิจกรรมเล่าเรื่องหลังการอ่านเรื่องในกลุ่มการอ่านของตน ในกลุ่มย่อยนักเรียนจะต้องกลับมาเล่าเรื่องย่อที่ตนได้อ่านให้เพื่อนคู่กลุ่มของตนฟังในกลุ่มย่อย

2. กิจกรรมการสะกดคำ ในกลุ่มย่อยนักเรียนจะทดสอบเพื่อนคู่กลุ่มของตนเกี่ยวกับการสะกดคำโดยให้เขียนรายชื่อคำศัพท์ที่ยังสะกดไม่ได้ ทดสอบงานกระทั่งไม่มีรายชื่อคำที่สะกดไม่ได้เลยการตรวจสอบของเพื่อนคู่กลุ่ม (Partner Checking) หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบแล้ว นักเรียนจะต้องให้เพื่อนคู่กลุ่มเซ็นชื่อกำกับไว้แต่ละวัน จำนวนกิจกรรมที่นักเรียนทำเสร็จครบถ้วนจะถูกระบุไว้ แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนสามารถทำกิจกรรมตามความสามารถของตนเองอาจทำกิจกรรมเสร็จก่อนกำหนดโดยใช้เวลาที่เหลืออ่านหนังสือตามความสนใจได้

1. การทดสอบย่อย (Test) หลังจากเรียนไปได้ 3 คาบ นักเรียนจะต้องทำการทดสอบย่อยเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยให้สร้างประโยคด้วยคำศัพท์ที่กำหนดให้ และอ่านออกเสียงคำศัพท์เพื่อนในกลุ่มไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกัน ได้คะแนนการประเมินผลจากการเขียนเรื่องที่สัมพันธ์กันจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อคะแนนของกลุ่มในแต่ละสัปดาห์

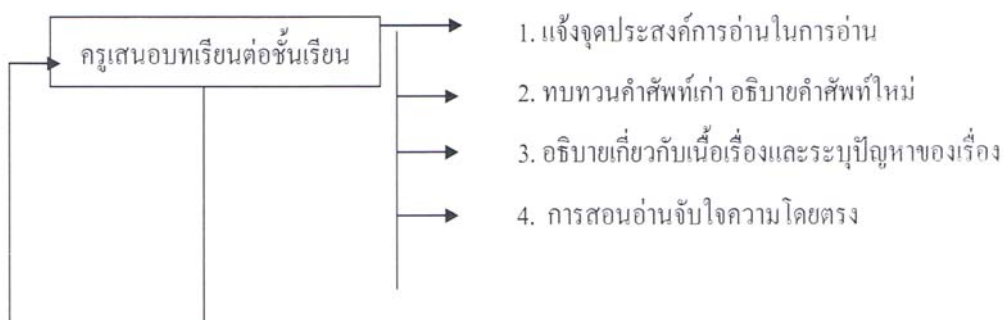
2. การสอนอ่านจับใจความโดยตรง ในแต่ละสัปดาห์ครูจะใช้เวลา 1 วันสอนการอ่านจับใจความโดยตรงให้แก่ นักเรียนโดยมุ่งพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน เช่น บอกใจความสำคัญของเรื่อง การสรุปอ้างอิงหลังการสอนแต่ละบทเรียน หรือการเล่นเป็นกลุ่มย่อยในชุดคำถามแรก จากนั้นให้แต่ละคู่ตอบคำถามอภิปรายปัญหาในชุดที่ 2

3. การผสมผสานระหว่างการใช้ภาษาและการเขียนในชั่วโมง การใช้ภาษานักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มย่อยโดยใช้ทักษะในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ เพื่อนำไปสู่กิจกรรมการเขียน เช่น นักเรียนจะเขียนคำขยายในบทเรียนการเขียนบรรยายหรือเรียนการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ในการ

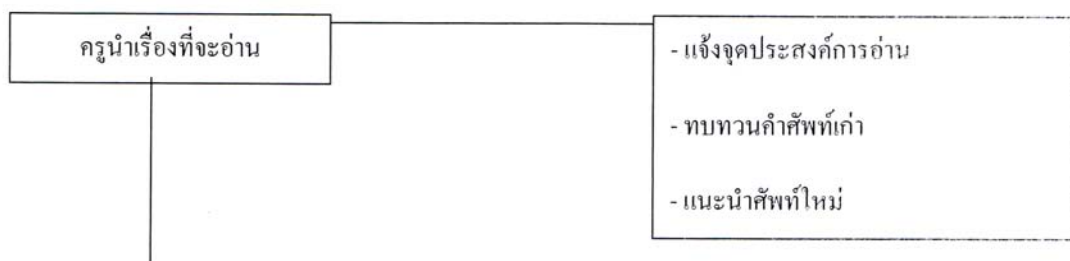
เขียนเรื่องในรูปแบบการสนทนาโต้ตอบกัน เป็นการพัฒนาการเขียนจากการสอนแนวคิด การวางโครงเรื่อง การปรับปรุงแก้ไขใหม่ จากนั้นจัดพิมพ์งานในรูปแบบของกลุ่มย่อย

4. รายงานการอ่านหนังสือตามความสนใจ นักเรียนจะถูกกำหนดให้อ่านหนังสือจากรายชื่อหนังสือที่กำหนดให้อย่างน้อยวันละ 20 นาที ทุกครั้งผู้ปกครองจะต้องลงลายมือชื่อกำกับในแบบฟอร์มที่กำหนดให้เพื่อเป็นหลักฐานว่านักเรียนได้ปฏิบัติจริง

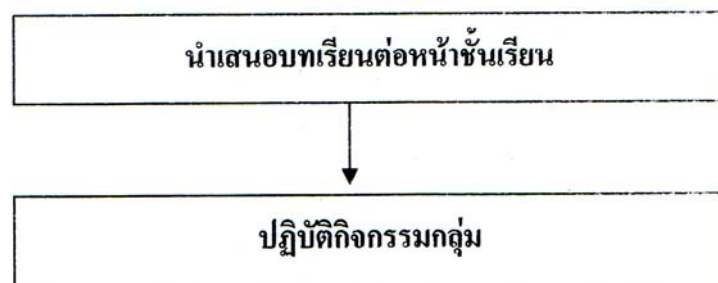
รูปแบบการสอนโดยการร่วมมือกับนักเรียนเรียนรู้ตามวิธีของ CIRC

แผนภูมิแบบจำลองของการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธีแบบ CIRC

แผนภูมิจำลองแบบการสอนภาษาด้วยวิธีแบบ CIRC

บททดสอบของครูกับการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรมแบบ CIRC

ปรีชา นามพล (2545) ได้กล่าวว่าการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรม CIRC มีผลให้บทบาท

ของครูเปลี่ยนจากผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้แนะนำชี้แจง นอกจากจะชี้แจงเกี่ยวกับความรู้ต่างๆ ที่นักเรียนจะได้รับโดยตรงแล้ว ยังต้องชี้แจงถึงบทบาทหน้าที่ทักษะกระบวนการทำงาน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้มีประโยชน์ต่อการทำงานในชีวิตจริงมาก ซึ่งบทบาทของครูมีดังนี้

1. เป็นผู้ตัดสินใจ

ความรู้และทักษะที่นักเรียนจะได้เรียนร่วมกันหรือปฏิบัติในกลุ่มร่วมกันเนื่องจากนักเรียนมักจะขาดทักษะการร่วมมือกัน ครูเป็นผู้พิจารณาขนาดของกลุ่มว่าควรมีสมาชิกจำนวนเท่าใด จึงจะให้การใช้ทักษะร่วมมือมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยปกติแล้วขนาดสมาชิกที่พอเหมาะอยู่ในระหว่าง 2-4 คน

จัดกลุ่มนักเรียนที่มีสมาชิกหลากหลายความสามารถจะเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดซึ่งครูอาจสุ่มเลือกให้นักเรียนเข้ากลุ่มหรือเลือกเข้ากลุ่มเองตามความเหมาะสมก็ได้

จัดเตรียมห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้ในห้องเรียน ควรอยู่ในสภาพที่สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายเพื่อการจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ ได้ง่าย วางแผนเพื่อเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือแหล่งข้อมูลความรู้ให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้กำหนดบทบาทหน้าที่แก่นักเรียนภายในกลุ่ม เช่น เป็นผู้อ่าน ผู้บันทึก ผู้ตรวจสอบ ผู้รายงาน ผู้จัดการเครื่องมือหรือบทบาทเป็นผู้สนับสนุนให้กำลังใจสมาชิกในกลุ่มผู้ตรวจสอบความเข้าใจ เป็นต้น

2. วางแผนการสอน

2.1 อธิบายลักษณะของงาน เตรียมนักเรียนโดยการสอนวิธีการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่นักเรียนต้องการทราบและครูแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจจริงๆ ว่าจะต้องทำอะไรในกลุ่ม ซึ่งอาจรวมไปถึงการอธิบายวัตถุประสงค์ของบทเรียน การนิยามความคิดรวบยอด การอธิบายลำดับการบวนการให้ตัวอย่างและการถามคำถาม

2.2 ให้นักเรียนเกิดความตระหนักว่าการร่วมมือกันทำงานในกลุ่มทุกคนจะช่วยให้งานนั้นสำเร็จลงได้ดีและรวดเร็ว โดยบางครั้งอาจต้องกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เช่น ให้นักเรียนรู้วิธีการใช้เครื่องมือนำไปสอนในกลุ่มให้ทราบจัดแบ่งให้มีความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล

จัดให้มีการทำงานร่วมมือกันระหว่างกลุ่มแต่ละกลุ่มมีการตรวจสอบกันเองและช่วยเหลือกลุ่มอื่น และให้รางวัลชมเชยเมื่อสมาชิกทั้งชั้นเรียนทำงานได้ดี

อธิบายเกณฑ์ประเมินความสำเร็จ การทำงานควรใช้การประเมินแบบอิงเกณฑ์มากกว่าการประเมินแบบอิงกลุ่ม ควรอธิบายการประเมินการทำงานกลุ่มให้ชัดเจน

ระบุพฤติกรรมที่ต้องการ การที่ครูระบุพฤติกรรมที่ต้องการได้มากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้มาก เช่น ครูคาดหวังที่จะเห็นทุกๆ คนร่วมมือกันทำงานสนับสนุนกัน ให้กำลังใจกัน รับฟังความคิดเห็นกัน เป็นต้น

สอนทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน หลังจากทีนักเรียนคุ้นเคยกับการทำงานเป็นกลุ่มแล้วครูเลือกทักษะการเรียนรู้ร่วมกันมา 1 ทักษะที่ทั้งกลุ่มต้องการจะเรียนรู้ ชี้ให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ทักษะนั้นๆ ให้คำนิยาม ให้นักเรียนบอกวลีที่สามารถบอกได้เมื่อใช้ทักษะนั้นสังเกต และให้คำชมเมื่อมี

การใช้ทักษะจนกระทั่งนักเรียนทำได้อย่างอัตโนมัติ จากนั้นสอนทักษะที่ 2 ต่อไป การให้กำลังใจ ตรวจสอบความเข้าใจ ถามเพื่อให้ความช่วยเหลือหรือให้คำตอบ

3. เป็นผู้ให้คำแนะนำ / ผู้วิจารณ์ที่แทรกอยู่ในกลุ่ม

3.1 เตรียมปฏิสัมพันธ์โดยตรงแก่กลุ่ม และต้องคอยสังเกตให้นักเรียนและต้องคอยให้นักเรียนสรุปผลทุกครั้งประโยชน์ที่ได้จากการที่กลุ่มเรียนแบบร่วมมือขึ้นอยู่กับแบบปฏิสัมพันธ์และการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของนักเรียนในกลุ่ม

ให้คำแนะนำคำวิจารณ์พฤติกรรมนักเรียน ขณะที่นักเรียนกำลังทำงาน ครูต้องเดินไปคุรอบๆ ว่านักเรียนเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายและให้อุปกรณ์ได้ถูกต้องหรือไม่พร้อมให้คำวิจารณ์ย้อนกลับและเสริมแรงทันทีทันใด รวมทั้งให้การชมเชยในการใช้ทักษะกลุ่มให้ความช่วยเหลือถ้านักเรียนมีปัญหาในการทำงาน ครูสามารถอธิบายหรือสอนใหม่หรือสอนในสิ่งที่ต้องการทราบ

เข้าไปมีบทบาทในกลุ่มเพื่อสอนทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน ถ้าหากพบว่านักเรียนมีปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์กลุ่ม ครูอาจจะแนะนำกระบวนการ ที่จะทำให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพได้ เช่น อาจให้นักเรียนบอกว่าการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร ถ้านักเรียนกำลังปฏิบัติทักษะนั้น ครูคอยจดพฤติกรรมนั้นว่าได้ยินได้เห็นทักษะนั้นบ่อยครั้งเพียงไร อาจแบ่งการสังเกตนั้นให้แก่กลุ่มเป็นผู้บันทึกเองก็ได้

4. ประเมินผลและการดำเนินการ

ประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน โดยประเมินว่านักเรียนทำงานสำเร็จได้เพียงไร และให้ข้อมูลย้อนกลับอีกทีที่ประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อการปรับปรุงแก้ไข มีการวิเคราะห์กลุ่ม การดำเนินการคืออย่างไร การประเมินการทำงานของนักเรียนทั้งรายบุคคลเป็นกลุ่มเล็กหรือทั้งชั้นเรียน เช่น อาจจะเริ่มต้นการให้กลุ่มบอกสิ่งที่ดีในวันนี้มาเพียง อย่างและสิ่งที่ดียิ่งขึ้นสำหรับวันรุ่งขึ้นเป็นต้น

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มย่อยแล้ว นักเรียนจะเรียนร่วมกันเป็นผู้ดำเนินการสร้างองค์ประกอบความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง เริ่มตั้งแต่การแบ่งหน้าที่ ร่วมกันคิด ร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์สรุปผล โดยครูมีหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้เท่านั้นคือเป็นผู้กำหนดเนื้อหา กำหนดขั้นตอนรูปแบบการเรียน การจัดกลุ่มผู้เรียนและการประเมินผลซึ่งครูผู้สอนควรลดบทบาทลงเพื่อให้นักเรียนได้มีบทบาทในการกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

พูลศรี กิจเฉลา (2545) ได้ให้รายละเอียดของขั้นตอนการสอนไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

แจ้งจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมร่วมกันและการฝึกทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำ

กิจกรรมกลุ่มอภิปรายการทำงานกลุ่มการแบ่งงานกันเป็นกลุ่มรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายรับฟังเรื่องและความคิดเห็นกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆละ 4 คน ให้มีนักเรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยใช้อัตราส่วน 1 : 2 : 1 โดยพิจารณาจากคะแนนสอบปลายภาคของนักเรียนนักเรียนช่วยกันตั้งชื่อกลุ่ม และเขียนลงในเอกสารที่กำหนดให้

2. ขั้นทำกิจกรรม

นำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจที่อ่านนำเสนอ โดยใช้สื่อที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เพื่อช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ที่จะเรียนใหม่

3. ขั้นทำกิจกรรม

นักเรียนทุกคนในทีมอ่านเรื่องตามที่กำหนดไว้ในใบงานครึ่งเรื่องจับคู่ในทีมสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยสรุปจากประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าของเรื่อง ตั้งชื่อเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดของเรื่องกับคู่ของตนเอง นำมาสรุปเป็นสำนวนภาษาของตนเองเขียนลงในใบงาน 1 ชุดสนทนาและอภิปรายกับกลุ่มย่อย4คนแล้วช่วยกันเขียนสรุปเป็นผลงานของทีม1ชุดทุกคนช่วยกันแต่งเรื่องตอนจบโดยใช้วิธีเขียนรอบวงและร่วมกันเขียนเป็นผลงานของทีม 1 ชุดนักเรียนจับคู่ในทีม อ่านเรื่องที่กำหนดให้จนจบนักเรียนจำคำยากในเรื่อง ตามรายการที่กำหนดจับคู่ในทีม ผลัดกันแปลความหมายตีความและฝึกเขียนคำที่มักเขียนผิด

4. สรุปและประเมินผล

สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานเพื่อเสนอชื่อเรื่อง สรุปใจความสำคัญ แนวคิด และวิเคราะห์หน้าชั้นเรียนสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น โดยครูช่วยปรับสำนวนภาษาและแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ พร้อมทั้งจัดชมให้กำลังใจแก่สมาชิกในกลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มทำการประเมินผลการทำงานของกลุ่มโดยใช้แบบสังเกตที่กำหนดให้

นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบย่อยเมื่อจบเนื้อหาแต่ละบทเรียนครูบอกผลการประเมินเมื่อนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ครูกล่าวชมเชยผู้ที่ผ่านเกณฑ์และให้กำลังใจแก่ผู้ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแบบร่วมมือ

จากผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมร่วมมือในการอ่านและการเขียน (Cooperative Reading and Composition : CIRC) ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียน การอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ดังนี้

พูลศรี กิจเฉลา (2532) การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยและความสนใจในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบการสอนแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครูพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอน

แบบ CIRC กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยมีความสามารถในการเขียนภาษาไทย มีความสนใจในการเรียนภาษาไทยต่างๆ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05, .01 และ .05 ตามลำดับ

ปรีชา นามพล (2540) ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรม CIRC กับการสอนตามคู่มือครูพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมแบบ CIRC มีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัจฉราพร ทรัพย์แก้ว (2536: 85) ได้ศึกษาผลของการมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กลุ่มต่อพัฒนาการด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในห้องเรียนแบบร่วมมือในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือ มีคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อนุสรณ์ สุชาตานนท์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ให้ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเรียนแบบร่วมมือกันทำงานนั้น มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งตนเองและกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่าการเรียนการสอนตามปกติเพราะนักเรียนมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่กันและกันจากการทำกิจกรรมร่วมกัน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525: 1) ให้ความหมายว่า คู่มือครู คือเอกสารสำหรับช่วย

ให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และชัดเจน ตลอดจนทราบแนววิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพในกลุ่มมือครู กรมวิชาการ (2525: 5) ได้อธิบายรายละเอียดไว้ว่า ประกอบด้วย

1. กำหนดนำการใช้หลักสูตร และหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครู เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ครูใช้ในการเรียนการสอนได้สะดวก โดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัด
3. เนื้อหาสาระประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจงในการใช้คู่มือครูในแต่ละบทเรียน ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบข้อเสนอแนะวิธีสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบและหนังสืออุเทศ

4. วิธีการใช้คู่มือครู ครูควรใช้คู่มือประกอบการสอนโดยตลอด จะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2526: ก-ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูไว้ดังนี้

1. ผู้สอนควรอ่านข้อสังเขปเนื้อหาความในตอนต้นของคู่มือครูให้ตลอดเสียก่อนแล้วจึงทำความเข้าใจในรายละเอียดที่กล่าวในหนังสือเรียนต่อไป เพราะการทำสังเขปไม่ได้เรียงไปตามข้อความที่กล่าวตามย่อหน้าในหนังสือเรียน บางตอนในหนังสือมีแยกเป็นข้อๆอย่างละเอียดอยู่แล้ว ในข้อสังเขปอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2-3 ข้อ เป็นข้อสังเขปข้อเดียว ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ ครูจึงควรอ่าน

2. คู่มือสำหรับแต่ละบท มักมีคำชี้แจงเนื้อหาสำคัญของบทเรียน ในหนังสือเรียนอาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบทอาจเห็นว่าเนื้อหาชัดเจนแล้ว ก็ให้มีตัวอย่างเพิ่มเติมอีกตามปกติจะมีข้อเสนอแนะการสอนประจำบท แต่ละข้อเสนอ ไม่ใช่ข้อกำหนดให้กระทำ ดังนั้นเมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้ว ถ้าครูกิจวิธีของตนเองและปรับปรุงหรือตัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนหรือท้องถิ่นเป็นการสมควร

3. สำหรับบางบทมีความรู้เพิ่มเติมขึ้นนอกเหนือไปจากหนังสือเรียน โดยมุ่งหวังที่จะให้ครู ได้ใช้ประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเอง หรือถ้าโรงเรียนใดมีนักเรียนบางกลุ่มหรือบางคนมีศักยภาพสูง ครูอาจเพิ่มเติมความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนก็ได้ การเสริมความรู้ย่อมไม่ถือเกณฑ์ว่าจะต้องให้คนรู้เฉพาะที่มีในหนังสือหรือมีในคู่มือครู การเสริมความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้กว้างขวาง หรือลึกซึ้งยิ่งขึ้น จากแหล่งวิทยาการใดหรือกลวิธีใดก็ได้

การสอนตามคู่มือครูจะประสบผลสำเร็จได้ถ้าหากครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจการใช้คู่มือครูละเอียดถี่ถ้วน รู้จักยึดหยุ่น นำไปใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น ส่วนประกอบของคู่มือครูซึ่งได้จากกรมวิชาการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จุดประสงค์ของการสอน
2. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
3. ข้อเสนอแนะในการสอน
4. ความรู้ประกอบการสอน
5. หนังสืออ่านประกอบ

คำแนะนำทั่วไปสำหรับครู กรมวิชาการ (2536: 1-12) ได้เสนอแนะกลวิธีการสอนภาษาไทย ดังนี้

1. ควรมีการทดสอบนักเรียนก่อนที่จะเริ่มสอน เพราะครูจะได้ทราบสมรรถภาพของนักเรียนก่อนที่จะเริ่มสอน โดยแยกออกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
2. เนื้อหาแต่ละบทมีการตัดตอนมาจากหนังสือเรื่องยาวที่เป็นวรรณกรรมซึ่งได้รับการยกย่อง จึงควรที่นักเรียนจะฟังอ่านให้จบจนเป็นที่เข้าใจ ซึ่งให้เห็นคุณค่าในด้านความรู้ ข้อคิดเห็น และด้านศิลปะการใช้ถ้อยคำ
3. การอ่านเรื่องที่ตัดตอนจากหนังสือเรื่องยาว เช่น นิยาย หรือ บทความ ควรใช้เกณฑ์ในการอ่านให้เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ครูควรทราบวาทิตาน นิยาย บทความ หรือที่อ่านใช้โวหารอะไร หรือเรื่องที่อ่านใช้โวหารอะไร สำหรับนักเรียนอาจจะให้เพียงผิวเผิน ไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนจดจำมาก ยกเว้นโวหารเด่นๆ อาจจะยกตัวอย่างฟังบ้าง
4. เลือกฝึกทักษะที่ฝึกได้ยาก เช่น ทักษะการอ่านในใจ เป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ต้องอาศัยเวลายาวนาน นักเรียนไม่สามารถฝึกได้ด้วยตนเอง จำต้องฝึกจากครูเท่านั้น
5. ครูควรใช้แบบฝึกหัดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ หรือตามความต้องการที่จะฝึก เช่น การทำแบบฝึกหัด จะเป็นการฝึกความจำ
6. การสอนจำต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ในช่วงต้นๆ การสอนจะดำเนินไปอย่างช้าๆ แต่ภายหลังจะรวดเร็วขึ้น ไม่ต้องกังวลว่าจะสอนไม่ทัน เมื่อนักเรียนเกิดความชำนาญ ก็จะปรับตัวให้คล่องแคล่วมากกว่าเดิม
7. ต้องคำนึงถึงศักยภาพ คือ ความสามารถของนักเรียนซึ่งมีในตัว of นักเรียน ถ้าถูกช่วย จึงจะนำมาใช้และสมรรถภาพ คือ ความสามารถเฉพาะด้านที่ปรากฏให้เห็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพ คือ ต้องให้นักเรียนประกอบกิจกรรม เช่น นักเรียนที่มีสมรรถภาพสูง ช่วยนักเรียนที่มีสมรรถภาพต่ำ
8. ควรมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อการสอน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการทำงานร่วมกันและเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
9. การฝึกทักษะควรมีการฝึกทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เพราะนักเรียนจะได้เกิดความแม่นยำ

ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างความสัมพันธ์อันดีของนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองอาจมีส่วนช่วยเหลือในการทำการบ้าน

10. งานที่นักเรียนทำเป็นการบ้าน ควรมีลักษณะคือ ให้คัดลอกบทกลอน ให้หาความหมาย คำศัพท์ในเรื่องที่สอน ทำแบบฝึกหัดท้ายบท ให้เขียนงานต่างๆ เช่น ย่อความ แต่งบทหรือยกลงเป็นต้น

11. รวบรวมคำศัพท์ไว้ท้ายบท เรียงตามตัวอักษร จะได้เป็นการฝึกค้นหาคำที่เรียงตามตัวอักษรด้วยความชำนาญทีละน้อย และเห็นคุณค่าการจำตัวอักษร จาก ก – ฮ ว่ามีความสำคัญและควรให้นักเรียนใช้พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน และอธิบายวิธีการใช้ด้วย

12. ครูควรแนะนำให้นักเรียนอ่าน ประวัตินักแต่ง จะอ่านเมื่อจบแล้วหรือกลางๆ บทก็ได้ ประวัตินักแต่งมักเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ไม่จำเป็นต้องท่องจำ

13. ครูควรทำแผนการสอน และควรได้ประชุมปรึกษากันในส่วนวิธีการสอน แล้วแต่กลุ่มของโรงเรียนจะใช้

14. ครูควรทดสอบหลังสิ้นสุดบทเรียน

15. สื่อการสอนควรพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดประสงค์

16. ครูควรพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ซึ่งต้องสัมพันธ์กับบทเรียน และมีประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด

17. การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูผู้สอนต้องเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์สำหรับวิธีสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนนำสำนวนไปใช้ได้อย่างถูกต้องนั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาของชาติให้ความเห็นเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางแรกมีความเห็นว่า ครูควรจะสอนอ่านและเขียนวรรณคดีโดยการสอดแทรกการคิด วิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำวัฒนธรรมไปใช้คาดเดาสำนวนในข้อความที่พบ และแนวคิดที่ 2 เสนอแนะว่า ครูควรจะสอนให้ผู้เรียน คาดเดาความหมายของศัพท์และสำนวนจากบริบท (Context) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าและทดลองสอนคำศัพท์และบทหรือยกของภาษาไทยโดยสอดแทรกวัฒนธรรมและโดยให้คาดเดาความหมายของคำศัพท์และสำนวนจากบริบทเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียน เมื่อเรียนโดยวิธีการทั้ง 2 นี้ ซึ่งผลจากการศึกษาค้นคว้า จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับการสอนวรรณคดีไทยเพื่อหาทางแก้ปัญหาของนักเรียนไทยดังกล่าวแล้วข้างต้นการแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหน่วยการเรียน ควรจัดให้เป็นเอกเทศไม่ควรแบ่งเป็นหน่วยย่อย อีกทั้งเนื้อหาควรให้จบในเรื่องๆ ไปในแต่ละหน่วยการเรียน ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่ครูผู้สอน ในการเตรียมแผนการสอนให้จบในแต่ละคาบ สะดวกแก่นักเรียนในการเรียน การฝึก ทักษะแล้วได้ทดสอบย่อยทันที ควรจัดครูที่สอนอยู่ในระดับชั้นเดียวกันร่วมกันสอนโดยใช้วิชาการสอนแบบรอบคู่เฉพาะครูที่สอนอยู่ในระดับเดียวกันซึ่งจะช่วยเหลือกันได้มากทั้งเวลาเรียนของวิชาภาษาไทย ทั้งหมดอาจเอื้อต่อกันและกันได้ เวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ควรไปตกลง

ร่วมกันกับฝ่ายจัดการการสอนของโรงเรียนล่วงหน้า ให้จัดชั่วโมงซ่อมเสริม สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ให้แก่ครูผู้ใช้วิธีการสอนแบบรอบรู้ในแต่ละภาคเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงชั่วโมงซ้ำซ้อน และเพื่อช่วยเหลือครูเรื่องการใช้เวลาในการสอนแบบรอบรู้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 200) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกอบรมหรือการสอน

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม (2530: 10) ได้กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษา (Achievement) หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงาน ที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่งซึ่งอาจเป็นผลมาจากการทำ ที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยการทดสอบ (Not testing procedures) เช่น จากการสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรด ที่ได้มาจากโรงเรียน (School grade) ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test)

ไพศาล หวังพานิช (2533: 209) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ (Level-of Accomplishment) ของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถขึ้นใดซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอนคือ

1. การวัดด้วยการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้แสดงความสามารถดังกล่าว ในรูปแบบกระทำจริงหรือให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปะศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดด้วยเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Content) อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดโดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

วรรณ โสมประยูร (2537: 262) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสามารถหรือพฤติกรรมของนักเรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งพัฒนาขึ้นหลังจากได้รับการอบรมสั่งสอน และฝึกฝนโดยตรง

ภพ เลหาไพบูลย์ (2537: 295) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด จากที่ไม่เคยกระทำได้หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมาเรียนรู้ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความหมายอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบด้านสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปแบบของความสำเร็จ สามารถวัดได้โดยการใช้แบบทดสอบ หรือคะแนนที่ครูให้

3.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 210) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เอง (Teacher – Made Test) ครูผู้สอนจัดสร้างขึ้น เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียนภายหลังจากได้มีการสอนไประยะหนึ่งแล้วโดยปกติแบบทดสอบประเภทนี้จะใช้เฉพาะภายในกลุ่มนักเรียนที่ครูผู้ออกข้อสอบเป็นผู้สอนจะไม่นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบนักเรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของนักเรียนมากน้อยเพียงใดและจะนำผลการสอนนี้ใช้ทั้งปรับปรุงซ่อมเสริมการเรียนการสอนกับนำไปใช้ตัดสินผลการเรียนของนักเรียนด้วยตัวอย่างแบบทดสอบที่ครูใช้ในการสอบปลายภาค หรือปลายปี หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละบทแต่ละตอนนั่นเอง

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เองแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการเรียนด้านต่างๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8-9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอ้างอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบสร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในการทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอ้างอิง หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร สร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่งอ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ที่แสดงสถานะสภาพความสามารถของบุคคล เมื่อ

เปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้กลุ่มเปรียบเทียบ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536: 146 – 147) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บทพร้อมตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบนี้ สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดสอบคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดี จึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอน บอกวิธีสอนและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วยทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกันเป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

- ความรู้ความเข้าใจ
- ความเข้าใจ
- การนำไปใช้
- การวิเคราะห์
- การสังเคราะห์

จากที่กล่าวมาพอสรุปประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ คือ

1. เป็นแบบทดสอบของครู หรือแบบทดสอบมาตรฐาน
2. เป็นแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หรือแบบทดสอบอิงกลุ่ม
3. เป็นลักษณะการวัดด้านปฏิบัติหรือการวัดด้านเนื้อหา

3.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้ให้คำอธิบายไว้ดังต่อไปนี้

เพรสคอตต์ (Prescott, 1961: 14-16) ได้ใช้ความรู้ทางด้านชีววิทยา สังคมวิทยาจิตวิทยา และการแพทย์ ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน สรุปผลการศึกษาว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดังนี้

1. องค์ประกอบทางร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกายสุขภาพข้อบกพร่องทางกายและบุคลิกภาพท่าทาง
2. องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดา มารดาความสัมพันธ์ของบิดากับลูก

มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด

3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน

4. องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจเจตคติของนักเรียนต่อการเรียน

5. องค์ประกอบของการปรับตัวแสดงออกทางอารมณ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำเอาครู นักเรียน และหลักสูตรมาเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเชื่อว่าเวลาและคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลโดยตรงต่อปริมาณความรู้ที่นักเรียนได้รับ

จากอิทธิพลที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวแล้วข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่าผลกระทบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายองค์ประกอบด้วยกัน แต่ละที่เกิดขึ้น โคนตรงนั้น ได้แก่วิธีการสอนของครูและกิจกรรมการเรียนแบบการสอนที่ผู้เป็นผู้จัดขึ้น

3.4 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญเชิด ภิญ โยอนันตพงษ์ (2525: 21 - 30) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของกระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบ พิจารณาถึงจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ การวางแผนสร้างแบบทดสอบว่าจะสร้างแบบทดสอบอย่างไรจำเป็นต้องรู้เสียก่อนว่าเราจะนำแบบทดสอบไปใช้เพื่อทำอะไร หรือต้องทราบจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้นั้นเองโดยหลักการแล้วการนำแบบทดสอบไปใช้จะสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น การสอนเพื่อตรวจสอบความรู้เดิมจะสอบก่อนการทำการสอนการสอบ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและวินิจฉัยข้อบกพร่อง จะสอบในระหว่างการดำเนินการสอน และการสอน เพื่อสรุปผลการเรียนจะสอบหลังการเรียนเสร็จสิ้นทั้งหมดแล้วดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ อาจจำแนกเป็น 4 จุดประสงค์ดังนี้

1. ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม จะทำการสอบก่อนที่จะเริ่มต้นสอนเพื่อพิจารณา
 - 1.1 นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเนื้อหาที่จะเรียนเพียงพอหรือไม่
 - 1.2 นักเรียนมีความรู้เนื้อหาที่จะสอบหรือไม่
2. ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ใช้วินิจฉัยผู้เรียน
4. ใช้สรุปผลการเรียน

เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

เนื้อหาวิชา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด ก็คือเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการทำการสอน

การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตรเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกในวิชานั้นๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้างมีจุดประสงค์ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ดังนั้น การวิเคราะห์หลักสูตร จึงประกอบด้วยวิเคราะห์ 2 อย่าง คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา
2. การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหนังสือหลักสูตรและคู่มือครู
2. เขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด
3. ยุบพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เป็นพฤติกรรมเดียวกัน
4. นิยามความหมายของพฤติกรรมที่ยุบรวมแล้ว

ขั้นที่ 2 การเตรียมงานและเขียนข้อสอบ

เมื่อวางแผนการสร้างแบบทดสอบ โดยการสร้างเป็นตารางวิเคราะห์หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ต้องเตรียมงาน และเขียนข้อสอบต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองสอบ

เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วนำไปทดลองสอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลแบบทดสอบ

การประเมินผลแบบทดลอง เป็นการตรวจสอบว่าแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบซึ่งมีอยู่ 10 ประการ คือ

1. ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอบจริง
2. ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง
3. อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่งอ่อนออกจากกันได้ กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
4. ความยากง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกทั่วไปแล้วความยากง่ายที่เหมาะสมจำมีจำนวนครั้งหนึ่งตอบถูก
5. ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามที่ชัดเจน และการให้คะแนนชัดเจน
6. ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจน และการให้คะแนนชัดเจน
7. ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้เวลานั้นประหยัดเวลาการสร้าง การดำเนินการสอบ

การตรวจให้คะแนนแต่ให้ผลการสอบถูกต้อง

8. ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอบสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

7. ขอมรับส่วนต่าง หมายถึง การเห็นใจซึ่งกันและกัน

8. ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบได้กำหนดเวลาให้เพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

อุทุมพร จามรمان (2540: 27) กล่าวว่า การสร้างข้อสอบที่เป็นระบบมีขั้นตอนดังนี้

1. การระบุจำนวนจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำนำหน้า
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อเขียนที่เขียนขึ้น และการทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

3.5 ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เซ็นซี และคอกบิน (สุริยัน แสงแก้ว, 2535: 23 – 25; อ้างอิงจาก Chauncey; & Dobbin. 1963: 63 - 67) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อดูระดับพัฒนาการ
2. ใช้เป็นประโยชน์ในการแนะแนวนักเรียน
3. เพื่อประโยชน์ในการวางแผนสร้างหลักสูตรต่อไป
4. เพื่อใช้ในการคัดเลือกและเลื่อนชั้น
5. เพื่อใช้เปรียบเทียบความสามารถในการสอนของครูในโรงเรียนเดียวกันหรือเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียน

จากเอกสาร สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประโยชน์ คือ ใช้ในการแนะแนวและดูพัฒนาการของนักเรียน เพื่อสร้างหลักสูตรต่อไป

3.6 ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดความรู้เนื้อหาวิชา ผู้ประเมินต้องมีการวางแผน

ในการสร้างที่เป็นระบบ มีความรู้ ในด้านเนื้อหา เขียนข้อคำถามที่ตรงประเด็น ตลอดจนสามารถตรวจสอบคุณภาพแต่ละข้อได้ ดังที่ อุทุมพร จามรมาน (2540: 27) กล่าวการสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาจับคู่จุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำนำหน้า
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อสอบที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

ในการกำหนดจุดประสงค์เพื่อเขียนข้อคำถามกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าว ดังนี้

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การระลึกหรือการท่องจำความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว โดยตรงในชั้นนี้รวมถึง การระลึกถึงข้อมูล การย่อความแตกต่างกัน ไปจนถึงกฎเกณฑ์ ทฤษฎีจากตำรา ดังนั้น ชั้นความรู้ความจำจึงจัดได้ว่า เป็นขั้นต่ำสุด

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่ได้เรียนหรืออาจแปลความจากตัวเลข การสรุป การย่อความต่างๆ การเรียนรู้ในชั้นนี้ ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่าการท่องจำตามปกติอีกชั้นหนึ่ง

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ดังนั้น ในชั้นนี้ จึงรวมถึงความสามารถในการเอาทฤษฎีหลักสำคัญวิธีการนำเอาไปใช้ การเรียนรู้ในชั้นนี้ถือว่า นักเรียนจะต้องมีความสนใจในเนื้อหาเป็นอย่างดีเสียก่อนจึงจะนำความรู้ไปใช้ได้ ดังนั้น จึงจัดอันดับความให้สูงกว่าความเข้าใจ

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแยกแยะเนื้อหาวิชา ลงไปเป็นองค์ประกอบย่อยๆ หาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยๆ เหล่านั้น ตลอดจนหลักการสำคัญต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องของการเรียนรู้ชั้นนี้ ถือว่าสูงกว่าการนำไปใช้และต้องเข้าใจทั้งเนื้อหาและ โครงสร้างของบทเรียน

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะเอาส่วนย่อยๆ มาประกอบกันเป็นสิ่งใหม่ๆ มาประกอบกันเป็นสิ่งใหม่ การสังเคราะห์จึงเกี่ยวกับการวางแผน การออกแบบการทดลอง การตั้งสมมติฐาน การแก้ปัญหาที่ยากๆ การเรียนรู้ในระดับนี้ เป็นการเน้น พฤติกรรมที่สร้างสรรค์ ในอันที่จะสร้างแนวคิด

หรือแผนใหม่ๆ ขึ้นมา ดังนั้น การสังเคราะห์เป็นสิ่งที่สูงกว่าการวิเคราะห์อีกขั้นหนึ่ง

6. การประเมิน หมายถึง ความสามารถที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูด นวนิยาย บทกวี หรือรายงานการวิจัย การตัดสินใจดังกล่าว จะต้องวางแผนอยู่เกณฑ์ที่แน่นอน เกณฑ์ดังกล่าวอาจเป็นสิ่งที่นักเรียนคิดขึ้นเอง หรือนำมาจากที่อื่นก็ได้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ ถือว่าเป็นการเรียนรู้ ขั้นสูงสุดความรู้ที่ควรจำ

1. ความรู้ ความจำ
2. ความเข้าใจ
3. กระบวนการสืบเสาะหาความรู้
4. การนำเอาความรู้และทักษะกระบวนการไปใช้

3.7 ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเรียนรู้ที่เราผ่านมาสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ แต่ว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีหลายลักษณะ ดังต่อไปนี้

ไพศาล หวังพานิช (2523: 137) ได้แบ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน สามารถวัดได้ 2 แบบ คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความสามารถในด้านการปฏิบัติหรือทักษะการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้แสดงความสามารถรูปการกระทำจริงให้เป็นผลงานการวัดแบบนี้ต้องใช้ข้อภาคปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถด้านเนื้อหาวิชาซึ่งเป็นประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์”

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2536: 146 - 147) ได้แบ่งบททดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

การทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูสร้างขึ้นซึ่ง เป็นข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บทพร้อมตรงไหน จะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทใหม่ ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

1. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา หรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดีจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักการ เปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบบอกรูวิธีสอบและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วย ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อความเหมือนกันเป็นคำถามที่วัดเนื้อหา และพฤติกรรมที่สอนไป จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้

ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

1. ความรู้ความจำ
2. ความเข้าใจ
3. การนำไปใช้
4. การวิเคราะห์
5. การสังเคราะห์
6. การประเมินค่า

บุญชม ศรีสะอาด (2535: 8-9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในการทำแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้น
3. ลักษณะเป็นแบบทดสอบของครู หรือ แบบทดสอบมาตรฐาน
4. มีลักษณะเป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ หรือ แบบทดสอบอิงกลุ่ม
5. มีลักษณะการวัดด้านปฏิบัติหรือการวัดด้านเนื้อหา

3.8 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มณี เทพชาชมพู (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมกับการสนทนาแบบธรรมดา ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อัมพา อรุณพราหมณ์ (2539: 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกลุ่มทดลองแต่ละกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

วราภา โพธิ์สีทา (2532: 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนภาษาไทย ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดของการสอนโดยใช้ชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ณัฐฉิณี เฉลิมสิน (2537: 63) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” จังหวัดราชบุรี จำนวน 140 คน จากบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้ใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพราะทำได้ถึง 91.11/83.33 และคะแนนก่อนหลังเรียนของนักเรียนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชวลีพร ฤทธิ์เดช (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้และไม่ใช้ แผนที่ความคิด พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้โดยไม่ใช้แผนที่ความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ที่จัดการเรียนรู้โดยที่ใช้แผนที่ความคิดของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และกลุ่มควบคุม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

สุนันท์ กล่อมฤทธิ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนแบบบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 60 คนได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาไทย แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทยไม่แตกต่างกันและมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดี

นฤนาถ ดวงมุสิทธิ (2532: 79) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยวิธีการ อาร์ เอส เอ็ม กับการเรียนปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการอาร์ เอส เอ็ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่เรียน ด้วยวิธี อาร์ เอส เอ็ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2529) “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้บทบาทสมมติ และสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบทดสอบเลือกตอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยที่มีรูปแบบต่างกัน ใน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ เลือกตอบความสามารถ ในการอ่านภาษาไทย ซึ่งมีรูปแบบต่างกัน 3 แบบ คือ แบบทดสอบเลือกตอบ แบบบัวเลื่อกระรรรมา แบบตัวเลือกลูกผิด และแบบตัวเลือกซ้อน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่ม 5 จำนวน 10 โรงเรียน

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งการจัด กิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้คิด ได้ปฏิบัติ ด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาอย่าง ถ่องแท้และส่งให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3.9 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลอเรย์ (Lowrey, 1978: 817) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนน การทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนทดสอบก่อนทำแบบฝึก

บรูซ (Bruce, 1972:429 – A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยตนเองกับการสอนแบบธรรมดาที่มหาวิทยาลัยไอโอวา พบว่า การสอน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบธรรมดา

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี มีประสิทธิภาพและตระหนักถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญจะส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งการจัด กิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้คิด ได้ปฏิบัติ ด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาอย่าง ถ่องแท้และส่งให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลวัฒน์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 80 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลวัฒน์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ห้องเรียนละ 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple Random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง ห้องเรียนละ 40 คน ที่ได้โดยการสอนด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน 40 คน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยวิธีสอน แบบกิจกรรมร่วมมือ แบบ CIRC สำหรับกลุ่มทดลอง

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู สำหรับกลุ่มควบคุม

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องอิศรญาณภษิต และวรรณคดีไทยเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยวิธีการสอน แบบกิจกรรมร่วมมือแบบ CIRC สำหรับกลุ่มทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักสูตร และขอบข่ายของเนื้อหาวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังภาค/รายปี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3.1.2 การศึกษาหลักสูตรและความมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3.1.3 เลือกเนื้อหาที่จะนำไปใช้ในการทดลอง ได้แก่ เนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณคดีวิจิตร เล่ม 3 เรื่อง อิศรญาณภายิต และนิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

3.1.4 ศึกษาจากคำอธิบายรายวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแล้วสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้แบบกิจกรรมร่วมมือแบบ CIRC จำนวน 18 คาบ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นนำ

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเรื่องใหม่

- ครูอธิบายแนวทางในการร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม

- นักเรียนและครูสนทนาสู่กันฟังด้วยการถามตอบเป็นการทบทวนความเดิมและครูชี้แจงเรื่องกิจกรรมต่างๆ ในใบงาน

- นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ตามคะแนนผลการเรียน โดยแต่ละกลุ่มมีนักเรียนเก่งปานกลาง อ่อน อัตรา 1 : 2 : 1 หลังจากนั้นให้นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อกลุ่ม และบันทึกลงในเอกสารที่กำหนดไว้ในขั้นสอน

- นักเรียนอภิปรายด้านเนื้อหา สำนวนภาษาจากบทกลอนในอิศรญาณภายิตและตัวอย่างคำสอน ภาษาจากเรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

ขั้นทำกิจกรรม

ขั้นฝึกเป็นกลุ่ม

- นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านวิเคราะห์สารจากเรื่องที่กำหนดไว้ในใบงานที่ 1 ครึ่งเรื่อง

- นักเรียนจับคู่ภายในกลุ่ม เพื่อสรุปใจความสำคัญจากบทอ่าน วิเคราะห์พฤติกรรมของ

ตัวละคร อภิปรายแนวคิดของเรื่อง แล้วนำมาสรุปเป็นส่วนภาษาของตน บันทึกลงในใบงาน

- นักเรียนร่วมกันสนทนา และอภิปรายกลุ่มย่อย 4 คน แล้วช่วยกันเขียนสรุปเป็นผลงานของกลุ่ม

- นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องตอนที่เหลือ และร่วมกันเขียนสรุปความเป็นกลุ่ม
- นักเรียนจับคู่ในกลุ่มอ่านเรื่องที่กำหนดให้จนจบ
- นักเรียนอภิปรายความหมายของศัพท์ – คำนวน และพิจารณาเรื่องการเขียนสะกดคำ
- สมาชิกกลุ่มอื่นๆ ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น โดยครูช่วยปรับสำนวนภาษา และแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ พร้อมทั้งติชม และให้กำลังใจแก่สมาชิกในกลุ่ม

ขั้นทดสอบ

- นักเรียนประเมินตนเองจากแบบทดสอบท้ายกิจกรรม และคะแนนจากการทำงานกลุ่ม
- นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลงานของเพื่อน โดยใช้แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม
- หลังจากเรียนจบแล้ว ครูทดสอบนักเรียน โดยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายกิจกรรม

ขั้นตระหนักถึงความสำเร็จในกลุ่ม

ครูตรวจให้คะแนนกลุ่มว่ามีผลมาจากการร่วมมือกันคิด วิเคราะห์ สรุป และนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขดีแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการสื่อความหมายและเวลาที่เหมาะสม จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปใช้สอนจริง

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู สำหรับกลุ่มควบคุม

3.2.1 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายของเนื้อหาวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3.2.2 ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม ซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง

3.2.3 ศึกษาจากคำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแล้วสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ตามคู่มือครู จำนวน 18 คาบ ซึ่งประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสร้างความสนใจ โดยพูดคุยซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่เรียนรู้ใหม่

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียนว่า เมื่อเรียนจบเนื้อหาที่กำหนดให้แล้ว นักเรียนต้องบอกใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง รายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และลักษณะการใช้ภาษาของเรื่องได้

2. ครูสนทนาซักถามเพื่อทบทวนความรู้เดิมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เรื่องใหม่

3. ครูยกตัวอย่างเนื้อหา หรือประเด็นที่จะสอน พร้อมยกเนื้อหาบางส่วน ประกอบกิจกรรมในบทเรียนใหม่ เพื่อให้ให้นักเรียนทราบ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์

4. ครูและนักเรียนศึกษาเนื้อหาบทเรียน โดยอภิปรายประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์รายละเอียด แนวคิดของเรื่อง และการใช้สำนวนภาษาสาระการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนด แล้ววิเคราะห์เรื่องสำนวนภาษา ตอบคำถามจากเรื่อง และสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

2. ผลการปฏิบัติ และการประเมินผล นักเรียนร่วมกันเขียนสรุปสาระที่ได้จากการอ่าน แนวคิดสำคัญของเรื่อง

3. ครูช่วยแก้ไขข้อบกพร่องด้านสำนวนภาษา แนวคิดของเรื่อง

4. ส่งเสริมความมั่นใจ โดยนักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมล่าคำตอบจากคำถามที่นักเรียนสร้างขึ้น

3.2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขดีแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการสื่อความหมายและเวลาที่เหมาะสม จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้สอนกับกลุ่มควบคุม

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องอิศรญาณภาษิต และวรรณคดีไทย เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

ในการสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องการสอนแบบกิจกรรมแบบ CIRC มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้แกนกลางวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วนำไปกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.2 ศึกษาการสร้างข้อสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อทดสอบของ ชวาล แพร้นกุล (2520: 133-210) และหนังสือการเขียนข้อสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของจันทิมา พรหมโชติกุล (2526: 1-151)

3.3.3 สร้างแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยวัดพฤติกรรมในด้านการใช้กิจกรรมแบบร่วมมือ แบบ CIRC

3.3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่านตรวจคุณภาพแบบทดสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ ดังนี้ (บุญเชิด ภิญ โยอนันตพงษ์. 2527: 69)

คะแนน +0 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่

คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น

นำคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อไปหาค่าบรรชีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าบรรชีความสอดคล้องมากกว่า .5 ขึ้นไป ได้ข้อสอบจำนวน 40 ข้อ

3.3.5 นำข้อสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุปลัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ข้อ

3.3.6 นำกระดาษคำตอบมาให้คะแนน โดยข้อที่ถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 แห่ง ในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน

3.3.7 นำผลการตรวจคะแนนของแบบทดสอบที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % ของกลุ่มสูงสุดและกลุ่มต่ำของ จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952: 1-32) แล้วคัดเลือกข้อที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

3.3.8 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองอีกครั้งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุปลัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน

3.3.9 นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยในแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design (ลิวน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2536: 216) ซึ่งมีลักษณะการทดลอง ดังนี้

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E_R	T_1	X_1	T_2
C_R	T_1	X_2	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

T_1 แทน การสอบก่อนที่จะจัดกระทำการทดลอง

T_2 แทน การสอบหลังจากที่จัดกระทำการทดลอง

X_1 แทน การสอนโดยกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC

X_2 แทน การสอนตามคู่มือครู

4.2 การดำเนินการทดลอง

การวิจัยในขั้นตอนการทดลองโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือครู เป็นการวิจัยที่มีรูปแบบการทดลอง 2 กลุ่ม เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมการ

1. ดำเนินการติดต่อผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลมัทร์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง
2. จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 18 คาบ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เนื้อหาเดียวกันและระยะเวลาเท่ากันทั้ง 2 กลุ่ม
3. การจัดสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย
 - 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยวิธีการสอน แบบกิจกรรมร่วมมือแบบ CIRC สำหรับกลุ่มทดลอง
 - 3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู สำหรับกลุ่มควบคุม
 - 3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องอิศรญาณภายิต และวรรณคดีไทยเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

ขั้นทดลอง

1. จัดปฐมนิเทศ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีประเมินผลการเรียนรู้
2. ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
3. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้
 - 3.1 กลุ่มทดลอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบกิจกรรมร่วมมือแบบ CIRC สำหรับกลุ่มทดลอง
 - 3.2 กลุ่มควบคุม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู
4. ทำการทดสอบหลังการทดลองกับผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการทดลอง

5. ตรวจสอบผลการทดสอบ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test Independent ตามสมมติฐานข้อที่ 1
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test Dependent ตามสมมติฐานข้อที่ 2,3

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 137)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

6.1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์..2540: 142)

$$S^2 = \frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนน

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยคำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญ โยธอนันตพงษ์. 2527: 69)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.2.2 หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยใช้เทคนิค 27 % จากตารางสำเร็จรูปของ จุง เตห์ ฟาน (Chung The
Fan. 1952: 1- 32)

6.2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
คำนวณจากสูตร KR 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน ซึ่งมีสูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 123) โดย
คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 p แทน สัดส่วนของผู้ทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ

$$= \frac{\text{จำนวนคนที่ถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$$

q แทน สัดส่วนผู้ที่ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1-p$

S^2_t แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

6.3.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีการทางสถิติ ใช้ t-test for Independent Samples (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 165) คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S^2_t	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S^2_2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	T	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาแจกแจงแบบที

6.3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนภายในกลุ่มเดียวกัน โดยวิธีการทางสถิติ ใช้ t-test for dependent Samples (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 165) คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบเป็นรายบุคคล ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบเป็น รายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบที

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลัมภ์ เพื่อให้การนำเสนอเป็นไปตามลำดับขั้นตอนผู้วิจัยจึงได้กำหนดหัวข้อไว้ดังนี้ คือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักเรียน
\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน
\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนและก่อนเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
$S_{MD1 - MD2}$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างการทดสอบก่อนเรียน กับหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้วิธีสอนแบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลัมภ์ มีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วรรณคดีไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยวิธีการทางสถิติ t – test for Dependent Samples ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้รับการสอน โดยกิจกรรมแบบร่วมมือ แบบ CIRC

	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	40	30.78	2.06		
หลังเรียน	40	36.10	1.75	19.81*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้รับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	40	29.20	1.80		
				15.84*	0.00
หลังการทดลอง	40	33.63	1.33		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู โดยวิธีการทางสถิติ t- test for Independent Samples ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรม แบบร่วมมือ แบบCIRC กับกลุ่มควบคุมที่
ได้รับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}_1	\bar{X}_2	MD	$S_{MD1-MD2}$	t	p
สอนโดยกิจกรรมแบบCIRC	40	30.78	36.10	5.33			
					.39	2.32*	0.00
สอนตามคู่มือครู	40	29.20	33.63	4.43			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 80 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน 40 คน ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน 40 คน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ระยะเวลาในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โดยสอนกลุ่มละ 18 คาบ คาบละ 60 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 18 คาบ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองได้แก่วรรณคดีไทยเรื่องอิศราวานภาพิษิตและพระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร จากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจัษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้ว
2. แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแนะนำไปทดลองใช้พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้ว
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยให้ครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบบทดสอบดังกล่าวเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .33 - .62 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .67 - .93 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.5

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามลำดับดังนี้

1. การทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยสอนกลุ่มละ 18 คาบ คาบละ 60 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ใช้เนื้อหาเดียวกันและระยะเวลาเท่ากันทั้ง 2 กลุ่ม
2. จัดปฐมนิเทศนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้
3. ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
4. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ในกลุ่มทดลอง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู กับกลุ่มควบคุม
5. ทำการทดสอบหลังการทดลองกับผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง
6. ตรวจสอบผลการทดสอบ นำผลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่คะแนนเฉลี่ย และความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test Independent ตามสมมุติฐานข้อที่ .05
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test dependent ตามสมมุติฐานข้อที่ .05

การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
2. ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. วิเคราะห์เนื้อหาและสร้างตารางวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อกำหนดน้ำหนัก และพฤติกรรมให้ครอบคลุมตามเนื้อหาวิชา เพื่อสร้างแบบทดสอบ
4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. นำแบบทดสอบที่สร้างตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญทางการสอนนิชาววรรณคดีไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจความข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากนั้นนำค่าการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของ โรวินELLI และ แฮมเบิลตัน (ลัวิน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249; อ้างอิงจาก Rowinelli; & Hambleton. 1977) พิจารณาค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .05 ขึ้นไป

2. นำแบบทดสอบ ไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลรัตน์ เขตบางนา จำนวน 80 คน

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนเพ็ญพินอนุสรณ์ เขตบางนา จำนวน 20 คน

3. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้วตรวจให้คะแนนและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่า ข้อสอบตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้หรือไม่ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือตอบไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เทห์ ฟาน (Fan, 1952: 3 – 32) คัดเลือกข้อสอบที่เหมาะสมด้วยเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ดัชนีความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80

ดัชนีอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

ผู้วิจัยคัดเลือกแบบทดสอบข้อที่มีค่า p อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่ได้เลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 168; อ้างอิงจาก Kuder Richardson 20) ซึ่งได้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.88

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู จากผลการศึกษาค้นคว้าได้ผล ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการสอนแบบ CIRC เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนแต่ละคนช่วยสร้างความร่วมมือในการเรียนด้วยการจับคู่ผลัดกันอ่าน - อภิปรายสรุปเรื่องที่อ่าน ร่วมกันคิด - เขียนสรุปสาระ และติดตามผลการนำเสนออย่างต่อเนื่อง นักเรียนเกิดความสนุกสนานเมื่อได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันระหว่างเด็กเรียนเก่งกับเด็กเรียนอ่อน นักเรียนได้สร้างมุมมองใหม่ๆ สำหรับความคิดเห็น อีกประการหนึ่งในการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน เป็นการนำนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันมาทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ทำให้นักเรียนที่เก่งได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่เรียนอ่อนก็พยายามปรับปรุงทักษะของตนเองให้ดีขึ้น หลังจากจบการฝึกกิจกรรมกลุ่มแล้วนักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านมากขึ้นแล้ว จะมีการทำแบบทดสอบย่อยๆ ซึ่งทุกคนในกลุ่มต้องทำแบบทดสอบให้ผ่าน ดังนั้นแต่ละคนในกลุ่ม จึงต้องช่วยเหลือกัน กิจกรรมต่างๆ นั้นทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอนวรรณคดี ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องหนักสำหรับนักเรียนในยุคสมัยนี้ จึงทำให้ทุกคนในกลุ่มผ่านเกณฑ์ได้ กิจกรรมดังกล่าว จึงช่วยส่งผลให้นักเรียนที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญเรือน โพธิ์วิเชียร (2538: บทคัดย่อ) ที่ได้สรุปผลเกี่ยวกับการศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรมการเรียนรู้แบบ CIRC ว่านักเรียน ที่เรียนแบบ ร่วมมือโดยใช้โปรแกรมการเรียนรู้แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยตนเองและกลุ่มที่เรียนตามคู่มือครูและสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุรีย์ บาวเออร์ (2535: 14-21) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนตามคู่มือครูและช่วยแก้ปัญหาการสอนอ่านได้ด้วยวิธีการเรียนเป็นกลุ่มทำให้ผู้เรียนสนใจในกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและเกิดการเรียนรู้จริงจากการร่วมมือของเด็ก ดังที่ปาริชาติ จิตรจ๋า (2540: 20) ได้กล่าวว่า การให้แรงเสริมทั้งเป็นรางวัลและคำชมเชย ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและการทำกิจกรรม เพราะการที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำและได้รับการเสริมแรง จะทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมซ้ำเดิมอีก ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนแบบร่วมมือที่มีการจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยหลังการเรียนแบบร่วมมือ จะมีการประเมินผลงานของกลุ่ม เพื่อที่จะคัดเลือกมอบเกียรติบัตรสำหรับกลุ่มที่ได้รับคะแนนสูง ซึ่งเป็นแรงเสริมแก่สมาชิกกลุ่มที่มีความพยายามและเป็นการกระตุ้นให้นัก เรียนแสดงพฤติกรรมเหล่านี้่อีกในการเรียนต่อไป

2. นักเรียนได้รับการสอนโดยวิธีการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เป็นผลมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู ดำเนินไปตามขั้นตอนการสอนของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นลำดับ ตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมสนทนาซักถามเชื่อมโยงประสบการณ์ การเรียนรู้ การอภิปรายในชั้นเรียน กิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนได้ปฏิบัติจากใบงาน แบบฝึกทักษะทำย กิจกรรม การตอบปากเปล่าและการเฉลยพร้อมกัน การทำแบบประเมินตนเอง นักเรียนที่ไม่เข้าใจ สงสัย ก็จักซักถามครูได้นอกจากนี้ครูสามารถสอนนักเรียนรวมทั้งชั้น หรือแยกเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลได้ ครูให้แรงจูงใจในการเรียนด้วยการให้คำชมเชย กิจกรรมดังกล่าวเป็นเหตุให้นักเรียนเข้าใจสาระการเรียนรู้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาสยา ไทยโพธิ์ศรี (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้สรุปผลเกี่ยวกับการศึกษาผลการเรียนตามคู่มือครูว่า นักเรียนรู้สึกสนุกกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหา และเข้าถึงแนวคิด ค่านิยมจากการเขียนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญทัน อยู่ชมบุญ (2529: 46-47) กล่าวว่า วิถีการสอนของครู ส่วนใหญ่ยึดการสอนแบบบรรยายผลจากการสอนนี้เองทำให้ผู้เรียนเกิดความความพยายามที่จะเรียนต่อไป นอกจากนี้ความสามารถหรือสติปัญญาทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนแต่ละคนยังแตกต่างกัน นักเรียนที่เรียนเก่งหรืออยู่ในระดับปานกลางก็จะสามารถสนองตอบต่อวิธีการสอน ของครูได้ ส่วนนักเรียนเรียนช้าค่อยๆ ไปก็จะไม่สามารถเรียนตามได้ทัน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต้องมีการประเมินผลโดยการสอบ ปลายภาคเรียน เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องวางรากฐานความรู้ภาษาไทยให้กับ นักเรียน โดยต้องแก้ไข ปัญหาวิธีการสอน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น วิธีการหนึ่งที่ผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะนำมาใช้มาแก้ปัญหาในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนแบบร่วมมือ แบบ CIRC นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการร่วมมือกันเรียน นักเรียนช่วยกันปรับแก้ เสนอแนะ ซักชวนกันทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้รูปแบบการเรียนรู้ที่มั่นใจขึ้นทั้งประสบการณ์การอ่าน - วิเคราะห์และเขียนสรุปความทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่าน การจัดกลุ่มลดความสามารถและการแบ่งหน้าที่กันทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและตั้งใจพัฒนาตนเพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ มีความรับผิดชอบตนเองและกลุ่มของตนดีขึ้น ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครูที่ผู้วิจัยดำเนินการไปตามขั้นตอน การสอนที่เป็นระบบ นักเรียนมีความกล้าแสดงออกในการซักถาม มีกำลังใจในการเรียนจากการชมเชยของครูและมีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน แต่เมื่อมาเปรียบเทียบระหว่าง CIRC

กับคู่มือครู ก็พบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนโดยกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือ แบบ CIRC ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลศรี กิจเจลา (2544) การศึกษาความเข้าใจความสามารถในการเขียนภาษาไทยและความสนใจในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งอ้างถึงผลงานวิจัยของ สลาวิน (Slavin. 1990) และคณะอาจารย์ แห่งมหาวิทยาลัย Johns Hopkins ที่ได้พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC เพื่อเพิ่มโอกาสและระยะเวลาการฝึกทักษะการอ่าน การเขียนมากขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนในทีมเดียวกันช่วยกันสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรใช้การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนและประยุกต์ใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ เจตคติ และแรงจูงใจในการเรียนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบร่วมมือ แบบ CIRC

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). *คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521*. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- กัลยา รสสูงเนิน. (2548). *ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2541). *การเรียนรู้แบบร่วมมือกันในชั้นเรียนบูรณาการ ทับแก้ว*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2(4): 48-74.
- กาญจนา สุจินะพงษ์. (2539). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขจรศักดิ์ สุนลี. (2545). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีแบบการสอนแบบ CIRC ประกอบกับใช้สื่อในชีวิตประจำวัน*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญเรือน โพธิ์วิเชียร. (2537). *ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรม ซี ไอ อาร์ ซี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทย ของนักเรียนระดับประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญหทัย สัมครคุณ. (2541). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจและความคงทนในการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- โสมสิต จตุรัสวัฒนากุล. (2543). *การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการสอนเป็นกลุ่มที่ช่วยเหลือเป็นรายบุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการถ่ายโยงความรู้ใน วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2529). *การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- ฉวีลักษณ์ บุญญาภรณ์. (2525). *จิตวิทยาการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *เทคนิคการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาคาร.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมพ์สิทธิ์. (2544, เมษายน-กุมภาพันธ์). *บทความสถิติ*. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2551, จาก HYPERLINK "http://www.watpon.com" http://www.watpon.com
- ชวาล แพรวัตนกุล. (2513). *คู่มือในการสอนแบบมาตรฐานชุดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชาญชัย อาจิณสม่าจาร. (2533). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- (2533). *ประชาศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชวลีพร ฤทธิเดช. (2537). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้และไม่ใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping)*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2537). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐฉิณี เฉลิมสิน. (2537). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณิชากัทธ วัฒนไพณิน. (2543). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียน ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน ด้วยสื่อหนังสือพิมพ์และการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศนา แชมณี. (2522). *ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์การสอน*. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2528). *กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุรพาศิลป์การพิมพ์.
- (2547). *ศาสตร์ทางการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- (2549). *เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทศนา แชมณี, และคณะ. (2531). *รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- นฤนาถ ดวงมุสิทธิ. (2532). ผลการอ่านภาษาไทยด้วยวิธีการอาร์ เอส เอ็น และวิธีสอนแบบปกติ
ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤกษะวัน. (2534). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. (2529). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านในการเขียน และแรงจูงใจ
ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามพุทธปรัชญา
กับวิธีการสอนตามคู่มือครู. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. มหาสารคาม: ภาควิชาพื้นฐานของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2517). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปรีชา นามพล. (2545). ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู
ปรินูญยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ปาริชาติ จิตรจำ. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบร่วมมือและวิธีการสอน
ตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยวรรณ ศิริรัตน์. (2543). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน
ภาษาอังกฤษ และความสามารถ ในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ที่การสอนแบบโครงสร้าง ระดับยอดด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนแบบ CIRC กับการสอน
ตามคู่มือครู. นครปฐม: ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เปรมจิตต์ ขจรภัยลาเร็น. (2536). วิธีสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน. เอกสารประกอบการบรรยาย.
กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พะอบ ไปชะกฤษณะ, คุณหญิง. (2538). ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย : การเขียน การอ่าน
การพูด การฟังและราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พรพนธ์ศรี เก้าธรรมสาร. (2533, กุมภาพันธ์). การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน. *สารพัฒนาหลักสูตร*. หน้า 95.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พูลศรี กิจเฉลา. (2544). *การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทย และในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นวัตกรรมการเรียนแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2533). *การวัดและประเมินผลระดับศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย
- ภพ เล่าไพบูลย์. (2534). *การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. เชียงใหม่: เชียงใหม่คอมเมอร์เชียล.
- ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม. (2534). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน (Genre Based Approach) กับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มณี เทพาชมพู. (2536). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการเรียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบธรรมดา*
- ล้วน ลายยศ; อังคณา ลายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2542). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2539). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2542). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- วรรณทิพา รอดแรงค้า. (2541). *การเรียนรู้แบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วราภา โพธิ์สัถธา. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนและสอนตามแผนการสอน ของหน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา บุญจับ. (2541). ศาสตร์แห่งการใช้ภาษา. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2529). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้บทบาทสมมติ และสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมาน ลอยฟ้า. (2542, พฤษภาคม). การจัดบันทึกด้วยการใช้แผนที่มโนทัศน์. บรรณารักษศาสตร์และนิเทศศาสตร์ มช. 17(2): 1-9.
- สมุทร เข็นเขาวนิช. (2542). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมศักดิ์ ขจรชัยกุล. (2538, เมษายน-มิถุนายน). ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใจ ในการสอนรวมกลุ่มเรียน. วิชาคณิตศาสตร์. สารพัฒนาหลักสูตร. 14: 19-21.
- สุจริต เพ็ชรขอบ; และสายใจ อินทร์พรหม. (2533). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุนันท์ กล่อมฤทธิ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องชุมชนข้างชุมชนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทรี คนเที่ยง. (2544, พฤษภาคม – มิถุนายน). การจัดการเรียนการสอนแนวปฏิรูปการศึกษา. ข่าวสารกองบริหารการศึกษา. 12: 10-19.
- สุพล วังสินธ์. (2534). บรรยากาศชั้นเรียน. วารสารประชาศึกษา. 41(3): 11-12.
- สุมณฑา พรหมบุญ; และคณะ. (2541). การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ: โอเดียนสแควร์.

- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2533, กุมภาพันธ์). การเรียนการสอนแบบร่วมมือ. *วารสารวิทยาจารย์*. 2: 4 -8.
- . (2533, มีนาคม). การจัดกลุ่มนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือ. *วารสารพัฒนาหลักสูตร*. 96: 32 – 34.
- สุรีย บาวเออร์. (2535). *การเรียนรู้โดยกิจกรรมการร่วมมือทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนตามคู่มือครู*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- . (2535, กันยายน – ธันวาคม). การเรียนรู้โดยการร่วมมือ. *วารสารวิชาการอุดมศึกษา*. 1: 14 – 20.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2519). *วิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรัตดา ลอยฟ้า; และคณะ. (2530). การพัฒนารูปแบบการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา. *รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ขอนแก่น: ม.ป.พ.
- สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ. (2543). *เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ดวงกลมสมัย.
- . (2546). *วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และ ทักษะทักษะ*. กรุงเทพฯ: ภาพการพิมพ์.
- . (ม.ป.ป.). *Child Cenered : Storyline Method*. การบูรณาการหลักสูตร และการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรื.
- เสาวลักษณ์ รัชนี. (2536). *การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไสว พักขาว. (2544). *หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- อนุสรณ์ สุชาติานนท์. (2536). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพ ประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ; และอรพินทร์ ชูชม. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อัศจรรย์พร ทรัพย์แก้ว. (2536). *การศึกษาผลของการมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กลุ่มต่อพัฒนาการ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณในห้องเรียนแบบร่วมมือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (วิจัยและการประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพา อรุณพรหมณ์. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาสยา ไทยโพธิ์ศรี. (2546). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย ภิรมย์ริน. (2543). *ภาษาศาสตร์และการอ่าน 1*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *วิธีการทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (รวมเกณฑ์การประเมินและรายงาน)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นี้ 2544.
- Boud, D.; & Feletti, G. (1996). *The Challenge of Problem Problem Based Learning*. London: Kogan Page.
- Heaton, j.b. (1979). *Writing English language tests*. London: Longman.
- Johnson Patricia. (1986, June). Acquisition of Schema of Comprehension and Communication : A Study of the Reading – Writing Relationship in ESL, : *REIC Journal*. 17(1): 1 – 3.
- Johnson, D. W.; & Johnson, R.T. (1987). *Learning Together and Alone*. New Jersey: Prentice – Hall.
- Johnson, David w.; & Roger t. Johnson. (1987, November). Research Shows The Benefits of Cooperative. *Education Leadership*. 3(2): 12 – 13.
- Kagan, S. (1995). *Cooperative Learning & Wee Science*. San Clemente: Kagan Cooperative Learning.
- (1996). *Cooperative Learning and Mathematics*. San Juan Capistrano: Kagan Cooperative Learning.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง
เอกสารประกอบการเรียนรู้กลุ่มทดลอง
- แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม
เอกสารประกอบการเรียนรู้กลุ่มควบคุม

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจักษ์)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

✕ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง กิจกรรมการสอนแบบร่วมมือ แบบ CIRC

✕ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม วิธีการสอนตามคู่มือครู

หมายเหตุ

✕ แผนทดลอง ๑ แผน จำนวน ๓ คาบ

✕ แผนควบคุม ๑ แผน จำนวน ๓ คาบ

พระมหาจุฬารัตน์ ธีระประยูร

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
กลุ่มทดลอง
โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC
(Cooperative Integrated Reading and Composition)

วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจิตร) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓ นิทานคำกลอน เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร เวลา ๓ คาบ

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานที่ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

วรรณคดีไทยประเภทนิทานคำกลอนโดยเฉพาะเรื่อง พระอภัยมณีถือว่าเป็นวรรณคดีไทยที่ทรงคุณค่าทั้งในด้านเนื้อหาที่มีความสนุกสนานและแฝงข้อคิดเป็นการสอนใจผู้อ่าน สำนวนกลอนมีความไพเราะ สัมผัสสละสลวย การอ่านจับใจความและการวิเคราะห์สาร จะทำให้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องและแนวคิดของเรื่องได้ การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน โดยนำแนวคิดจากความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมาเขียนสรุปความสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนให้สัมพันธ์กันได้และเป็นการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน ให้มีประสิทธิภาพได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญและเขียนสรุปความจากเรื่องได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
๒. บอกความหมายของคำยากและข้อความ
๓. เขียนลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้
๔. อภิปรายและเขียนสรุปเรื่องที่อ่านได้
๕. แต่งเรื่องตอนจบที่ต่างไปจากเรื่องเดิมได้

ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๑. รู้จักแบ่งงานกันในกลุ่ม
๒. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
๓. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๔. ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น
๕. วางแผนและทำงานร่วมกับผู้อื่น

เนื้อหา

เรื่อง พระอภัยมณี ตอน “พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร”

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

๑. ขั้นเตรียม

- ๑.๑ ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- ๑.๒ ครูแบ่งนักเรียนกลุ่มละ 4 คน ๑:๒:๑ (เก่ง:ปานกลาง:อ่อน) แบ่งตามคะแนนการทดสอบก่อนเรียน นักเรียนตั้งชื่อกลุ่มและลงชื่อให้เรียบร้อยในใบกิจกรรมทำแผนการจัดการเรียนรู้
- ๑.๓ ครูแนะนำกิจกรรมกลุ่มที่ต้องฝึกร่วมกัน คือผลัดกันอ่าน สะกดคำยาก จับใจความสำคัญ ตอบคำถาม ตั้งชื่อเรื่อง และแต่งเรื่องตอนจบที่ต่างไปจากเดิม

๒. ขั้นสอน

- ๒.๑ นักเรียนและครูสนทนาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเรื่อง พระอภัยมณี จากภาพตัวละคร
- ๒.๒ นักเรียนฟังการอ่านทำนองเสนาะ นิทานคำกลอนเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร จากแถบบันทึกเสียง
- ๒.๓ นักเรียนจับคู่ในกลุ่ม วิเคราะห์เนื้อหาใคร ทำอะไร เพราะเหตุใดและพฤติกรรมตัวละครที่วิเคราะห์ได้จากเรื่องที่ฟัง

๓. ขั้นทำกิจกรรม

- ๓.๑ นักเรียนวิเคราะห์บทอ่านด้านเนื้อหาคำศัพท์และความหมาย
- ๓.๒ นักเรียนค้นความหมายคำศัพท์จากพจนานุกรม
- ๓.๓ นักเรียนถอดความจากคำประพันธ์
- ๓.๔ นักเรียนอภิปรายร่วมกันในเรื่องเนื้อหา สำนวนภาษา แนวคิดจากเรื่อง
- ๓.๕ นักเรียนในกลุ่มร่วมกันคาดเดาตอนจบของเรื่องใหม่ให้ต่างไปจากเดิม และ ร่วมกันเขียนสรุปส่งเป็นผลงานของกลุ่ม
- ๓.๖ นักเรียนในกลุ่มจับคู่กันแล้วอ่านเรื่องต่อจนจบ
- ๓.๗ นักเรียนจับคู่เดิมเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา ความหมายคำศัพท์ การสะกดคำและอภิปรายสรุปเรื่อง

๔. สรุปและประเมินผล

- ๔.๑ นักเรียนในกลุ่มแบ่งงานกันนำเสนอ ชื่อเรื่อง การสรุปใจความสำคัญ แนวคิด
 - ๔.๒ นักเรียนกลุ่มอื่น ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น ครูช่วยกันปรับสำนวนภาษาและแก้ไขข้อบกพร่อง
 - ๔.๓ นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการประเมินผลการทำงานกลุ่ม จากแบบสังเกตการประเมินการนำเสนอจากกิจกรรมกลุ่ม
 - ๔.๔ นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำแบบทดสอบประจำหน่วย เรื่อง “พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร”แล้วจับคู่กันทำแบบทดสอบประจำหน่วย
 - ๔.๕ ครูแจ้งผลการประเมินของกลุ่ม ที่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด ให้นักเรียนทราบ
- สื่อการเรียนการสอน**
๑. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕
 ๒. แถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร
 ๓. เนื้อหาบทกวีคำกลอน เรื่อง “พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร”
 ๔. ใบความรู้ เรื่อง การถอดความบทร้อยกรอง การอ่านจับใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก และหลักการเขียนแสดงความคิดเห็น
 ๕. ใบงานสำหรับฝึกอ่าน และสะกดคำยากในเรื่องที่อ่าน

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจิตร)	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /...
รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๑	เรื่อง การอ่านวิเคราะห์งานประพันธ์	เวลา _____ นาที
ชื่อ _____ นามสกุล _____		เลขที่ _____

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดเป็นแนวคิดในการแต่งพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร
 - ก. ความรักชนะทุกสิ่ง
 - ข. ความรักก่อให้เกิดทุกข์
 - ค. ความรักที่มีได้เกิดจากความผูกพันยอมไม่จริง
 - ง. ความรักคือการเสียสละ
๒. นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด
 - ก. กลอนบทละคร
 - ข. กลอนสุภาพ
 - ค. กาพย์ยานี ๑๑
 - ง. กาพย์ฉบัง ๑๖
๓. คำประพันธ์ข้อใดแสดงความรักอันลึกซึ้งระหว่างชายหญิง

<ol style="list-style-type: none"> ก. แม่นสันทันบุญบุญนางในปางนี้ จะกอดศพชบหน้าไศกาลัย ข. ครั้นพลบค่ำทำรักนางยักษ์ร้าย ขึ้นแต่หน้าอารมณ์นั้นกรมกรอม ค. ฝ่ายว่านางผีเสื้อก็เชือกือ จึงตอบว่าถ้ากระนั้นฉันจะไป ง. พระโณมยงจงอยู่ในคูลา จะอดใจให้เหมือนคำที่รำพัน 	<ol style="list-style-type: none"> ไม่มีที่พึ่งพาจะอาศัย ระกำใจกว่าจะม้วยไปด้วยกัน ประคองกายกอดแอบแนบถนอม แต่คิดอ่านหว่านล้อมจะล่อลวง คิดว่าชื่อสุจริตพิสมัย อยู่เขาใหญ่ในป่าพนาวัน เลี้ยงรักษาลูกน้อยคอยหม่อมฉัน ถ้วนสามวันก็จะมาอย่าอารมณ์
--	--
๔. ข้อใดเป็นการตัดพ้อ

<ol style="list-style-type: none"> ก. เสียแรงรักหนักหนาสุดสำหรับถนอม ข. ซึ่งรักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก ค. ถึงตัวไปใจลูกยังผูกคิด ง. ขอลาแล้วแก้วตาไปธานี 	<ol style="list-style-type: none"> สู้อดอมสารพัดไม่ขัดสน มิใช่จักลืมนคุณกรุณา พอปลดปลิดเรื่องธุระจะมาหา อย่าราศีขุนข้องให้หมองมัว
---	---
๕. ข้อใดเป็นลักษณะเฉพาะของเรื่องพระอภัยมณี

<ol style="list-style-type: none"> ก. มีรสคำ รสความที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจ ค. แต่งด้วยกลอนสุภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> ข. มีสัมผัสในทุกวรรค ง. ถูกทุกข้อ
---	--
๖. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับนิทานคำกลอนพระอภัยมณี

<ol style="list-style-type: none"> ก. แต่งด้วยกลอนสุภาพ ค. มีรสคำรสความที่มีความหมาย 	<ol style="list-style-type: none"> ข. มีสัมผัสในทุกวรรค ง. ใช้คำครุหลहु์ได้ถูก
--	--

๗. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่นางผีเสื้อสมุทรรู้ว่าพระอภัยมณีหนีไป
- ก. การที่นางฝันร้าย
ข. ประตูถ้ำเปิดทิ้งไว้
- ค. ไม่พบพระอภัยมณีและสินสมุทร
ง. ปี่ของพระอภัยมณีหายไป
๘. “ท่านส่งเราที่เกาะละเมาะนี้ แล้วรีบหนีไปในน้ำแต่ลำพัง” คำกล่าวนี้แสดงว่าผู้พูดเป็นคน
อย่างไร
- ก. ชี้อลาด
ข. กล้าหาญ
- ค. เสียสละ
ง. เห็นแก่ตัว
๙. คำประพันธ์ข้อใดบรรยายให้เห็นภาพได้ชัดเจนที่สุด
- ก. ฝ่ายผีเสื้อเมื่อลูกลอบลงน้ำ
ข. ด้วยใจนางคิดว่าพาบิตร
- ค. เที้ยวแลรอบขอบเขตเขาชะอุ่ม
ง. เสียงครืนโครมโดดตะครุบก้อนศิลา
- พอจวนคำคิดว่าวิ่งขึ้นสิงขร
มาชุมนุมชอนอยู่ที่นี้จึงหนีมา
ยังมีดคลุ้มก็ยั้งคลังตั้งแต่หา
จนหน้าตาแตกยับลงสับเงา
๑๐. ข้อใดเป็นการวางแผน
- ก. อันตาฆ่าถ้าคำเห็นสว่าง
ข. ถ้าแก้ไขให้นางไปค้ำง่า
- ค. เห็นละเมาะเกาะใหญ่ที่ไหนบ้าง
ง. เห็นลูกไม้ในปากว่าเข้าปาก
- ทั้งเดินทางเร็วแรงแข็งขยัน
ไว้ล่วงหน้าเสียบ้างจะยังชั่ว
หยุดเสียบ้างให้สหายจึงผายผัน
กำลังยากเย็นขยอกจนกรอกหัว

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	บทเก็ร่หน้าก่อนเรียน เรื่อง : นำเข้าสู่บทเรียนด้วยรูปภาพ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /..... เวลา นาที
ชื่อ นามสกุล เลขที่		

👉 เล่าเรื่องจากภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย	ใบความรู้ที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : ถอดความจากบทร้อยกรอง	เวลา นาที
ชื่อ		นามสกุล เลขที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่าน เรื่อง หลักการถอดความจากบทร้อยกรอง แล้วลงมือทำใบงาน

หลัก การถอดคำประพันธ์ประเภทบทร้อยกรอง

การเขียนอธิบายคำประพันธ์หรือถอดคำประพันธ์ คือ การเก็บความจากคำประพันธ์มาเขียนใหม่เป็นภาษาร้อยแก้วที่สละสลวย โดยต้องคงเนื้อความเดิมไว้ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

๑. อ่านข้อความนั้นให้จบ จับใจความให้ถูกต้องว่าข้อความตอนนั้นกล่าวถึงอะไร และรู้ต่อไปว่าข้อความนั้นมี เรื่องละเอียดเป็นประการใด

๒. คำศัพท์ต่างๆ ต้องหาคำ สำนัญที่มีความหมายตรงกันมาแทน ถ้าเป็นกาพย์กลอนต้องเพิ่มคำที่เว้นให้เต็มความ เพราะตามธรรมดาภาษา กาพย์กลอนมักจะเว้นคำบางคำ หรือบางอย่างในฐานะเข้าใจกันเอง

๓. การถอดคำศัพท์ไม่ใช่ อธิบายความ จึงต้องเขียนให้ตรงกับความเดิม อย่า เพิ่มความใหม่หรือเรื่องใหม่ให้เกินไปจากตอนเรื่องเดิม ใน บางกรณีอาจต้องขยายความหรือตัดความ เห็นว่าความเดิม กล่าวไว้ไม่ชัดเจนบ้าง กล่าวซ้ำกล่าวเกินบ้าง ดังนั้นเวลาถอดต้องนึกถึงความจำเป็นว่าควรจะขยายความเพื่อให้เกิดความชัดเจนหรือไม่

๔. ต้องถอดความให้ได้ ลักษณะเดิมของคำประพันธ์นั้นๆ กล่าวคือ ถ้าเป็นบทกวีที่แสดง ความศักดิ์สิทธิ์ ความอาลัย ความรัก ฯลฯ ต้องให้ข้อความนั้น แสดงลักษณะเช่นนั้นด้วย

๕. ไม่อาจหาคำใด ที่มีความหมายดีและตรงกับคำในบทเดิมก็ให้ใช้คำในบทเดิม

๖. ถ้าบทประพันธ์เป็นร้อยแก้ว ที่มี ประโยคซับซ้อนยืดยาว ต้องพยายามแยกประโยคนั้น ออกเป็น ประโยคง่าย ๆ คือ พยายามใช้เอกรรณประโยค (ประโยคความ เดียว)

๗. ถ้าในบทประพันธ์ใช้ สรรพนามบุรุษที่ ๑,๒ หรือ๓ ในบทที่ถูกถอดให้คงใช้สรรพนามตามเดิม

๘. ควรลำดับเนื้อความตามบท เดิม อย่าสลับความเป็นอย่างอื่น เว้นแต่ในการสลับ นั้นจะช่วยให้อ่านเข้าใจดีขึ้น

๙. ถ้า บทประพันธ์ใด มีโวหารภาพพจน์ที่ยากแก่การเข้าใจควรหาโวหาร ที่มีความหมายคล้ายกัน แต่อ่านเข้าใจง่ายแทน มิฉะนั้นก็ใช้ข้อความตรงไปตรงมา แทนที่จะ กล่าวเป็นโวหาร

ตัวอย่าง

"จอม สงฆ์ พังชันขาน พระราชสมภารมีชัย ไตทวยบาทมุลิกา ต้องอาชญาอิน แหนง ตรัส แสดงโดยดับ...."

ถอดความ สมเด็จพระราชาคณะได้ฟังพระราชดำรัส แล้วถวายพระพรว่า พระราชสมภารเจ้ามีชัย ชนะแก่ ข้าศึกเหตุไฉนบรรดาข้าทูลละอองธุลีพระบาทจึงต้องได้รับพระอาญา อาตมายัง มีความสงสัย อยู่...."

ตัวอย่าง

ยาม จนคนเคียดแค้น	ชิงชัง
ยาม มั่งมีคนประหนึ่ง	นอบน้อม
แจก พฤษ์ดกนกหวัง	เวียนสู่ เสมอณา
ปาง หมดผลนกรพร้อม	พรากรสิ้นบินหนี

ถอดความ ในคราวจน ย่อมมีแต่คนเกลียดชัง คราวร่ำรวยย่อมมีคนพากันมานอบน้อม เช่นเดียวกับ ต้นไม้ ที่มีผล ดก นกย่อมพากันมาสู้อยู่เสมอ เมื่อหมดผล แล้วนกจะพร้อมใจกันบินหนีไป

สรุป หลักการถอดคำประพันธ์

- ๑) ต้องรู้ที่มาของคำประพันธ์นั้นๆ
- ๒) พยายามทำความเข้าใจในคำประพันธ์นั้นๆ ให้แจ่มแจ้ง
- ๓) ถอดใจความของคำประพันธ์ออกเป็นร้อยแก้วให้สละสลวย
- ๔) ถอดใจความให้ใกล้เคียงกับของเดิม ไม่ควรขยายความ โดยไม่จำเป็น

จากหนังสือ คู่มือหลักภาษาพรรณนาถ้อยความ

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	ใบงานที่ ๑ เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /..... เวลา นาที
ชื่อ		นามสกุล เลขที่

กิจกรรมที่ ๑ ให้นักเรียนจับคู่ ผลัดกันอ่านเรื่องที่กำหนดให้ คนละ ๑ บท

“พระพิฆเนศวรนางพรางนีกะหนึ่งหมาย เห็นจะไปได้ตลอดรอดชีวี พอได้ช่องลองลวงดูตามเล่ห์ จึงกล่าวแกล้งแสร้งเสเพทุบาย อันเทวัญนั้นคือมัจจุราช แล้วเสแสร้งแกล้งทำบีบน้ำตา แม้สิ้นสูญบุญนางในปางนี้ จะกอดศพชบหน้าโศกาลัย นีกะใคร่สะเดาะพระเคราะห์เจ้า เหมือนงอนง้อขอชีวิตแก่เทวัญ นางผีเสื้อเชื่อถือรื้อปรารถ ตามตำราสารพัดไม่ขัดคำ	ซึ่งฝันร้ายก็เพราะจิตเราคิดหนี แต่นางผีเสื้อนั้นจะอันตราย สมคะเนจะได้ไปตั้งใจหมาย เจ้าฝันร้ายหนักน่องต้องตำรา จะหมายมาดเอาชีวิตริษยา อนิจจาใจหายเจียวสายใจ ไม่มีที่พึ่งพาจะอาศัย ระกำใจกว่าจะม้วยไปด้วยกัน พอบรรเทาโทษที่อาสัญ กลัวแต่ขวัญเนตรพี่จะมีทำ พระทรงยศจงช่วยชুবอุปถัมภ์ ช่วยแนะนำอนุกุลอย่าสูญใจ
--	---

จากหนังสือ คู่สร้างภาษาไทยวรรณคดีวรรณกรรม ม.๓

จากบทร้อยกรองด้านบน ให้นักเรียนถอดความให้ได้ใจความสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย	ใบงานที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร	เวลา นาที
ชื่อ นามสกุล เลขที่		

กิจกรรมที่ ๒ ให้นักเรียนจับคู่ ผลัดกันอ่านเรื่องที่กำหนดให้ คนละ ๑ บท

<p>ฝ่ายองค์พระอภัยวิไลโฉม จึงหยิบปี่ที่เป่าเมื่อคราวนั้น ให้ลูกรักผลักแผ่นศิลาล้ม เสียบลีลาศหาดทรายชายคงคา ฝ่ายเงือกน้ำสำหรับทะเลลึก พอแจ่มแจ้งแสงทองส่องโพยม จะไม่ปลอบคอบองค์ทรงสวัสดิ์ แล้วออกจากวงไม่รั้งรอ พอเห็นองค์ทรงยศโอรสราช จึงชวนลูกสาวนั้นกับภรรยา</p>	<p>ปลอบประโลมลูกชายจะผายผัน เอาผ้าพันผูกดีแล้วลีลา สมอารมณ์รีบออกนอกคอกหา แลชลาล้วนคลื่นเสียงครื้นโครม ไม่วายนึกถึงองค์พระทรงโฉม ปลอบประโลมลูกเมียเข้าเคลียคลอ ให้สมซึ่งสัญญาเธอมาหนอ ค่อยเคลื่อนคลายวายคลอกันไคลคลา อยู่ชายหาดพร้อมกันก็หรรษา คลานขึ้นมาชายฝั่งแล้วบังคมฯ</p>
--	--

✎ จากหนังสือคู่สร้างภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม ม.๓

🔍 ค้นหาความหมายของคำจากบทร้อยกรองข้างต้น

๑. ชลา	หมายถึง	
๒. แสงทอง	หมายถึง	
๓. ผ่องโพยม	หมายถึง	
๔. ประโลม	หมายถึง	
๕. ทรงสวัสดิ์	หมายถึง	
๖. โอรสราช	หมายถึง	
๗. หรรษา	หมายถึง	

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย	ใบความรู้ที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : หลักการอ่านจับใจความสำคัญ	เวลา นาที
ชื่อ นามสกุล เลขที่		

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่นำเสนอจนแนวความคิดหรือทัศนะของผู้เขียน

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความสำคัญและเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่นๆ ในย่อหน้านั้น หรือเป็นประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้ ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดี่ยวๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ลักษณะสำคัญของใจความสำคัญ ใจความสำคัญมีลักษณะ ดังนี้

๑. ใจความสำคัญเป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่นๆ ในตอนนั้นๆ ได้หมด ข้อความนอกนั้นเป็นเพียงรายละเอียดหรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น

๒. ใจความสำคัญของข้อความหนึ่งๆ หรือย่อหน้าหนึ่งๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว

๓. ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจเป็นประโยคเดียวหรือประโยคซ้อนก็ได้ แต่ในบางกรณี ใจความสำคัญไม่ปรากฏเป็นประโยค เป็นเพียงใจความที่แฝงอยู่ในข้อความตอนนั้นๆ

๔. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคส่วนมากจะปรากฏอยู่ในข้อความ

การพิจารณาความสำคัญ

๕. ใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งของข้อความดังต่อไปนี้

๕.๑ ใจความสำคัญที่ปรากฏอยู่ในแต่ละย่อหน้า ดังนี้

๑.๑ ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นของย่อหน้าและมีรายละเอียดวางอยู่ในตำแหน่งถัดไป

๑.๒ ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งท้ายของย่อหน้า โดยกล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ อย่างคลุมๆ ไว้

ก่อนในตอนต้น

๑.๓ ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นและท้ายย่อหน้า มีรายละเอียดอยู่ตรงกลาง

๑.๔ ใจความสำคัญ

๑. อ่านจับใจความสำคัญที่ปรากฏรวมอยู่ในหลายๆ ย่อหน้า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญแบบนี้มีหลักสำคัญของการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนนี้

๒.๑ อ่านอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ

๒.๒ อ่านให้รายละเอียด

๒.๓ อ่านแล้วถามตัวเองว่า เรื่องนี้มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม อนึ่ง การตั้งคำถามไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทั้งหมด อาจจะต้องเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขของงานเขียน เช่น เรื่องอะไร ใครเป็นผู้เขียน ความว่าอย่างไร

๒.๔ รวบรวมคำตอบจากข้อ ๒.๓ มาเรียบเรียงให้สละสลวย และมีความเหมาะสมตามลำดับความสำคัญของเนื้อความ

วิธีการจับใจความสำคัญ

วิธีจับใจความสำคัญหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าจะทำอย่างไร เช่น จดเส้นใต้ หรือตีเส้น ล้อมกรอบข้อความสำคัญ การใช้สีต่างๆ กัน แสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การทำบันทึกย่อก็เป็นขบวนการส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดีและได้ผล แต่ผู้อ่านควรย่อด้วยภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะวิธีนี้อาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไป อันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

๑. อ่านจากบนลงล่างแทนการอ่านจากซ้ายไปขวาทีละตัว
 ๒. อย่าอ่านทุกตัวอักษร เพราะจะทำให้อ่านได้ช้า
 ๓. ฝึกกวาดสายตาเป็นห้วงๆ เพื่อที่จะได้อ่านได้ทีละประโยคๆ ซึ่งจะช่วยให้อ่านได้รวดเร็ว
 ๔. พยายามเก็บความของแต่ละคน เมื่ออ่านจบตอนหนึ่งแล้ว โดยรู้จักแยกใจความสำคัญและใจความที่นำมาประกอบในแต่ละข้อความออกจากกันให้ได้

๕. ขณะที่อ่านต้องนึกไว้เสมอว่าเรื่องที่กำลังอ่านอยู่นั้นเป็นเรื่องอะไร มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร เมื่ออ่านจบแล้วจะได้ตอบปัญหาที่ตั้งไว้ได้

๖. พยายามให้ความสนใจในสิ่งที่ต้องการเพียงอย่างเดียว เมื่อต้องการจะอ่าน เพื่อตอบปัญหาหรือจับใจความก็ไม่ควรพะวงอยู่กับเรื่องหลักภาษาหรือเรื่องราวอื่นๆ ที่ไม่อยู่ในความต้องการ

๗. อย่าพยายามอ่านซ้ำเพราะจะทำให้เสียเวลา ในบางครั้งเราอาจจะได้ความหมายจากประโยคถัดไปได้

๘. ฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ อ่านหนังสือหลายๆ ประเภทเพื่อให้เกิดความชำนาญ

หมายเหตุ ☞ ในการอ่านใดๆ ก็ตาม จุดมุ่งหมายเพื่อจับใจความสำคัญของข้อความที่ได้อ่าน
ดังนั้นถ้ารู้จักสังเกตประโยคที่เป็นใจความสำคัญของข้อความแต่ละข้อความและรู้จักแยก
ใจความหลักออกจากใจความรองได้ ก็จะทำให้เราเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

จากหนังสือคู่มือหลักภาษาพรรณนาถ้อยความ

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย	ใบงานที่ ๓	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร	เวลา นาที
ชื่อ นามสกุล เลขที่		

กิจกรรมที่ ๓

ให้นักเรียนจับคู่ ผลัดกันอ่านเรื่องที่กำหนดให้ คนละ ๑ บท แล้วสรุปความให้ชัดเจน

<p>✘ พงศกษัตริย์ทัศนนางเงือกน้อย ประไพพัทตร์ลักษณ์ล้ำล้วนขำคม ขงเนตรเกศกรอ่อนสะอาด พระเพลิงพิศคิดหมายเสียดายดวง จิงตรสว่าดาเงือกมากอยรับ เราล่องลงนางผีเสื้อก็เชื่อใจ ช่วยเมตตาพาตรงไปส่งที่ กลางคงคาปลาร้ายก็หลายพรรณ</p> <p>✘ เงือกผู้เฒ่าเคารพอกีวาท เสด็จขึ้นทรงป่าจะพาไป อันอำนาจชาติเชื้อผีเสื้อน้ำ ด้วยกลืนอายุคล้ายท่านผู้มารดา สัตว์ในน้ำจำแพ้แก่ผีเสื้อ อย่าเกรงภัยในชลที่วนวัง</p>	<p>ดูแซมซ้อยโฉมเฉลาทั้งเผ้าผม ทั้งเนียนมวลงเปล่งออกแต่งทรวง ดังสุรางค์นางนาฏในวังหลวง แล้วหนักหน่วงนึกที่จะหนีไป ช่างสมกับวาจาจะหาไหน เดี่ยวนี้ไปแรมทางกลางอรัญ พระโยคีมีเวทวิเศษขยัน จะป้องกันภัยพาลประการใดฯ ขอรอบบาทบริรักษ์จนตักษัย พระหน่อไทให้ชี้ภริยา ปลาไม่กล้ากลายกลัวทั่วทิศา เมื่อจับข้าข้าจึงอ่อนหย่อนกำลัง เปรียบเหมือนเนื้อเห็นพยัคฆ์ให้ชักหลัง ขึ้นนั้งยังป่าช้าจะพาไปฯ</p>
---	--

✍ จากหนังสือ คู่สร้างภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม ม.๓

✎ จากบทร้อยกรองข้างต้นให้นักเรียนสรุปความให้ชัดเจน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

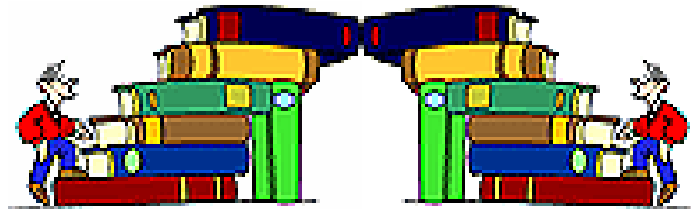
.....

.....

.....

.....

.....

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย	ใบงานที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร	เวลา นาที
ชื่อ		นามสกุล เลขที่

กิจกรรมที่ ๔ ให้นักเรียนจับคู่ ผลัดกันอ่านเรื่องที่กำหนดให้ คนละ ๑ บท เพื่อจับใจความสำคัญ

<p>✘ ด้วยองค์พระชนนี้เป็นผีเสื้อ</p> <p>พระบิดรอรนททนมาน</p> <p>คิดถึงวงศ์พงศาคนญาติ</p> <p>เห็นมารดาซ่อนตัวด้วยกลัวตาย</p> <p>ประทานโทษโปรดปล่อยไปหน่อยเถิด</p> <p>ลูกขอลาฝ่าธุลีสักปีเดียว</p> <p> मैंนพบอาญาปุ่อยู่เป็นสุข</p> <p>จึงจะชวนบิดุเรศเสด็จจร</p> <p style="text-align: center;">(</p> <p style="text-align: center;">ม.๓</p>	<p>อันชาติเชื้ออยู่ถ้ำลาละหาน</p> <p>เคยอยู่บ้านเมืองมนุษย์สุดสบาย</p> <p>จึงสามารถมานี่ไม่หนีหาย</p> <p>ลูกจึงว่ายนน้ำอยู่แต่ผู้เดียว</p> <p>ที่ละเมิดแม่คุณอย่าฉุนเฉียว</p> <p>ไปท่องเที่ยวหาประเทศเขตนคร</p> <p>บรรเทาทุกข์ภัยโศกโมสร</p> <p>มาสถานมารดรไม่ร้อนใจ ๗</p>
---	--

(

ญ

วิชา ภาษาไทย	ใบความรู้ที่ ๓	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : การเขียนแสดงความคิดเห็น	เวลา นาที

ชื่อ	นามสกุล	เลขที่
------------	---------------	--------------

การเขียนแสดงความคิดเห็น

การเขียนแสดงความคิดเห็น คือ วิธีการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก และอารมณ์ของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดนั้นๆ ได้ ถ้าสามารถใช้ภาษาในการถ่ายทอดได้ดี ก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดนั้นๆ ได้ แต่ถ้าหากขาดความสามารถในการถ่ายทอดทางภาษา ก็อาจเกิดปัญหาในการสื่อสารกันได้

รูปแบบในการเขียน ได้แก่ แสดงความคิดเห็น มีหลายรูปแบบแล้วแต่โอกาสและสถานการณ์จะอำนวยให้ เช่น จะเขียนจดหมายถึงแม่เสนอข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนต่อของน้อง รูปแบบก็จะออกมาในรูปจดหมาย ฉะนั้นมีรูปแบบการเขียนดังต่อไปนี้

1. จดหมาย
 2. บทความ
 3. เรียงความ
 4. บทร้อยกรอง
 5. บทกล่าวสุนทรพจน์
 6. บทปาฐกถา
 7. คำขวัญ
- ฯลฯ

องค์ประกอบของ การเขียนแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่เป็นความรู้ ความคิด
2. ส่วนที่เป็นอนุหาหรือเหตุผล หากมีหลักการเขียน แสดงความคิดเห็นที่ดีต้องมี ส่วนประกอบ ดังนี้
 - 2.1. เป็นความคิดที่ แปลกและใหม่ เช่น คิดปลูกสระแทนเป็นฝักสวนครัวห้อยในกระถางตามชายคาบ้านกรณีไม่มีเนื้อที่ มาก
 - 2.2. เป็นความคิดที่ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี
 - 2.3. เป็นความคิดที่ ไม่เป็นโทษในการนำไปปฏิบัติ
 - 2.4. เป็นความคิดที่ สมฤทธิ์ผลได้ไม่ใช่ความคิดที่เลื่อนลอย
 - 2.5. เป็นความคิดที่ มีความรู้เป็นพื้นฐาน หรือมีเหตุผลพอ
 - 2.6. เป็นความคิดที่ กระตุ้นให้คิดต่อเติมและตั้งามต่อการนำไปปฏิบัติ
 - 2.7. เป็นความคิดที่ สอดคล้องกับหลักธรรมและขนบวัฒนธรรม
 - 2.8. เป็นความคิดที่ ไม่เกิดจากอคติหรือขาดความรอบคอบ คือคิดในเรื่องนั้นๆ ในด้านที่เป็น ด้านลบและบวกหรือคิดทั้งในแง่ดีและแง่เสีย เรียกว่า รอบคอบในการคิด

จากหนังสือ คู่มือหลักภาษาพรรณนาถ้อยความ

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	ใบงานที่ ๕ เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /..... เวลา นาที
----------------------------------	---	---

ชื่อ นามสกุล เลขที่

กิจกรรมที่ ๕ ให้นักเรียนจับคู่ ผลัดกันอ่านเรื่องที่กำหนดให้ แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีของการมีคุณธรรม-จริยธรรมที่ปรากฏในบทอ่าน

<p>✘ ตาเงือกน้ำซ้าสอนพระทรงศักดิ์ นางรู้ความตามมาไม่ช้านาน อันตาซ้าถ้ำคำเห็นสว่าง ถ้าแตกล้าตามัวเป็นหมอกควัน แล้วว่าแหวกแบกองค์พงศ์กษัตริย์ สลาตันลั่นพิลึกเสียงครึกครื้น ครั้นรุ่งเช้าเข้าเกาะเสาะลูกไม้ เงือกก็หาอาหารกินตามเคย</p>	<p>ยังใกล้นกอายาประมาททำอาชญา จะพบพานพากันตายวายชีวัน ทั้งเดินทางเร็วแรงแข็งขยัน จะผายผันล่องทางไปกลางคืน พลงสะบัดโบกหางไปกลางคลื่น จนดีกดีนรีบรุดไม่หยุดเลย พระลูกให้บิดูรงค์ทรงเสวย แล้วรีบเลยล่องไปในคงคา ฯ</p>
---	--

จากหนังสือคู่สร้างภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม ม.๓

✘ คุณธรรมจริยธรรมจากการอ่านบทร้อยกรองดังกล่าว ชำงตัน

.....

.....

.....

.....

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	ใบงานที่ ๖ เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /..... เวลา นาที
----------------------------------	--	---

ชื่อ นามสกุล เลขที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นให้ชัดเจน

<p style="text-align: center;">✘ ฝ่ายผีเสื้อสมุทรที่สุดโง่</p> <p>ขอชีวิตพิษฐานตามตำรา อุตส่าห์ยื่นผืนใจให้ประทัง เห็นลูกไม้ในปากว่าเข้าปาก ที่มีหน้าตาลายค่อยหายมัว เห็นประตูคูหาเห็นเปิดอยู่ เข้าในห้องมองเขม่นไม่เห็นใคร แลดูปีที่เป่าเล่าก็หาย เสียหัวใจในอารมณ์ไม่สมประดี ลงกลิ้งเกลือกเสือกกายร้องไห้ไร พระรูปหล่อพอกุณของเมียอา</p>	<p>ไปนั่งโซเซอาอยู่ริมภูผา ต้องอดปลาตนอนอ่อนกำลัง ค่อยเซซังชวนทรงไม่ตรงตัว กำลังอยากยื่นขยอกจนกลอกหัว คิดถึงผัวเวยะอย่างมากกลางไพร เอ้อกกูเกิดเข็ญเป็นไฉน ยิ่งตกใจเพียงจะดินสิ้นชีวี นางยักษ์ร้ายรู้ว่าพากันหนี สองมือตีกตุมพูนน้ำตา เสียงโโฮโอดังก้องห้องคูหา ควรหรือมาทึงขว้างหมองหมางเมีย</p>
<p>✎ จากหนังสือ คู่สร้างภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม ม.๓</p>	

✎ เขียนแสดงความคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่อ่านข้างต้น

.....

.....

.....

.....

.....

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย	ใบงานที่ ๗	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร	เวลา นาที

ชื่อ นามสกุล เลขที่

กิจกรรมที่ ๗

📖 ช่วยกันในกลุ่ม เมื่อเสร็จแล้วทำตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. ตั้งชื่อเรื่องที่อ่าน
๒. จับใจความสำคัญของเรื่อง
๓. แสดงแนวคิดของเรื่อง
๔. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกัน

บทอ่าน

“ จำจะแสวงแปลงร่างเป็นนางมนุษย์
เห็นพระองค์ทรงโฉมประโลมลาน
แล้วอ่านเวทย์เพศย์กษัตริย์สุญา
เอาธารามาชดลมพระโฉมยง
จนสุดสิ้นดินฟ้าสุธาทวีป
พอให้สัตย์เสร็จคำทำจะอ่อน

“ พระโฉมยังองค์ภัยมณีเนา
เหล่าฉลามล้วนฉลามตามกันมา
ชลฉนากอยู่คู่ฉนากไม่จากคู่
กระโห่เรียงเคียงกระโห่ขึ้นโบกหาง
มังกรเกี่ยวเลี้ยวลอดกอดมังกร
ฝูงม้าน้ำทำท่าเหมือนม้าเผ่น
ตะเพียนทองท่องน้ำนำตะเพียน

ให้ผาดผุดทรวดทรงส่งสัญญาณ
จะเกี่ยวพานรักใคร่ตั้งใจ
สกนธ์กายตั้งกินนรนวลหงส์
เข้าแอบองค์นวดพั้นคั้นประคอง
ไม่สิ้นชีพไม่เสื่อมสโมสร
ระทวยอ่อนเอนทับลงกับเพลาย
เพลินประพาสพิศดูห่มมัจฉา
ค่อยเคลื่อนคลาคล้ำคล้ายในสาย
ขึ้นฟองฟู่ฟั่นฟองน้ำบ้างดำจร
ลอยส้างกลางกระแสแลสลอน
ประชุมซ่อนแฝงชลขึ้นวนเวียน
ขึ้นลอยเล่นเลียวัลตฉวัดเฉวียน
ดาษเตียรดูเพลินจนเกินมา

📖 จากหนังสือคู่สร้าง ภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม ม.๓

📖 ชื่อเรื่อง _____

📖 สรุปใจความสำคัญ _____

๒ แนวคิดของเรื่อง _____

๒ แสดงความคิดเห็นกับเรื่องี่อ่านร่วมกัน _____

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	ใบงานที่ ๘ เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /..... เวลา นาที
----------------------------------	---	---

ชื่อ นามสกุล เลขที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกอ่านอ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้

<p>✘ หน่อन्हรินทร์สินสมุทรไม่หยุดยั้ง จนแจ่มแจ้งสุริโยโหนทัย จึงว่ารีบถีบถอนไปก่อนท่าน แล้วว่ายรอลลอปไปพอได้พัก พระลูกหลบพบเงือกจะเสือกหนี ตะคอกถามตามโมโหที่โกรธา เตี้ยวนี้ห้ององค์อภัยอยู่ไหนเล่า จะควักเอานัยน์ตาออกมาดู ทั้งสองเงือกเสือกกายหมายไม่รอด จึงกล่าวแกล้งแสรังเสด้วยเล่ห์กล ข้าจะพาไปจับจงกลับหลัง ไม่เหมือนคำรำพันที่สัญญา</p>	<p>รับมาทั้งคืนค้ำในน้ำไหล เห็นเงือกใหญ่ยายตายังล้าหนัก โหนนางมารหมุนไล่มาใกล้หนัก พอนางยักษ์ทันกระโถมกระโจมมา เหยียบขยี้สองแขนแน่นักหนา ไยมีงาผิวพรากมาจากกู ไม่บอกเราหรือกระไรทำไขหู ตะคอกขู่คุกคามคำรามรณฯ ถึงม้วยมอดมิให้แจ้งแห่งนุสนธ์ เรออยู่บนเขาขวางริมทางมา ให้ได้ตั้งมุ่งมาดปรารถนา จงเข่นฆ่าให้เราม้วยไปด้วยกัน ฯ</p>
--	---

(จาก ห ง อ ส างภาษาไทย วรรณคดี วรรณกรรม ม.๓

ก ๐ (กสะกดคำจากบท ร้อยกรอง าง นแ วแปลความหมายของ พ ๐ไป

๑. หน่อन्हรินทร์	๒. สุริโยโหนทัย	๓. ถีบถอน	๔. นางมาร
๕. ว่ายรอลลอปไป	๖. กระโถมกระโจมมา	๗. โกรธา	๘. ไขหู
๙. คำรามรณ	๑๐. เสือกกาย	๑๑. นุสนธ์	๑๒. แสร้งเส

๒๕. หาความหมายจากคำศัพท์ จากบทร้อยกรองในนิทานคำกลอน เรื่อง พระอภัยมณี
 ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

๑. หน่อन्हรินทร์	หมายถึง
๒. สุริโยโหนทัย	หมายถึง
๓. ถีบถอน	หมายถึง

๔. นางมาร หมายถึง
๕. ว่ายรอกลไป หมายถึง
๖. กระโถมกระโจนมา หมายถึง
๗. โกรธา หมายถึง
๘. ไชหู หมายถึง
๙. คำรามรณ หมายถึง
๑๐. เสือกกาย หมายถึง
๑๑. นุสนธ์ หมายถึง
๑๒. แสร้งเส หมายถึง

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	ใบงานที่ ๙ เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /..... เวลา นาที
ชื่อ นามสกุล เลขที่		

ชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วทำตามกิจกรรมที่ ๙

กิจกรรมที่ ๘ ให้นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์แล้ววิเคราะห์ จาก สถานที่ และแปลถอดความ

<p>“ฝ่ายเงือกน้ำคำนบอภิวาท อันน้ำนี้มีนามตามบุราณ เป็นเขตแคว้นแดนที่นางผีเสื้อ ข้างทิศใต้ไปถึงเกาะแก้วมังกร ไปกลางย่านบ้านเรือนหาไม่มี แต่สำเภาชาวเกาะเมืองลังกา ถ้าเสียเรือเหลือคนแล้วนางเงือก เหมือนพวกพ้องของขำรู่พาที อายุขำห้าร้อยแปดสิบเศษ อายุขำห้าร้อยแปดสิบเศษ แม้จะหนีผีเสื้อด้วยแรงรุกร</p>	<p>ข้าพระบาททราบสิ้นทุกถิ่นฐาน อโนมานเคียงกันสีทันดร ข้างฝ่ายเหนือถึงมหิงชะสิงขร หนทางจรเจ็ดเดือนไม่เคลื่อนคลา สมุทรไทซึ่งลึกหนักหนา เขาเล่นมามีบ้างอยู่ลงปี ขึ้นมาเลือกเอาไปชมประสมศรี ด้วยเดิมที่ปู่ย่าเป็นมมนุษย์ จึงแจ้งเหตุแถวทางกลางสมุทร จึงแจ้งเหตุแถวทางกลางสมุทร เห็นไม่สุดสิ้นแดนด้วยแสนไกล</p>
<p>จากหนังสือ คู่สร้างภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม ม.๓</p>	

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชา ภาษาไทย	ใบงานที่ ๘	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร	เวลา นาที
ชื่อ	นามสกุล	เลขที่

กิจกรรมที่ ๑๐

ให้นักเรียนช่วยกันสะกดคำ และหาความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่อ่าน

จากบทอ่าน แล้วบันทึกลงในใบงาน

<p>“พระอภัยใจหายไม่วายเหลียว แต่มานะภษัตริย์ผู้กัดฟัน จะไปไหนไม่พ้นผีเสื้อน้ำ ท่านส่งเราเข้าที่เกาะละเมาะนี้ แล้วว่าแกสินสมุทรสุดที่รัก อันตัวพ่อขอตายวายชีวิต</p>	<p>ให้เปล่าเปลี่ยวนัยนาเพียงอาสัญ อุตสำหรับกลั่นน้ำตาแล้วพาที่ วิบากกรรมก็จะสู้อยู่เป็นผี แล้วรีบหนีไปในน้ำแต่ลำพัง แม่นางยักษ์จะมารีบจกกลับหลัง กันแสงส่องลูกยาด้วยอาลัย ๆ</p>
<p>✎ จากหนังสือ คู่สร้างภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม ม.๓</p>	

✎ หาความหมายจากคำศัพท์ในบทร้อยกรอง

๑. อาสัญ
๒. มานะภษัตริย์
๓. ผีเสื้อน้ำ.....
๔. เกาะละเมาะ

(ใ กเ ยนถอดคำประ ัน จากท อยกรอง าน

.....

.....

.....

.....

โรจน ย น ง เ อ ง ป ม

วิชา ภาษาไทย	ใบงานที่ ๑๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /.....
รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓	เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร	เวลา นาที
ชื่อ		นามสกุล เลขที่

กิจกรรมที่ ๒

- ✎ ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความหมายของภาษาจากสำนวนกลอน
- ✎ เนื้อหาสรุปของบทอ่านในกิจกรรม
- ✎ คาดเดาเนื้อเรื่องตอนจบ
- ☞ แล้วจึงอ่านเรื่องต่อไปจนจบ

บทอ่าน

พระอภัยใจหายไม่วายเหลียว ให้เปล่าเปลี่ยวนัยนาเพียงอาสัญ
 แต่มานะภษตรีย์สู้กัดฟัน อุตส่าห์กลั่นกลืนน้ำตาแล้วพาที่
 จะไปไหนไม่พ้นผีเสื้อน้ำ วิบากกรรมก็จะสู้อยู่เป็นผี
 ท่านส่งเราเข้าที่เกาะละเมาะนี้ แล้วรีบหนีไปในน้ำแต่ลำพัง
 แล้วว่าแก่นสินสมุทรสุดที่รัก แม้นนางยักษ์จะมารับจงกลับหลัง
 อันตัวพ่อขอตายวายชีวัน กันแสงส่องลูกยาด้วยอาลัย ฯ”

จากหนังสือ คู่สร้างภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม ม.๓

๑. ชื่อเรื่อง.....

๒. สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยวิเคราะห์ ว่าใครทำอะไร เกิดผลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๓. แนวคิดของสาระที่อ่าน

.....

.....

๔. แสดงความคิดเห็นด้าน พฤติกรรมของตัวละครในเนื้อหาที่อ่านร่วมกัน

.....

.....

๕. คาดเดาเนื้อเรื่องต่อไป

.....

.....

.....

.....

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจักษ์)

ใบงานที่ ๑๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓

เรื่อง : สำนวนภาษาในนิทานคำกลอน

เวลา นาที

คำสั่ง ให้นักเรียนวิเคราะห์สำนวนต่อไปนี้

๑. รักแบบจำใจไม่จริงยังยื

พระอภัยมณีและศรีสุวรรณกำลังเดินทางหลังถูกทำวสุทัศน์ผู้เป็นพระชนก เนรเทศและได้พบ
พราหมณ์ ๓ คน พราหมณ์ทั้ง ๓ แปลกใจที่พระอภัยมณีเรื่องวิชาปี ทำให้พระอภัยเป่าปีทำให้ทุกคน

เคลิ้มเมื่อนางผีเสื้อฟังกีมาพาตัวพระอภัย มณีไปแล้วนางก็ให้กำเนิดสินสมุทรมาและต่อมาสินสมุทรก็พาพระอภัยมณีหนี

๒. นางผีเสื้อผู้หลงรักสามีมากกว่าลูก

นางผีเสื้อไม่สนใจเลี้ยงดูสินสมุทรปล่อยให้พระอภัยมณีเลี้ยงดูทำให้สินสมุทร สนทนากับบิดามากกว่าตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อตามจนทันแต่ไม่โกรธพระอภัยมณี แต่กลับจะฆ่าสินสมุทร

๓. พี่มhusยสุดสวาทเป็นชาติยักษ์

ด้านพระอภัยมณีถูกบังคับขืนใจให้อยู่กับนางผีเสื้อโดยไม่รักนางทำให้ไม่ผูกพัน เมื่อหนีไปพระอภัยมณีก็อธิบายให้นางผีเสื้อว่าตนเองกับนางผีเสื้อต่างเผ่า พันธุ์กัน

๔. พระอภัยมณีผู้เสียสละ

จากตอนที่ พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้แสดงความเสียสละอย่างหนึ่งคือการ เสียสละชีพของตนเองเพื่อการอยู่รอดของคนอื่น ๆ เช่นตอนเงือกเฒ่า จะยอมตายแต่พระอภัยมณีจะยอมมอบตัวเพื่อให้คนอื่นรอด

๕. สินสมุทรผู้สืบสืบทอดพันธุกรรมจากพ่อแม่และยึดติดกับร่างลวงของแม่

สินสมุทรมีหน้าตาเหมือนคนมีตาสีแดงมีเขี้ยวและพลังมหาศาลและเคยชินกับหน้าตาสวยงามของแม่เมื่อเห็นจริงของแม่ก็รู้สึกอับอายเมื่อสินสมุทรพบสุวรรณมาลี จึงขอให้นางเป็นแม่ของตน

๖. ความเสียสละของเงือกเฒ่า

นอกจากพระอภัยมณีเสียสละเพื่อให้เงือกรอดจากผีเสื้อสมุทรก็ยังมีเงือกเฒ่าทั้ง 2 ที่แสดงน้ำใจโดยการยอมสละชีวิตโดยการล่อนางผีเสื้อสมุทรไปอีกทางเพื่อให้พระ อภัยมณีหนีไป

๗. ความเมตตาของพระฤๅษีแห่งเกาะแก้วพิสดาร

ถ้าพระฤๅษีแห่งเกาะแก้วพิสดารไม่ไล่นางผีเสื้อไปพระอภัยมณีก็จะโดนนางผีเสื้อ สมุทรจับไปได้เมื่อนางผีเสื้อสมุทรไม่สามารถนำตัวพระอภัยมณีกลับไปได้ก็ตำ พระฤๅษีอย่างรุนแรงพระฤๅษีโกรธจึงชด ทรายเข้าใส่นางผีเสื้อสมุทรอย่างรุนแรง

๘. ความสำคัญของปัญญา

เรื่อง พระอภัยมณีสะท้อนในหลายด้านในเรื่องสติปัญญาเช่นการที่เงือกเฒ่าและนำไป ยังเกาะแก้วพิสดารและหลอกล่อนางผีเสื้อสมุทรไปยังที่อดอาหาร ๓ วัน เพื่อให้หมดกำลัง แสดงให้เห็นความสำคัญของการวางแผน

๙. การสรรหาคำของสุนทรภู่

พระอภัยมณีแสดงให้เห็นความสามารถในการใช้คำของสุนทรภู่ที่เลือกคำได้เหมาะสม เหมาะกับตัวละครอย่างบรรยายสภาพความยิ่งใหญ่และความน่ากลัวของนางผีเสื้อสมุทร กิริยาต่าง ๆ ที่แสดงถึงกำลังมหาศาลหรือการใช้คำพูดของนางผีเสื้อสมุทร

คำศัพท์	ความหมาย
๑. อสุรี นิมิต	การแปลงตัวของนางยักษ์หรือนาง ผีเสื้อ
๒. เนื้อไข	กร่อนมาจากเลือดเนื้อเชื้อไข หมายถึง ลูกหลาน
๓. เห้ ซ้ำ	กลุ่มเป็นทำนองซ้ำ
๔. โลด ลำพอง	คึกคอง
๕. มีน เหน็บ	มีนงและชาตามร่างกาย
๖. ดี ขยัน	ดียิ่ง
๗. สีทันดร	ชื่อแม่น้ำ
๘. สีขร	ภูเขา
๙. รุทร	กลัว
๑๐. มารยา	เล่ห์กล การหลอกลวง
๑๑. เพทไสย	ปฏิบัติตามแผน

✎ ให้นักเรียนคัดคำกลอนในเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร
ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง

๑. รักแบบจำใจไม่จริงยั่งยืน

๒. ความสำคัญของปัญญา

๓. พระอภัยมณีผู้เสียสละ

๔. ความเสียสละของเงือกเผ่า

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชาภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์

ข้อสอบประจำหน่วยที่ ๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓ เรื่อง นิทานคำกลอน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร เวลา นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำลงในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

๑. ตัวละครจากวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ที่คนรู้จักกันมากที่สุดตัวหนึ่งในวรรณคดีไทยทั้งหมด แม้จะไม่มีบทบาทมากนักในเรื่อง แต่ก็ถือเป็นต้นเหตุของเรื่องราวทั้งหมด อีกทั้งมีร่างกายสูงใหญ่ รูปร่างอัปลักษณ์ ทำให้คนจดจำทางได้มากขึ้น แต่ก็มักจะจดจำในแง่ร้าย

โดยเฉพาะในความสัมพันธ์ของนาง จนถึงกับมีคำเปรียบเทียบกับ "ผู้หญิงคนนั้นอ้วนและตัวใหญ่อย่างกับ" "

ก. นางละเวง	ข. นางสุวรรณมาลี
ค. นางผีเสื้อสมุทร	ง. นางมัจฉาวิลาวัณย์

๒. ข้อใดเป็นแนวคิดในการแต่งพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร

ก. ความรักชนะทุกสิ่ง	ข. ความรักก่อให้เกิดทุกข์
ค. ความรักที่มีได้เกิดจากความผูกพันยอมไม่จริง	ง. ความรักคือการเสียสละ

๓. นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด

ก. กลอนบทละคร	ข. กลอนสุภาพ
ค. กาพย์ยานี ๑๑	ง. กาพย์ฉกบัง ๑๖

๔. คำประพันธ์ข้อใดแสดงความรักอันลึกซึ้งระหว่างชายหญิง

ก. แม่นสันทัญญบุญนางในปางนี้
จะกอดศพชนหน้าโศกาลัย	ไม่มีที่พึ่งพาจะอาศัย
ระกำใจว่าจะม้วยไปด้วยกัน
ข. ครั้นพลบค่ำทำรักนางยักษ์ร้าย
ขึ้นแต่หนอรามณ์นั้นกรมกรอม	ประคองกายกอดแอบแนบถนอม
แต่คิดอ่านว่านล่อมจะล่อลวง
ค. ฝ่ายว่านางผีเสื้อก็เชื่อถือ
จึงตอบว่าถ้ากระนั้นฉันจะไป	คิดว่าชื่อสุจริตพิสมัย
อยู่เขาใหญ่ในป่าพนาวัน
ง. พระโณมยงจงอยู่ในคูลหา
จะอดใจให้เหมือนคำที่รำพัน	เลี้ยงรักษาลูกน้อยคอยหม่อมฉัน
ถ้วนสามวันก็จะมาอย่าอามณ์

๕. ข้อใดเป็นการตัดพ้อ

ก. เสียแรงรักหนักหนาสุดสำถนอม	สู้อดอมสารพัดไม่ขัดสน
ข. ซึ่งรักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก	มิใช่จักลืมนคุณกรุณา
ค. ถึงตัวไปใจลูกยังผูกคิด	พอปลดปลิดเรื่องธุระจะมา
ง. ขอลาแล้วแก้วตาไปธานี	อย่ารำคิ่ชุ่นข้องให้หมองมัว

๖. ข้อใดเป็นลักษณะเฉพาะของเรื่องพระอภัยมณี

ก. มีรสคำสความที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจ	ข. มีสัมผัสในทิววรรค
ค. แต่งด้วยกลอนสุภาพ	ง. ถูกทุกข้อ

๗. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับนิทานคำกลอนพระอภัยมณี

ก. แต่งด้วยกลอนสุภาพ	ข. มีสัมผัสในทิววรรค
ค. มีรสคำสความที่มีความหมาย	ง. ใช้คำกรรหุได้ถูกต้อง

๘. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่นางผีเสื้อสมุทรรู้ว่าพระอภัยมณีหนีไป

ก. การที่นางฝันร้าย	ข. ประตูถ้ำเปิดทิ้งไว้

- ก. ความรักที่มีได้เกิดจากความผูกพันยอมไม่จริง
 ข. ความรักชนะทุกสิ่ง
 ค. ความรักคือการเสียสละ
 ง. ความรักก่อให้เกิดทุกข์
๒. นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด
 ก. กลอนบทละคร
 ข. กลอนสุภาพ
 ค. กาพย์ยานี ๑๑
 ง. กาพย์ฉบัง ๑๖
๓. คำประพันธ์ข้อใดแสดงความรักอันลึกซึ้งระหว่างชายหญิง
 ก. แม้นสิ้นสูญบุญนางในปางนี้
 ข. ครั้นพลบค่ำทำรักนางยักษ์ร้าย
 ค. ฝ่ายว่านางผีเสื้อก็เชื่อถือ
 ง. พระโคมยงจงอยู่ในคูลา
 ไม่มีที่พึงพาจะอาศัย
 ระกำใจกว่าจะม้วยไปด้วยกัน
 ประคองกายกอดแอบแนบถนอม
 แต่คิดอ่านหว่านล้อมจะล่อลวง
 คิดว่าชื่อสุจริตพิสมัย
 อยู่เขาใหญ่ในป่าพนาวัน
 เลียงรักษาลูกน้อยคอยหม่อมฉัน
 ถ้วนสามวันก็จะมาอย่าอารมณ์
๔. ข้อใดเป็นการตัดพ้อ
 ก. เสียแรงรักหนักหนาสุดสำหรับถนอม
 ข. ซึ่งรักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก
 ค. ถึงตัวไปใจลูกยังผูกคิด
 ง. ขอลาแล้วแก้วตาไปธานี
 สู้ดอดอมสารพัดไม่ขัดสน
 มิใช่จักลืมนคุณกรุณา
 พอปลดปลิดเรื่องธุระจะมาหา
 อยาราคีขุนข้องให้หมองมัว
๕. ข้อใดเป็นลักษณะเฉพาะของเรื่องพระอภัยมณี
 ก. มีรสคำรสความที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจ
 ข. มีสัมผัสในทวิวรรค
 ค. แต่งด้วยกลอนสุภาพ
 ง. ถูกทุกข้อ
๖. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับนิทานคำกลอนพระอภัยมณี
 ก. แต่งด้วยกลอนสุภาพ
 ข. มีสัมผัสในทวิวรรค
 ค. มีรสคำรสความที่มีความหมาย
 ง. ใช้คำครุหุได้ถูก
๗. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่นางผีเสื้อสมุทรรู้ว่าพระอภัยมณีหนีไป
 ก. การที่นางฝันร้าย
 ข. ประตูถ้ำเปิดทิ้งไว้
 ค. ไม่พบพระอภัยมณีและสินสมุทร
 ง. ปี่ของพระอภัยมณีหายไป
๘. “ท่านสงเราที่เกาะละเมาะนี้ แล้วรีบหนีไปในน้ำแต่ลำพัง” คำกล่าวนี้แสดงว่าผู้พูดเป็นคน
 อย่างไร
 ก. ชี้อลาด
 ข. กล้าหาญ
 ค. เสียสละ
 ง. เห็นแก่ตัว

๙. คำประพันธ์ข้อใดบรรยายให้เห็นภาพได้ชัดเจนที่สุด
- ก. ฝ่ายผีเสื้อเมื่อลูกลอบลงน้ำ
 - ข. ด้วยใจนางคิดว่าพาบิตร
 - ค. เทียวแลรอบขอบเขตเขาชะอุ่ม
 - ง. เสียงครืนโครมโตนตะครุบก้อนศิลา
๑๐. ข้อใดเป็นการวางแผน
- ก. อันตาข้าถ้าคำเห็นสว่าง
 - ข. ถ้าแก้ไขให้นางไปค้ำปาก
 - ค. เห็นละเมาะเกาะใหญ่ที่ไหนบ้าง
 - ง. เห็นลูกไม้ในปากว่าเข้าปาก

พอจวนคำคิดว่าวิ่งขึ้นสิงขร
มาชุมนุมช่อนอยู่ที่นี้จึงหนีมา
ยังมีตคลุ้มก็ยังคงตั้งแต่หา
จนหน้าตาแตกยับลงสับเงา

ทั้งเดินทางเร็วแรงแข็งขยัน
ไว้ล่วงหน้าเสียบ้างจะยังชั่ว
หยุดเสียบ้างให้สหายจึงผายผัน
กำลังยากเย็นขยอกจนกรอกหัว

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
(กลุ่มควบคุม)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เรื่อง การอ่านวิเคราะห์คุณค่างานประพันธ์	ช่วงชั้นที่ ๓
วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจิตร)	นิทานคำกลอน เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีนางผีเสื้อสมุทร	เวลา ๓ ชั่วโมง

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานที่ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระสำคัญ

วรรณคดีไทย ประเภทนิทานคำกลอน โดยเฉพาะเรื่อง พระอภัยมณี ถือเป็นวรรณคดีไทยที่ทรงคุณค่าทั้งในด้านเนื้อหาที่มีความสนุกสนานและแฝงข้อคิดเป็นการสอนใจผู้อ่าน ส่วนกลอนมีความไพเราะ สัมผัสสละสลวย การอ่านจับใจความ และการวิเคราะห์สาร จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง และแนวคิดของเรื่องได้ การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน โดยนำแนวคิดจากความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมาเขียนสรุปความสามารถส่งเสริมการอ่านและการเขียนให้สัมพันธ์กันได้ และเน้นการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน ให้มีประสิทธิภาพได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญและเขียนสรุปความจากเรื่องได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
๒. บอกความหมายของคำยากและข้อความ
๓. เขียนลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้
๔. อภิปรายและเขียนสรุปเรื่องที่อ่านได้
๕. แต่งเรื่องตอนจบที่ต่างไปจากเรื่องเดิมได้

ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

๑. ฝึกอ่านสรุปความ
๒. สนทนาโต้ตอบ

เนื้อหา

เรื่อง พระอภัยมณี ตอน “พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร”

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ด้าน

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการเรียนภาษา
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการพัฒนา

- ☞ ความสามัคคี
- ☞ ช่วยกลุ่มทำงาน
- ☞ ให้ความร่วมมือ
- ☞ การตรงต่อเวลา
- ☞ ทำกิจกรรมตรงเวลา
- ☞ ส่งงานตรงเวลา

การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ความพอประมาณ

นักเรียนอ่านเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้ตามเวลาหรือน้อยกว่าเวลาที่กำหนด แล้ววิเคราะห์คุณค่าด้านสำนวนภาษา แนวคิดของเรื่อง รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๒. ความมีเหตุผล

- ๒.๑ อธิบายที่มาของเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้
- ๒.๒ วิเคราะห์คุณค่าเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้

๓. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

- ๓.๑ ยกย่องและชื่นชมวรรณคดีไทย
- ๓.๒ ภูมิใจวรรณคดีไทยที่เกิดจากภูมิปัญญาของกวีไทย
- ๓.๓ ตระหนักถึงความสำคัญของวรรณคดีไทยในฐานะเอกลักษณ์ของชาติ

๔. เงื่อนไขความรู้

- ๔.๑ บอกแนวทางการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีประเภทนิทานคำกลอน
- ๔.๒ อธิบายลักษณะของคำประพันธ์ประเภทนิทานคำกลอน
- ๔.๓ วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

๕. เงื่อนไขคุณธรรม

- ๕.๑ มีความสามัคคี
- ๕.๒ ตรงต่อเวลา

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. นักเรียนทำสมาธิ ๓ – ๕ นาที

๒. นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะบทประพันธ์จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ในหนังสือเรียนภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้วร่วมกันอภิปรายว่า พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร เหมาะสมที่จะนำมาอ่านเป็นทำนองเสนาะหรือไม่เพราะเหตุใด

๓. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้นักเรียนทราบ นักเรียนทดสอบก่อนเรียน

๔. ขั้นทำกิจกรรม

๔.๑ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๕ คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

๔.๒ นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่องการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีของนิทานคำกลอน และทำกิจกรรมตามตอบในใบงานที่ ๑

๔.๓ นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ๓ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร แล้วร่วมกันอภิปรายศึกษาสาระ ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ที่ได้รับมอบหมายแล้วนำเสนอโดยใช้บทบาทสมมุติในประเด็นคำถามจากใบงานที่ ๒ แล้วตอบคำถามลงในใบงานที่ ๒

๕. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร และจดบันทึกลงสมุด

๖. นักเรียนทำสมาธิ ๓ – ๕ นาที

๗. ครูนำสนทนาถึงเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร แต่ละช่วง นักเรียนจะแสดงบทบาทสมมุติ

๘. นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติตามช่วงสาระที่ได้รับมอบหมาย

๙. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้ลงในใบงานที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

- พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร มีลักษณะเด่นเป็นพิเศษอะไรบ้างตามความคิดของนักเรียน

- คุณค่าด้านวรรณศิลป์ และคุณค่าด้านสังคมที่ได้รับจากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

๑๐. ขณะที่นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่มครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานของแต่ละกลุ่ม แล้วประเมินด้านความสามัคคี ความตรงต่อเวลาลงในแบบประเมิน

๑๑. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายผลการนำเสนอการแสดงบทบาทสมมุติซึ่งเป็นผลงานของแต่ละกลุ่ม

๑๒. ครูชมเชยกลุ่มที่มีผลงานดีเด่น และบอกคุณลักษณะที่พึงประสงค์เรื่องความสามัคคี และการตรงต่อเวลา

๑๓. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปตามประเด็นต่อไปนี้

☒ บอกแนวทางการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีประเภทนิทานคำกลอน

☒ ลักษณะของคำประพันธ์ประเภทนิทานคำกลอน

☒ การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

๑๔. นักเรียนและครูประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และความคิดริเริ่ม และการพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนดลงในแบบประเมิน และกำหนดสิ่งที่ตนเองควรจะพัฒนาต่อไป

๑๕. นักเรียนทำกิจกรรมทบทวนในใบงานที่ ๔ เรื่องการวิเคราะห์คุณค่างานประพันธ์

๑๖. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องการอ่านวิเคราะห์คุณค่างานประพันธ์ประเภท

นิทานคำกลอน

สื่อการเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๑ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีประเภทนิทานคำกลอน

๒. เฉลยใบงานที่ ๑

๓. ใบงานที่ ๒ เรื่อง เรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ

๔. เฉลยใบงานที่ ๒

๕. ใบงานที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

๖. เฉลยใบงานที่ ๓

๗. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีประเภทนิทานคำกลอน

๘. หนังสือแบบเรียนภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ๓ เรื่อง นิทานคำกลอน

๙. หนังสือแบบเรียนภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ๓ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนี

นางผีเสื้อสมุทร

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

๑.๑ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

๑.๒ ประเมินการปฏิบัติตามใบงานกิจกรรมทบทวน

๑.๓ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการพัฒนาของนักเรียนด้านความ

สามัคคี และการตรงต่อเวลา

๑.๔ ประเมินความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ และคิดริเริ่มจากผลงาน

๒. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๒.๑ เกณฑ์การประเมินผลหลังเรียน ถือเกณฑ์ผ่านร้อยละ ๖๐

๒.๒ เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมทบทวน ถือเกณฑ์ผ่านร้อยละ ๖๐

๒.๓ เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ถือเกณฑ์ผ่านร้อยละ ๖๐

ใช้เกณฑ์ดังนี้

- พฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ได้ระดับคุณภาพ ๔ = ดีเยี่ยม

- พฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ร้อยละ ๖๐-๗๙ ได้ระดับคุณภาพ ๓ = ดี

- พฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ร้อยละ ๕๐-๕๙ ได้ระดับคุณภาพ ๒ = ผ่านเกณฑ์
 - พฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ร้อยละต่ำกว่า ๕๐ ได้ระดับคุณภาพ ๑ = ปรับปรุง
- ๒.๔ เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ และความคิดริเริ่ม ใช้เกณฑ์

ดังนี้

วิธีการพิจารณา

๑. วิเคราะห์งานประพันธ์ที่อ่านได้ถูกต้อง
๒. วิเคราะห์งานประพันธ์ที่อ่านได้ชัดเจน
๓. วิเคราะห์งานประพันธ์ที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
๔. อธิบายเพิ่มเติมหรือตอบคำถามงานประพันธ์ที่อ่านได้ ประเด็นการประเมิน ระดับคุณภาพ นำหนักคะแนน การวิเคราะห์คุณค่าบทประพันธ์เรื่องพระอภัยมณี ๔ ๓ ๒ ๑ ๒ ทำได้ครบ ๔ ข้อ ทำได้ครบ ๓ ข้อ ทำได้ครบ ๒ ข้อ ทำได้ ๑ ข้อ

๒.๕ ในกรณีที่นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลในแต่ละด้าน ผู้สอนจัดการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๒.๖ ในกรณีที่นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขพฤติกรรม ที่มีระดับคะแนนในการประเมินต่ำ

๓. เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ๓.๑ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- ๓.๒ แบบประเมินกิจกรรมทบทวนตามใบงานเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่างานประพันธ์
- ๓.๓ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการพัฒนาของนักเรียน
- ๓.๔ แบบประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และความคิดริเริ่ม กิจกรรมเสนอแนะและนำนักเรียนไปศึกษาเรื่องพระอภัยมณีฉบับเต็ม เพื่อให้ได้ความรู้และสาระสำคัญอย่างสมบูรณ์ และได้รับรสทางวรรณศิลป์เพิ่มขึ้น

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่างานประพันธ์ ที่ชื่อกลุ่ม ความสามัคคี การตรงต่อเวลา ให้ความร่วมมือทำงานกลุ่ม นำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด นำเสนอผลงานตรงต่อเวลา

ผู้ประเมิน

๑. ครู /นักเรียนในห้อง / ในกลุ่ม

เกณฑ์การประเมิน

- ๔ หมายถึง ดีเยี่ยม

- ๓ หมายถึง ดี
- ๒ หมายถึง ผ่านเกณฑ์
- ๑ หมายถึง ปรับปรุง

✎ วิธีการพิจารณาการวิเคราะห์คุณค่างานประพันธ์

- ๑. วิเคราะห์งานประพันธ์ที่อ่านได้ถูกต้อง
- ๒. วิเคราะห์งานประพันธ์ที่อ่านได้ชัดเจน
- ๓. วิเคราะห์งานประพันธ์ที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
- ๔. อธิบายเพิ่มเติมหรือตอบคำถามงานประพันธ์ที่อ่านได้

✎ ประเด็นการประเมิน

- ระดับคุณภาพ
- น้ำหนักคะแนน

☞ การวิเคราะห์คุณค่าบทประพันธ์เรื่องพระอภัยมณี ๔ ๓ ๒ ๑ ๒ ทำได้ครบ ๔ ข้อ ทำได้ครบ ๓ ข้อ ทำได้ครบ ๒ ข้อ ทำได้ ๑ ข้อ แบบบันทึกคะแนนผลงาน (การวิเคราะห์คุณค่าของงานประพันธ์)

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจิตร)	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /....
รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๑	เรื่อง การอ่านวิเคราะห์งานประพันธ์	เวลา _____ นาที

ชื่อ _____	นามสกุล _____	เลขที่ _____
------------	---------------	--------------

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดเป็นแนวคิดในการแต่งพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

ก. ความรักที่มีได้เกิดจากความผูกพันยอมไม่จริง	ข. ความรักชนะทุกสิ่ง
ค. ความรักก่อให้เกิดทุกข์	ง. ความรักคือการเสียสละ
๒. นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด

ก. กลอนบทละคร	ข. กลอนสุภาพ
ค. กาพย์ยานี ๑๑	ง. กาพย์ฉบัง ๑๖
๓. คำประพันธ์ข้อใดแสดงความรักอันลึกซึ้งระหว่างชายหญิง

ก. แม่นสื้นสูญบุญนางในปางนี้ จะทอดศพบหน้าไศกาลัย	ไม่มีที่พึ่งพาจะอาศัย ระกำใจกว่าจะม้วยไปด้วยกัน
ข. ครั้นพลบค่ำทำรักนางยักษ์ร้าย ขึ้นแต่หนอาวรณ์นั้นกรมกรอม	ประกองกายกอดแอบแนบถนอม แต่คิดอ่านหว่านล้อมจะล่อลวง
ค. ฝ่ายว่านางผีเสื้อก็เชื่อถือ จึงตอบว่าถ้ากระนั้นฉันจะไป	คิดว่าชื่อสุจริตพิสมัย อยู่เขาใหญ่ในป่าพนาวัน
ง. พระโหมยงจงอยู่ในคูลา จะอดใจให้เหมือนคำที่รำพัน	เลี้ยงรักษาลูกน้อยคอยหม่อมฉัน ถ้วนสามวันก็จะมาอย่าอาวรณ์
๔. ข้อใดเป็นการตัดพ้อ

ก. เสียแรงรักหนักหนาสุดสำหรับถนอม	สู้อดอมสารพัดไม่ขัดสน
ข. ซึ่งรักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก	มิใช่จักลืมนคุณกรุณา
ค. ถึงตัวไปใจลูกยังผูกคิด	พอปลดปลิดเรื่องธุระจะมาหา
ง. ขอลาแล้วแก้วตาไปธานี	อย่ารำคิ่ชุ่นข้องให้หมองมัว
๕. ข้อใดเป็นลักษณะเฉพาะของเรื่องพระอภัยมณี

ก. มีรสคำรสความที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจ	ข. มีสัมผัสในทุกวรรค
ค. แต่งด้วยกลอนสุภาพ	ง. ถูกทุกข้อ
๖. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับนิทานคำกลอนพระอภัยมณี

ก. แต่งด้วยกลอนสุภาพ	ข. มีสัมผัสในทุกวรรค
ค. มีรสคำรสความที่มีความหมาย	ง. ใช้คำครุหุได้ถูก
๗. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่นางผีเสื้อสมุทรรู้ว่าพระอภัยมณีหนีไป

ก. การที่นางฝันร้าย	ข. ประตูถ้ำเปิดทิ้งไว้
ค. ไม่พบพระอภัยมณีและสินสมุทร	ง. ปี่ของพระอภัยมณีหายไป

๘. “ท่านส่งเราที่เกาะละเมะนี้ แล้วรีบหนีไปในน้ำแต่ลำพัง” คำกล่าวนี้แสดงว่าผู้พูดเป็นคนอย่างไร
ก. ชี้ขาด	ข. กล้าหาญ
ค. เสียสละ	ง. เห็นแก่ตัว
๙. คำประพันธ์ข้อใดบรรยายให้เห็นภาพได้ชัดเจนที่สุด
ก. ฝ่ายผีเสื้อเมื่อลูกลอบลงน้ำ	พอจวนคำคิดว่าวิ่งขึ้นสิงขร
ข. ด้วยใจนางคิดว่าพาบุตร	มาชุ่มช่อนอยู่ที่นี้จึงหนีมา
ค. เทียวแลรอบขอบเขตเขาชะอุ่ม	ยังมีดคลุ้มก็ยังคงตั้งแต่หา
ง. เสียงครืนโครมโตดตะครุบก้อนศิลา	จนหน้าตาแตกยับลงสับเงา
๑๐. ข้อใดเป็นการวางแผน
ก. อันตาข้าถ้าคำเห็นสว่าง	ทั้งเดินทางเร็วแรงแข็งขยัน
ข. ถ้าแก้ไขให้นางไปค้ำปาก	ไว้ลวงหน้าเสียบ้างจะยังชั่ว
ค. เห็นละเมะเกาะใหญ่ที่ไหนบ้าง	หยุดเสียบ้างให้สหายจึงผายผัน
ง. เห็นลูกไม้ในปากว่าเข้าปาก	กำลังยากยื่นขอจนกรอกหัว

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจิตร)

ใบงานที่ ๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓

เรื่อง : การวิเคราะห์คุณค่านิทานคำกลอน

เวลา นาที

จุดประสงค์ วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีประเภทนิทานคำกลอนได้

คำชี้แจง ๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

๒. ศึกษาเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ๓

๓. อภิปรายภายในกลุ่มแล้วสรุปลงในใบงานที่ ๑

๔. ตรวจสอบคำตอบจากใบเฉลย ประเด็นคำถาม

๑. หัวใจของนิทานคำกลอนคืออะไร

.....

๒. นิทานคำกลอนหมายถึงอะไร

.....

๓. นิทานคำกลอนในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด บ้าง

ง.....

.....

๔. ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีนิทานคำกลอนที่แต่งด้วยกาพย์ยานี ๑๑ คือเรื่องอะไร ใครเป็นผู้แต่ง

.....

๕. กวีโวหารที่ใช้ในการแต่งนิทานคำกลอนได้แก่อะไรบ้าง

.....

เฉลยใบงานที่ ๑

๑. หัวใจของนิทานคืออะไร คือการเล่าเรื่องต่อ ๆ กันมา หรือเรื่องที่เล่าต่อ ๆ กันมาเป็นเวลานาน
 ๒. นิทานคำกลอนหมายถึงอะไร นิทานคำกลอนหมายถึง การเล่าเรื่องโดยใช้บทกลอนสุภาพ
 ๓. นิทานคำกลอนในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใดบ้าง แต่งด้วย

- กาพย์ยานี ๑๑
- กาพย์ฉันทน์ ๑๖
- กาพย์สุรางคนาง ๒๘

๔. ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีนิทานคำกลอนที่แต่งด้วยกาพย์ยานี ๑๑ คือเรื่องอะไร ใครเป็นผู้แต่ง คำตอบคือ กาพย์พระไชยสุริยา แต่งโดยสุนทรภู่

๕. กวีโวหารที่ใช้ในการแต่งนิทานคำกลอนได้แก่อะไรบ้าง กวีโวหารที่ใช้ในการแต่งกลอน ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร อุปมาโวหาร เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ

พระอภัยมณี ๑ ในตัวละครของสุนทรภู่

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจักษ์)

ใบงานที่ ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓

เรื่อง : การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคมทางวรรณศิลป์นิทานคำกลอน

เวลา นาที

เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร

จุดประสงค์ ตอบคำถาม เรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อได้

คำชี้แจง

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ คน ตามกลุ่มเดิม
๖. ศึกษาเนื้อเรื่องจากแบบเรียนภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ๓
๗. อภิปรายคุณค่าด้านวรรณกรรมภายในกลุ่มแล้วสรุปลงในใบงานที่ ๒
๘. ตรวจคำตอบจากใบเฉลย

ประเด็นคำถามนำเข้าสู่บทเรียน

๑. “จุดกระซากลากหางขึ้นกลางหาด
จะเอาไปให้พระบิดาดู | และประหลาดลักษณะมีตาหู
แล้วลากสู่เข้าในถ้ำด้วยกำลัง” |
|---|---|

กิจกรรมการถามตอบ สรุปสาระและคุณค่าจากเรื่องนิทานคำกลอน

๑. บทประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงใคร อย่างไร

.....

๒. วิเคราะห์ความผูกพันระหว่างแม่ลูกนางผีเสื้อสมุทร และสินสมุทร

.....

.....

๓. ให้นักเรียนอภิปรายและสรุป แสดงเหตุผลว่าตัวละครใดมีคุณธรรมอันน่ายกย่องเป็นแบบอย่าง

.....

.....

๔. ถ้านักเรียนเป็นพระอภัยมณี จะคิดอุบายเพื่อหนีนางผีเสื้อสมุทรหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

๕. นักเรียนคิดว่านางผีเสื้อสมุทรมีข้อดีอะไรบ้างจงอธิบายและหาความหมายให้ชัดเจน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ ๒

๑. “จุดกระชากลากหางขึ้นกลางหาด

และประหลาดลักษณามีตาหู

จะเอาไปให้พระบิดาคู

แล้วลากลับเข้าไปในถ้ำด้วยกำลัง”

บทประพันธ์นี้กล่าวถึงใคร อย่างไร กล่าวถึงสินสมุทรที่ออกท่องเที่ยวทะเล พบเงือกเพมาเกิดสงสัยว่าเป็นสัตว์ชนิดใด จึงลากไปให้พระอภัยมณีดูที่ถ้ำ

๒. ให้อธิบายถึงความผูกพันระหว่างสินสมุทรกับนางผีเสื้อสมุทร สินสมุทรมิได้มีความผูกพันกับนางผีเสื้อ จึงรักพระอภัยมณีมากกว่า เพราะนางผีเสื้อไม่สนใจเลี้ยงดูสินสมุทร ปล่อยให้ทำหน้าที่ของพระอภัยมณี มีหน้าซำยังขู่ตะคอกให้สินสมุทรกลัว ยิ่งได้เห็นร่างลวงของนางผีเสื้อสมุทรก็ยิ่งกลัว และเลือกที่จะอยู่เคียงข้าง พระอภัยมณีต่อไป

๓. นักเรียนคิดว่าตัวละครใดมีคุณธรรมอันน่ายกย่อง เงือกพ่อแม่แสดงน้ำใจด้วยการเสียสละชีวิตของตน เพื่อหลอกล่อนางผีเสื้อสมุทรให้ติดตามไปทางหนึ่ง ยอมตายไม่ยกบอกความจริง เพื่อให้พระอภัยมณีพ้นจากเงื้อมมือของนางผีเสื้อสมุทร นับเป็นตัวละครที่น่าสงสาร และนายยกย่องที่ต้องมาเสียชีวิตเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น

๔. ถ้านักเรียนเป็นพระอภัยมณี จะคิดอุบายเพื่อหนีนางผีเสื้อสมุทรหรือไม่ เพราะเหตุใด ถ้าเป็นพระอภัยมณีก็คงต้องคิดอุบายเพื่อหนีจากนางผีเสื้อสมุทรให้ได้ เพราะนางผีเสื้อสมุทรบังคับจิตใจมาตลอด ตนมิได้รักนางแม่แต่นิด มีหน้าซำยังต่างเผ่าพันธุ์กันอีกด้วย และประการสำคัญ คือ เป็นห่วง คิดถึงพ่อแม่และน้องชาย

๕. นักเรียนคิดว่านางผีเสื้อสมุทรมีข้อดีอะไรบ้าง เป็นคนรักเดียวใจเดียว ยึดมั่นในความรัก ไม่เปลี่ยนแปลง พยายามทำทุกวิธีเพื่อที่จะให้ได้พระอภัยมณีกลับคืนมาอยู่กับตนเอง

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจิตร)

ใบงานที่ ๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

รหัสวิชา ท ๓๑๑๐๓

เรื่อง : การวิเคราะห์นิทานคำกลอนพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

เวลา นาที

จุดประสงค์ วิเคราะห์นิทานคำกลอน เรื่อง : พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรได้
คำชี้แจง

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ คน
๒. คีษานิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรให้เข้าใจจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ๓
๓. อภิปรายภายในกลุ่มแล้วสรุปลงในใบงานที่ ๓
๔. ส่งตัวแทนออกไปรายงาน

ประเด็นคำถาม

๑. จากนิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร พระอภัยมณีมีอุปนิสัยเด่นอะไรบ้าง อธิบายและยกตัวอย่างให้ชัดเจน

.....

.....

.....

.....

.....

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ และคุณค่าด้านสังคมที่ได้รับจากนิทานคำกลอนพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ ๓

๑. พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร มีเนื้อเรื่องสนุกสนานตัวพระอภัยมณีเป็นตัวละครที่มีกิจกรรมยาวาทยุขมเรียบร้อย มีสัมมาคารวะ สุภาพอ่อนโยน รักลูกรักเมีย ทั้งยังมีเมตตา ต่อเพื่อนมนุษย์อีกด้วย

๒. คุณค่าจากนิทานคำกลอน เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร คือ

๒.๑ ด้านวรรณศิลป์ พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร แต่งด้วยกลอนสุภาพ เป็นบทร้อยกรองที่เด่นทั้งเนื้อหา สร้างความสนุกสนาน สร้างจินตนาการ ให้ ข้อคิดสาระที่มีคุณค่า ขณะเดียวกันก็เด่นในด้านศิลปะการประพันธ์ด้วย สำนวนกลอนของ สุนทรภู่มีลีลาเป็นเอกลักษณ์เด่นสัมผัสใน ทำให้ผู้อ่านจดจำได้ดี ใช้ถ้อยคำสามัญ แต่กลับ มีความหมายลึกซึ้ง เพราะกวีเข้าใจและรู้จักธรรมชาติของคำ สามารถโน้มน้าวอารมณ์และ ความสนุกของผู้อ่าน ทำให้เกิดจินตนาการและมโนภาพได้

๒.๒ ด้านสังคม พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร แสดงให้เห็น ความรักที่มีได้เกิดจากความผูกพันนั้นย่อมไม่ยั่งยืน ในที่นี้คือความรักระหว่างนางผีเสื้อสมุทรกับพระอภัยมณี และความรักระหว่างพ่อแม่ลูก นางผีเสื้อสมุทรกับพระอภัยมณี คือตัวอย่างความรักที่มีได้เกิดจากความสมัครใจ ความรักนั้นต้องมีพื้นฐานความรักความเข้าใจของคนสองคน และมีปัจจัยหลายอย่างที่จะยึดเหนี่ยวความผูกพันคนสองคนไว้ได้ ถ้าฝืนครองคู่โดยมิได้เกิดจากความเต็มใจของอีกฝ่าย โอกาสที่จะใช้ชีวิตตามที่คำโบราณกล่าวว่า “ถือไม้เท้ายอดทอง กระบองยอดเพชร” ก็คงเป็นไปได้ยาก นางผีเสื้อกับสินสมุทร คือตัวอย่างแม่ลูกที่มีได้มีความผูกพันกัน นางผีเสื้อรักแต่พระอภัยมณี ปลอຍให้พระอภัยมณีเป็นฝ่ายดูแลสินสมุทรแทน เมื่ออยู่ด้วยกันก็มีได้แสดงความรักใคร่เอ็นดู จนสินสมุทรรักพ่อมากกว่ารักแม่ เพราะ “ด้วยมิได้ขู่เข็ญเช่นมารดา” ท้ายที่สุดแม้สินสมุทรจะรักแม่แต่ก็เป็นไปโดยสัญชาตญาณเท่านั้น เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีประเภทนิทานคำกลอน เนื้อหา

เฉลยใบงาน

จะบอกให้

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีของนิทานคำกลอน

การวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดี คือ การพิจารณาตรวจตรา แยกแยะและประเมินค่า ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้วิเคราะห์ในการนำไปแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบ ด้วยว่าใครเป็นผู้แต่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์อย่างไร ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์ มีความเห็นอย่างไร เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใดบ้างและแต่ละด้านสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิด ประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

๑. **วิเคราะห์คุณค่าทางด้านเนื้อหา** เนื้อหาในบทร้อยกรองนั้นมีความหลากหลาย ในการพิจารณาระดับที่ง่ายที่สุด คือ ดูว่าเรื่องนั้นเป็นไปในทำนองใด สร้างสรรค์ ยกระดับจิตใจผู้อ่านให้สูงขึ้น สะท้อนสังคม แสดงแง่คิด ปรัชญาต่าง ๆ ทำให้รู้จักชีวิตและโลกกว้างขึ้น รู้วิถีในการอยู่ร่วมกับมนุษย์ในสังคมได้อย่างมีความสุข หรือเป็นเรื่องมอมเมาชักจูงจิตใจของผู้อ่านให้ต่ำลง ดังนั้นเมื่ออ่านแล้วควรตอบตัวเองให้ได้ว่า รู้สึกอย่างไรต่อไปในเนื้อหาในบทร้อยกรองเรื่องนั้นๆ มีคุณค่าให้ประโยชน์ ความรู้ ความคิด หรือให้ความเพลิดเพลิน

๒. **วิเคราะห์คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์** คือ การพิจารณาคูณค่าด้านการใช้ถ้อยคำ ว่ามีการเลือกสรร ถ้อยคำมาใช้ให้ตรงตามความหมาย หรือใช้อย่างมีความหมายแฝงอย่างไร มีความไพเราะ มีการใช้คำสะท้อนอารมณ์ ความรู้สึก กระทบใจผู้อ่านอย่างไร โดยพิจารณาจาก

- ๑) การใช้บรรยายโวหาร คือ ใช้คำให้เห็นภาพชัดเจน ตามลำดับเหตุการณ์
- ๒) การใช้พรรณนาโวหาร คือ การใส่อารมณ์ ความรู้สึกในบทประพันธ์
- ๓) การใช้เทศนาโวหาร คือ โวหารที่กล่าวสั่งสอนอย่างมีมีเหตุผล
- ๔) การใช้สาธกโวหาร คือ โวหารที่ยกตัวอย่าง หรือเรื่องราวประกอบ
- ๕) การใช้อุปมาโวหาร คือ การเปรียบสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่ง
- ๖) การใช้โวหารเปรียบเทียบโดยใช้คำตัดกัน หรือตรงกันข้าม
- ๗) การซ้ำคำ คือ การเน้นคำหรือข้อความให้เกิดความประทับใจ
- ๘) การใช้โวหารสัญลักษณ์ คือ ใช้คำที่เป็นสัญลักษณ์
- ๙) การใช้อุปุปลักษณ์ คือ การใช้คำเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง
- ๑๐) การใช้โวหารบุคคลวัต คือ การทำสิ่งที่ไม่มีชีวิตให้มีชีวิต มีรูปร่าง
- ๑๑) การใช้โวหารอธิพจน์ คือ การเปรียบเทียบที่เกินจริง
- ๑๒) การใช้โวหารสัทพจน์ คือ การใช้คำเพื่อให้ได้ยินเสียง
- ๑๓) การใช้นาฏการ คือ การใช้คำให้เห็นภาพเคลื่อนไหว

๓. **วิเคราะห์คุณค่าทางด้านสังคม** คือ การพิจารณาว่าบทประพันธ์นั้น ๆ ผู้แต่งมีจุดประสงค์อย่างไร ให้ผู้อ่านได้รับความรู้อะไรบ้าง ผู้แต่งแสดงทรรศนะแนวคิดอย่างไร ให้คำสอนข้อคิด ให้คติ

เตือนใจ ให้แนวทางในการดำรงชีวิตอย่างไร แสดงให้เห็นวิถีชีวิตอย่างไร ความคิด ความเชื่อของคนในสังคมสมัยที่ต่างอย่างไร ผู้อ่านต้องพิจารณาถึงผู้ประพันธ์แฝง หรือสอดแทรกไว้ในบทประพันธ์ซึ่งผู้แต่งมักจะสอดแทรกเอาไว้อย่างแนบเนียน เรื่อง นิทานคำกลอน เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๘: ๖๓ – ๘๐)

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

กิจกรรมทบทวน

เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูก (/) สำหรับข้อความที่เห็นว่าถูกต้อง และทำเครื่องหมายผิด (X) สำหรับข้อความที่เห็นว่าผิด

-
- ๑. พระอภัยมณี เริ่มแต่งในขณะที่สุนทรภู่ดื่มสุรา
- ๒. พระอภัยมณีสอนวิชาเป่าปี่ให้สินสมุทร
- ๓. เหตุที่สินสมุทรรักพระอภัยมณีมากกว่านางผีเสื้อสมุทรเพราะรู้ว่านางผีเสื้อเป็นยักษ์
- ๔. ตาเงือก เป็นผู้อาสาช่วยพาพระอภัยมณีเห็นนางผีเสื้อสมุทร
- ๕. เงือกตายพาพระอภัยมณีเข้ามาหลบภัยที่เกาะแก้วพิสดาร
- ๖. โยคี เป็นผู้ที่ช่วยให้ที่หลบภัยแก่พระอภัยมณี
- ๗. พระอภัยมณีใจอ่อนยอมให้นางผีเสื้อสมุทรตามเสด็จไปยังเมืองของพระองค์
- ๘. เมื่อโยคีให้โอวาทนางยักษ์ก็ยอมรับฟังแต่โดยดี
- ๙. โยคีเสกทรายใส่นางผีเสื้อทำให้นางเข้ามาที่เกาะแก้วพิสดารไม่ได้
- ๑๐.สินสมุทรเมื่อเห็นนางผีเสื้อร้องไห้คร่ำครวญเจ็บปวดก็รู้สึกสงสารจับใจ

วิชาภาษาไทย (วรรณคดีวิจักษ์) รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๑	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ ๔ เรื่อง การอ่านวิเคราะห์งานประพันธ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ /... เวลา _____ นาที
ชื่อ _____ นามสกุล _____		เลขที่ _____

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดเป็นแนวคิดในการแต่งพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร
 - ก. ความรักที่มีได้เกิดจากความผูกพันยอมไม่จริง
 - ข. ความรักก่อให้เกิดทุกข์
 - ค. ความรักคือการเสียสละ
 - ง. ความรักชนะทุกสิ่ง
๒. นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด
 - ก. กลอนบทละคร
 - ข. กลอนสุภาพ
 - ค. กาพย์ยานี ๑๑
 - ง. กาพย์ฉบัง ๑๖
๓. คำประพันธ์ข้อใดแสดงความรักอันลึกซึ้งระหว่างชายหญิง
 - ก. แม้นสิ้นสูญบุญนางในปางนี้
จะกอดศพชบหน้าโศกาลัย
 - ข. ครั้นพลบค่ำทำรักนางยักษ์ร้าย
ขึ้นแต่หน้าอารมณ์นั้นกรมกรอม
 - ค. ฝ่ายว่านางผีเสื้อก็เชื่อถือ
จึงตอบว่าถ้ากระนั้นฉันจะไป
 - ง. พระโณมยงจงอยู่ในคูหา
จะอดใจให้เหมือนคำที่รำพัน
๔. ข้อใดเป็นการตัดพ้อ
 - ก. เสียแรงรักหนักหนาสุดสำหรับถนอม
 - ข. ซึ่งรักลูกลูกก็รู้ยู่ว่รัก
 - ค. ถึงตัวไปใจลูกยังผูกคิด
 - ง. ขอลาแล้วแก้วตาไปธานี
๕. ข้อใดเป็นลักษณะเฉพาะของเรื่องพระอภัยมณี
 - ก. มีรสคำรสความที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจ
 - ข. มีสัมผัสในทุกวรรค
 - ค. แต่งด้วยกลอนสุภาพ
 - ง. ถูกทุกข้อ
๖. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับนิทานคำกลอนพระอภัยมณี
 - ก. แต่งด้วยกลอนสุภาพ
 - ข. มีสัมผัสในทุกวรรค
 - ค. มีรสคำรสความที่มีความหมาย
 - ง. ใช้คำครุहुได้ถูก
๗. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่นางผีเสื้อสมุทรรู้ว่าพระอภัยมณีหนีไป

- ก. การที่นางฝันร้าย
ข. ประตูถ้าเปิดทิ้งไว้
ค. ไม่พบพระอภัยมณีและสินสมุทร
ง. ปีของพระอภัยมณีหายไป
๘. “ท่านสงเราที่เกาะละเมาะนี้ แล้วรีบหนีไปในน้ำแต่ลำพัง” คำกล่าวนี้แสดงว่าผู้พูดเป็นคน
อย่างไร
ก. ชี้ขาด
ข. กล้าหาญ
ค. เสียสละ
ง. เห็นแก่ตัว
๙. คำประพันธ์ข้อใดบรรยายให้เห็นภาพได้ชัดเจนที่สุด
ก. ฝ่ายผีเสื้อเมื่อลูกลอบลงน้ำ
ข. ด้วยใจนางคิดว่าพาบิตร
ค. เทียวแลรอบขอบเขตเขาชะอุ่ม
ง. เสียงครืนโครมโตดตะครุบก้อนศิลา
- พอจวนคำคิดว่าวังขึ้นสิงขร
มาชุ่มช่อนอยู่ที่นี้จึงหนีมา
ยังมีดคลุ้มก็ยังคงตั้งแต่หา
จนหน้าตาแตกยับลงสับเงา
๑๐. ข้อใดเป็นการวางแผน
ก. อันตาข้าถ้าคำเห็นสว่าง
ข. ถ้าแก้ไขให้นางไปค้ำป่า
ค. เห็นละเมาะเกาะใหญ่ที่ไหนบ้าง
ง. เห็นลูกไม้ในป่าคว่าเข้าปาก
- ทั้งเดินทางเร็วแรงแข็งขยัน
ไว้ลวงหน้าเสียบ้างจะยังชั่ว
หยุดเสียบ้างให้สหายจึงผายผัน
กำลังยากเย็นขยอกจนกรอกหัว

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 40 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค ง ให้เวลาทำ 50 นาที (1 คาบ)
2. ให้นักเรียนพิจารณาตัวเลือกที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง (0)

กระดาษคำตอบ

อ	ก	ข	ค	ง
0		X		

3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดเส้นทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการ ดังนี้

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		-X-		

4. หลังจากทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว นำแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบส่งคืนครูที่คุมสอบ
5. หากมีข้อสงสัยให้ยกมือถามกรรมการคุมสอบ

โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์

ข้อสอบวิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รหัสวิชา ท 31103 ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

จำนวน 40 ข้อ

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. อิสรญาณภษิต เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร.

ก. อิสรญาณคำสอน

ข. อิสรญาณคำกลอน

ค. ภาษิตอิสรสรญาโณ

ง. เพลงยาวอิสรญาณ

2. “ชายข้าวเปลือกหญิงข้าวสารโบราณว่า น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่าอชฌาสัย เราก็จิตคิดดูเขาก็ใจ รักกันไว้
ดีกว่าชังระวังการ” คำประพันธ์ข้างต้น ไม่ได้ให้ข้อคิดในเรื่องใด.

ก. คนเราควรรักกันไว้

ข. คนเราต่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน

ค. คนเราควรมีน้ำใจไมตรีต่อกัน

ง. คนเราควรมีความขยันและอดทน

3. สำหรับคนเจ้าจิตจริตเขลา ด้วยมัวเมาโมห่ในซากผี คำว่า “โมห่” มีความหมายตรงกับข้อใด.

ก. ความโลภ

ข. ความโกรธ

ค. ความลุ่มหลง

ง. ถูกทุกข้อ

4. ต้องหาม้ามโนนัยใหญ่ยวารี สำหรับชี้เป็นม้าอาชาไนย คำว่า “ม้ามโนนัย” มีความหมายตรงกับข้อใด.

ก. ใจที่รู้เท่าทันกิเลส

ข. ใจที่คิดได้รวดเร็วที่สุด

ค. ใจที่คิดทำอะไรด้วยความยิ่งใหญ่

ง. ใจที่คิดได้เร็วและมีความเชื่อมั่นสูง

5. “มิใช่ตายแต่เขา เราก็ตาย แหงนดูฟ้าอย่าให้อายแก่เทวดา” ผู้ประพันธ์ต้องการจะบอกให้ผู้อ่านให้
ปฏิบัติตามข้อใด.

ก. จงอย่ากลัวตาย

ข. จงอย่าประมาท

ค. จงอย่าดูเทวดา

ง. จงทำดีละเว้นความชั่ว

6. “อย่านอนเปล่าเอากระจกยกออกมา ส่องดูหน้าที่หนึ่งแล้วจึงนอน” ผู้ประพันธ์ต้องการจะบอกผู้อ่าน
ให้ปฏิบัติตามข้อใด.

ก. ให้เตือนตัวเอง

ข. ให้สำรวจตัวเอง

ค. ให้แต่งตัวก่อนนอน

ง. ให้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

7. “เห็นต่อหลักปักขวางทางอยู่ พิศระเห่ดูควรทิ้งก่อนแล้วจึงถอน” ผู้ประพันธ์ต้องการจะบอกให้ผู้อ่านให้ปฏิบัติตามข้อใด.

ก. ให้เป็นคนขยัน

ข. ให้เป็นคนอดทน

ค. ให้เป็นคนซื่อสัตย์

ง. ให้เป็นคนรอบคอบ

8. “ค่อยดำเนินตามไต่ผู้ไปหน้า ใจความว่าผู้มีคุณอย่าหุนหัน” คำว่า “ผู้ไปหน้า” ผู้ประพันธ์ต้องการจะบอกให้ผู้อ่านให้ปฏิบัติตามข้อใด.

ก. ผู้มีบุญคุณ

ข. ผู้เกิดก่อน

ค. ผู้ไปข้างหน้า

ง. ผู้ดำเนินไปข้างหน้า

9. “เอาหลังตากแดดเป็นนิจคิดคำนวม” คำว่า “เอาหลังตากแดดเป็นนิจ” มีความหมายตรงกับข้อใด.

ก. ทนต่อแดดได้นานไม่ร้อน

ข. ขยันทำงานหนักตลอดเวลา

ค. ไม่ทำงานทำการเอาแต่เล่น

ง. ทนร้อนทนหนาวอยู่ได้ตลอดเวลา

10. “เพชรอย่างดีมีค่าราคายิ่ง ส่งให้ลึงจะรู้ค่าราคาหรือ” คำประพันธ์นี้ ต้องการสอนตามข้อใด

ก. อย่าให้สิ่งที่มีค่าแก่ผู้รู้ค่า

ข. อย่าให้สิ่งที่มีค่าแก่ผู้ไม่รู้ค่า

ค. อย่าให้สิ่งที่ไม่มีความแก่ผู้รู้ค่า

ง. อย่าให้สิ่งที่ไม่มีความแก่ผู้ไม่รู้ค่า

11. “เป็นบ้าจี้นิยมชมว่าเอก คนโหยกเหยกรักขยาภล้าบาทหอม” “คนโหยกเหยก” ในที่นี้หมายถึงใคร.

ก. คนบ้า

ข. คนป่วย

ค. คนไม่สมประกอบ

ง. คนไม่อยู่กับเร่ร่อน

12. “สูงอย่าสูงกว่าฐานนานไปล้มน” คำประพันธ์นี้ กล่าวถึงเรื่องใด.

ก. สอนให้รู้จักประหยัด

ข. สอนให้รู้จักที่ต่ำที่สูง

ค. สอนให้รู้จักกาลเทศะ

ง. สอนให้รู้จักการประมาณตน

13. “คนสามขา มีปัญญาหาไว้พัก” คำว่า “คนสามขา” ในที่นี้ หมายถึงใคร.

ก. เต็ก

ข. คนแก่

ค. คนพิการ

ง. คนตาบอด

14. ใครคือ “คนที่จนเอง” ตามอิศรญาณภาษิต.

- ก. คนที่ถูกโจรปล้น
ข. คนที่บ้านถูกไฟไหม้
ค. คนที่เล่นการพนันจนหมดตัว
ง. คนที่เกิดมาในครอบครัวที่ยากจน

15. “เขาย่อมว่าหมาควายเสียดายพริก” สำนวน “หมาควายเสียดายพริก” มีความหมายตรงกับข้อใด.

- ก. ทำงานใหญ่ไม่ควรตระหนี่
ข. ลงทุนมากแต่ได้ผลนิดหน่อย
ค. ทำลายของใหญ่เพื่อให้ได้ของเล็กน้อย
ง. ลงทุนไปได้ผลประโยชน์ไม่คุ้มทุน

16. อิศรญาณภาษิต แต่งขึ้นโดยมีจุดประสงค์ใด.

- ก. เพื่อสั่งสอนเตือนใจให้หุ้คิดก่อนที่จะทำสิ่งใด
ข. เพื่อไว้อาลัยแก่ท่านผู้ตาย
ค. เพื่อยกย่องพระมหากษัตริย์
ง. เพื่อรำลึกถึงคุณงามความดีที่กระทำมา

17. รักสั้นนั้นให้รู้อยู่เพียงสั้น รักยาวนานอย่าให้เย็นกว่ากฎหมายมิใช่ตายแต่เขารักก็ตาย แหงนดูฟ้าอย่าให้อายเทวดา คำกลอนดังกล่าวข้างต้น คำว่า “เย็น” หมายความว่าอย่างไร.

- ก. นานๆ
ข. ใกล้เคียง
ค. มากมาย
ง. สูงสุด

18. “หญิงเรียกแม่ ชายเรียกพ่อยกไว้ใช้ มันชอบใจข้างปลอบไม่ชอบดูที่ห่างปิดที่ชิดไซ้ให้ทะลุ คนจักกุเหล่หลิวไพล่พลิก” จากข้อความข้างต้น คำว่า “คนจักกุเหล่หลิวไพล่พลิก” หมายถึงคนเช่นไร.

- ก. คนที่พูดมุกตลกขำขัน
ข. คนที่ชอบตะลอบตะแลง
ค. คนที่รักษาคำมั่นสัญญา
ง. คนมักน้อยสันโดษ

19. หม่อมเจ้าอิศรญาณ คือใคร

- ก. พระโอรสรัชกาลที่ 3
ข. กวีสมัยรัชกาลที่ 2
ค. ผู้ทรงนิพนธ์อิศรญาณภาษิต
ง. ผู้แต่งนิราศต่างๆ

20. ในอิศรญาณภาษิต คำว่า “ม้าอาชาไนย” หมายถึงสิ่งใด.

- ก. ม้าของพระมหากษัตริย์
ข. ม้าที่ได้รับการฝึกมาดี
ค. ใจที่อยู่เหนือกิเลส
ง. ใจที่รู้เท่าทันกิเลส

21. ข้อใด บ่งบอกว่า สนิทมิตรได้รับการถ่ายทอดจากแม่.

- ก. มีเขี้ยว
ข. มีดวงตามีแดง
ค. มีพละกำลังมาก
ง. ถูกทุกข้อ

22. ข้อใด ไม่ใช่ เหตุผลที่นางผีเสื้อสมุทรรู้ว่าพระอภัยมณีหนีไป.
- ก. การที่นางฝันร้าย
ข. ประตูอัปปิดทิ้งไว้
- ค. ไม่พบพระอภัยมณีและสินสมุทร
ง. ปี่ของพระอภัยมณีหายไป
23. “ท่านส่งเราที่เกาะละมะเนนี้ แล้วรีบหนีไปในน้ำแต่ลำพัง คำกล่าวนี้แสดงว่าผู้พูดเป็นคนเช่นไร.
- ก. ขี้ฉลาด
ข. กล้าหาญ
- ค. เสียสละ
ง. เห็นแก่ตัว
24. “มาแต่ช่องศีลจะอยู่ที่ไหน” คำว่า “ช่อง” มีความหมายตรงกับข้อใด.
- ก. แหล่งอบายมุข
ข. แหล่งบันเทิงเรีงรมย์
- ค. แหล่งหาความสุขทางกามารมณ์
ง. แหล่งมั่วสุมหรือที่ชุมนุมอย่างลับๆ
25. ช่างเจโกโยคีหนีเขาไป คำว่า “หนีเขาไป” มีความหมายตรงกับข้อใด.
- ก. หนีหนีไปไม่ใช่เงินเขา
ข. หนีการเกณฑ์ทหารมาบวช
- ค. หนีการอยู่เวรยามของผู้ชายมาบวช
ง. หนีไม่ยอมรับใช้ใครๆ มาบวช
26. “ช่วยแนะนำอนุกลงอยู่สุญใจ” คำว่า “อย่าสุญใจ” มีความหมายตรงกับข้อใด.
- ก. อย่าใจน้อย
ข. อย่าใจหาญ
- ค. อย่าเลี้ยงน้ำใจ
ง. อย่าหมดกำลังใจ
27. คำประพันธ์ในข้อใด ไม่ แสดงอารมณ์เคลื่อนไหว.
- ก. มังกรเกี่ยวเลี้ยวลอดคอกอดมังกร
ข. ฟุ้งม่านน้ำท่าท่าเหมือม่านแผ่น
- ค. ตะเพียนทองท่องน้ำนำตะเพียน
ง. เห็นละมะเนเกาะเขาเซียวชอุ่ม
- ประชุมซ่อนแฝงชลขึ้นวนหนี
ขึ้นลอยเล่นเลี้ยวลัดจวัดเจเวียน
คายเคียรคูเพลินจนเกินมา
โขดตะคุ่มเคียงเคียงเรียงรูกษา
28. คำประพันธ์ในข้อใด ให้ความรู้สึกอ้างว้างและหวาดหวั่นต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้น.
- ก. จนเหลียวว้ายสมุทรสุดสายตา
ข. ถึงประตูหาปิดอยู่
- ค. เข้าห้องมองเขม่นไม่เห็นใคร
ง. แลคูปีที่เป่าเล่าก็หาย
- จะแลขวาควันคลุ่มกลุ่ม โขยม
เอื้อกุกเกิดเช็ญเป็นไจน
ยังตจใจเพียงจะคั่นสิ้นชีวา
นางยักษ์ร้ายรู้ว่าพากันหนี

29. คำประพันธ์ในข้อใด บรรยายให้เห็นภาพชัดเจนที่สุด.

ก. ฝ่ายผีเสื้อเมื่อลูกกลอบลงน้ำ	พอจวนคำคิดว่าวังขึ้นสิงขร
ข. ด้วยใจนาคิดว่าพาบิตร	มาชุ่มช่อนที่นี้จึงหนีมา
ค. เทียวแลรอบขอบเขาหงาชะงุ้ม	ยังมีอกลุ่มก็ยังคงตั้งแต่หา
ง. เสียงคลื่นโครมโศกตะครุบก้อนศิลา	จนหาตาแตกยับลงจับเงา

30. คำประพันธ์ในข้อใด แสดงว่าผู้พูด พุดด้วยความโกรธ.

ก. แลว่าสินสมุทรสุดที่รัก	แม่นางยักษ์จะมารับจงกลับหลัง
ข. พระโยคีขึ้นหน้าว่าอุเหม่	ยังไว้เว่วยอิตายโง
ค. เทียวคำคั่นคั่นหามัจฉาใหญ่	พอจับได้ปลาอินทรีขึ้นจีหลัง
ง. ลวยไม่เท่าก้าวจากบัลลังก์	แขกฝรั่งพร้อมล้อมลีลา

31. เหตุการณ์ใดเป็นการวางแผน.

ก. อันตัวข้าเข้าถ้าเห็นสว่าง	ทั้งเดินทางเร็วแรงแข็งขยัน
ข. เห็นละเมาะเกาะใหญ่ที่ไหนบ้าง	หยุดเสียบ้างให้สบายจึงผายผัน
ค. ถ้าแก้ไขให้นางไปค้ำป่า	ได้ล่วงหนีเสียบ้างจะยังชั่ว
ง. เห็นลูกไม้ในป่าคว่าเข้าป่า	กำลังอยากยื่นขอกจนกลอกหัว

32. คำประพันธ์ในข้อใดมีสัมผัสสระน้อยกว่าข้ออื่น.

ก. อียักษาตาโตโมโหมาก	ข. รูปก็กากปากก็เหมาะไม่เหมาะเหม็ง
ค. นมสองข้างอย่ากระโปรงดูโตงเตง	ง. ผังของตัวเองเข้าแล้วเอาไม่น่าชม

33. คำประพันธ์ข้อใดมีสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะมากกว่าข้ออื่น.

ก. อสุรีผีเสื้อเหลือระอา	ข. แค้นโอรส รวากับไฟไหม้มังสา
ค. ช่างหลอกหลอนผ่อนผันจันรรจา	ง. แม้นจะว่าโดยดีเห็นมิฟัง

34. ข้อใดให้ความหมายของ คำศัพท์ ไม่ถูกต้อง.

ก. รุทร แปลว่า น่ากลัวยิ่ง	ข. ตรีชา แปลว่า ซาสามชนิด
ค. อนุภูต แปลว่า ช่วยเหลือ	ง. เทียรระบาด แปลว่า ฟ้าคาดเอวมิชาย

35. จากเรื่องพระอภัยมณีดังกล่าว นางผีเสื้อสอบถามใครถึงความเป็นไปของพระอภัยมณีว่ามี
กันไปทางไหน.

- ก. เจือกแก่ 2 ตัวเมีย
ข. พวกผีทะเล
ค. บริวารยักษ์ด้วยกัน
ง. ปลาร้ายในทะเล

36. นางผีเสื้อสมุทรโกรธสินสมุทรที่มาหลอกลงตนเรื่องอะไร.

- ก. ทำลายถ้ำพังพินาศ
ข. พาพระอภัยมณีหนี
ค. ทำนายฝันที่นางเล่าให้ฟัง
ง. นางคือผีเสื้อสมุทร

37. จากเรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทรจะเห็นได้ว่าภายหลังจากที่นางผีเสื้อ
สมุทรออกจากบำเพ็ญเพียรภาวนาแล้วเหตุการณ์แรกที่นางต้องประสบ คือข้อไหน.

- ก. เมื่อมายังถ้ำไม่พบใครเลย สันนิษฐานว่าตนเองถูกหลอกแล้ว
ข. นางคิดว่าสินสมุทรพาพระอภัยมณีหนีไปซ่อนบนภูเขา
ค. นางคิดว่าต้องมีใครสักคนเป็นต้นคิดในการหนีครั้งนี้
ง. ฝนตกหนัก เกิดพายุโหมกระหน่ำระหว่างทาง

38. ตัวละครในเรื่องพระอภัยมณี “พระโยคี” ซึ่งอยู่บนเกาะแก้วพิสดารกับใคร.

- ก. ลูกศิษย์ชาวไทยและชาวต่างชาติ เช่น จีน แยก ฝรั่งเศส
ข. ศรีสุวรรณ
ค. ลูกศิษย์ชาวไทย
ง. เจือกแก่สองตัวเมีย

39. ฝ่ายนางผีเสื้อสมุทรไปนั่งอดอาหารครบ 3 วัน เมื่อกลับมาเห็นปากถ้ำปิดอยู่นางทำอย่างไร.

- ก. ตกใจมากเพราะความรักบุตรและสามีมาก
ข. โกรธมากเพราะสัญชาตญาณความเป็นยักษ์
ค. คิดสงสัยตามประสาที่ตนเป็นคนรอบคอบ
ง. มองโลกในแง่ดีเพราะเพิ่งออกจากสมาธิ

40. พระอภัยมณีเมื่อทราบว่านางผีเสื้อสมุทรออกติดตามมา พระองค์รับสั่งว่าอย่างไร.

- ก. ให้ตาเจือกส่งพระองค์ที่เกาะนี้แล้วพากันหนีไป
ข. บอกกับสินสมุทรว่าไม่ต้องเป็นห่วงพ่อหนีไปให้ไกล
ค. เราจะหนีกันไปตายเอาดาบหน้า
ง. ปรึกษากับลูกคือ สินสมุทร เรื่องการหนี

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์สอนวิชาภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(ฝ่ายมัธยม)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์นพดล ฉลาดดี หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนรุ่งเรืองอุษัฒม์ กรุงเทพมหานคร

ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	พระมหาจารุพงษ์ จึงประยูร
วันเดือนปีเกิด	8 กุมภาพันธ์ 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	24/11 วัดประยูรวงศาวาส ถนนประชาธิปก แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูสอนพระปริยัติธรรม / พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส โรงเรียนเทพศิรินทร์ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษา จาก โรงเรียนเสเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์”. อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2545	สอบได้บาลีเปรียญธรรม 6 ประโยค จาก สำนักเรียนวัดประยูรวงศาวาส
พ.ศ. 2550	พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) การสอนภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (กลุ่มการสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร